

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäinen turvallisuus | Sisäministeriön julkaisuja 2019:15

Jihadistinen verkkoviestintä ja Suomi

Leena Malkki ja Matti Pohjonen

Sisäministeriön julkaisuja 2019:15

Jihadistinen verkkoviestintä ja Suomi

Sisäministeriö Helsinki 2019

Sisäministeriö

ISBN PDF: 978-952-324-255-5

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Sisäministeriö	4.4.2019	
Tekijät	Leena Malkki ja Matti Pohjonen		
Julkaisun nimi	Jihadistinen verkkoviestintä ja Suomi		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sisäministeriön julkaisuja 2019:15		
Diaari/hankenumero	SMDno-2018-45	Teema	Sisäinen turvallisuus
ISBN PDF	978-952-324-255-5	ISSN PDF	2490-077X
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-255-5		
Sivumäärä	90	Kieli	suomi
Asiasanat	ääriliikkeet, verkkoviestintä, radikalisoituminen, terrorismi		
Tiivistelmä	<p>Tutkimus käsittelee Suomeen liittyvää jihadistista verkkoviestintää vuosina 2014–2018. Siinä kartoitetaan erityisesti Suomen ja Suomeen liittyvien henkilöiden esiintymistä jihadistisessa viestinnässä sekä sitä, millaista aineistoa Suomessa asuneet henkilöt ovat tuottaneet ja levittäneet verkossa.</p> <p>Ajanjakson alkupuolella Suomeen liittyvää jihadistista verkkoviestintää oli enemmän kuin koskaan aiemmin. Suomalaisia esiintyi Isisin aineistoissa, ja Suomessa asuneet henkilöt tuottivat ja levittivät jihadistista aineistoa myös suomeksi. Tämä heijastaa Suomeen liittyvän jihadistisen liikehdinnän yleistä kehittymistä. Aineiston määrää ei tule kuitenkaan liioitella, sillä Suomeen liittyvän viestinnän määrä oli edelleen kansainvälisesti katsoen verrattain vähäinen.</p> <p>Viimeisen kolmen vuoden aikana jihadistinen verkkoviestintä on siirtynyt suljetuille alustoille, kun teknologiayritykset ovat aktiivisesti poistaneet avointa väkivaltaan yllyttävää aineistoa. Tämä tarkoittaa, että avoimen jihadistisen verkkoviestinnän aika on tällä erää myös Suomeen liittyvän aineiston osalta pitkälti ohi. Suomeen kytkeytyvä jihadistinen verkkoviestintä ei ole kuitenkaan todennäköisesti täysin tyrehtynyt. Tutkimuksen yhteydessä havaittiin merkkejä siitä, että sitä saattaa edelleen olla suljetuilla ja salatuilla kanavilla.</p> <p>Tutkimus on tehty samanaikaisesti <i>Jihadistinen liikehdintä Suomessa</i> -tutkimuksen kanssa.</p>		
Kustantaja	Sisäministeriö		
Julkaisun myynti/jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Inrikesministeriet	4.4.2019	
Författare	Leena Malkki och Matti Pohjonen		
Publikationens titel	Jihadistisk webbkommunikation och Finland		
Publikationsseriens namn och nummer	Inrikesministeriets publikationer 2019:15		
Diarie-/projektnummer	SMDno-2018-45	Tema	Inre säkerhet
ISBN PDF	978-952-324-255-5	ISSN PDF	2490-077X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-255-5		
Sidantal	90	Språk	finska
Nyckelord	extremist rörelser, webbkommunikation, radikalisering, terrorism		
Referat	<p>Undersökningen behandlar jihadistisk webbkommunikation som gäller Finland 2014–2018. Den kartlägger i synnerhet hur Finland och personer med anknytning till Finland förekommer i den jihadistiska kommunikationen samt hur dant material personer som bott i Finland har producerat och spridit på webben.</p> <p>I början av tidsperioden förekom det mer jihadistisk webbkommunikation som gällde Finland än någonsin tidigare. Det fanns belägg på finländare i Isis material, och personer som bott i Finland producerade och spred jihadistiskt material också på finska. Detta reflekterar den allmänna utvecklingen av jihadistiska rörelser med anknytning till Finland. Man ska dock inte överdriva mängden material eftersom mängden kommunikation som gäller Finland fortfarande var rätt så liten internationellt sett.</p> <p>Under de tre senaste åren har den jihadistiska webbkommunikationen övergått till slutna plattformar i och med att teknologiföretag aktivt har raderat material som öppet uppviglar till våld. Detta innebär att tiden för öppen jihadistisk webbkommunikation för den här gången till stor del är över också i fråga om material som gäller Finland. Den jihadistiska webbkommunikation som är förknippad med Finland har dock antagligen inte helt tystnat. I samband med undersökningen upptäcktes tecken på att den kan finnas kvar i stängda och krypterade kanaler.</p> <p>Undersökningen har gjorts samtidigt med undersökningen <i>Jihadistiska rörelser i Finland</i>.</p>		
Förläggare	Inrikesministeriet		
Beställningar/distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of the Interior	4 April 2019	
Authors	Leena Malkki and Matti Pohjonen		
Title of publication	Jihadist online communication and Finland		
Series and publication number	Publications of the Ministry of the Interior 2019:15		
Register number	SMDno-2018-45	Subject	Internal security
ISBN PDF	978-952-324-255-5	ISSN PDF	2490-077X
Website address URN	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-255-5		
Pages	90	Language	Finnish
Keywords	extremist movements, online communication, radicalisation, terrorism		
<p>Abstract</p> <p>This study investigates Jihadist online communication related to Finland in 2014–2018. In particular, it examines the visibility of Finland and persons connected to Finland in Jihadist communication and investigates what kinds of content persons living in Finland have produced and disseminated online.</p> <p>During the investigated period, Jihadist online communication related to Finland was more prevalent than ever before. Finns were mentioned in ISIS materials, and persons living in Finland produced and disseminated Jihadist content in the Finnish language. This reflects the broader development of the Jihadist activities connected to Finland. The amount of content must not be exaggerated, however, as the amount of content and online activities connected to Finland were still relatively minimal when compared internationally.</p> <p>Over the past three years, Jihadist online communication has migrated to closed platforms, as technology companies actively removed public content inciting people to violence. This means that openly Jihadist activity online has largely slowed down for the time being, and this is also the case with content related to Finland. Jihadist online communication, however, has not ceased entirely. The study found signs that Jihadist online communication is still occurring via closed, encrypted channels.</p> <p>The study was carried out together with the <i>Jihadism in Finland</i> study.</p>			
Publisher	Ministry of the Interior		
Publication sales/ Distributed by	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

Tiivistelmä	11
1 Johdanto	13
1.1 Tutkimuksen kohde ja tavoitteet.....	15
1.2 Aihepiiriä koskeva aikaisempi tutkimus	17
1.3 Aineistot ja menetelmät	18
1.4 Tutkimuksen rajoitteet	21
1.5 Tutkimuseettiset näkökohdat.....	22
2 Jihadistinen verkkoviestintä kansainvälisenä ilmiönä	24
2.1 Jihadistinen verkkoviestintä ja muuttuva mediaympäristö.....	24
2.2 Al-Qaida	28
2.3 Al-Shabaab	30
2.4 Isis	32
2.5 Jihadistinen verkkoaineisto ja väkivaltainen radikalisoituminen	38
2.6 Jihadistisen verkkoviestinnän tulevaisuuden trendit.....	41
3 Jihadistinen verkkoviestintä ja Suomi	43
3.1 Suomi jihadististen liikkeiden keskeisissä verkkoaineistoissa	44
3.1.1 Suomi-maininnat jihadistisissa verkkolehdissä.....	44
3.1.2 Suomi-maininnat jihadistisissa videoissa	50
3.2 Suomenkielinen tai Suomi-sidonnaisten henkilöiden tuottama jihadistinen verkkoaineisto	54
3.2.1 Militantit jihadistit	56
3.2.1.1 Facebook	56
3.2.1.2 Twitter	61
3.2.1.3 Ask.fm ja verkkoforum-keskustelut	64

3.2.2	Tuottajat, levittäjät ja kääntäjät.....	67
3.2.2.1	@Mujahid4life-tilin toiminta Twitterissä.....	68
3.2.2.2	Hussein al-Maadidin kirjoitukset.....	69
3.2.2.3	An-Nida.....	70
3.2.2.4	Kirjoitukset Islamtieto-sivustolla.....	75
3.2.2.5	Yleisluontoisemman radikaalin uskonnollisen materiaalin levittäminen.....	76
3.2.2.6	Jihadistiset "meemit" ja muu visuaalinen materiaali.....	79
3.2.3	Telegram ja salatut kanavat.....	81
4	Johtopäätökset.....	82
4.1	Tutkimuksen keskeiset tulokset.....	82
4.2	Jihadistisen verkkoviestinnän merkitys Suomen kannalta.....	84
4.3	Jatkotutkimustarpeet.....	88

LUKIJALLE

Jihadistisen liikehdinnän kehittymisestä Suomessa on keskusteltu vilkkaasti viime vuosina erityisesti Syyrian ja Irakin konfliktin myötä. Toiminta väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisemiseksi on laajentunut 2010-luvun aikana huomattavasti. Tätä myötä kysyntä tutkitulle tiedolle jihadistisesta liikehdinnästä nimenomaan Suomeen liittyen on kasvanut voimakkaasti.

Tämä sisäministeriön tilaama raportti on kirjoitettu täyttämään tätä tietotarvetta nimenomaan jihadistisen verkkoviestinnän osalta. Raportti on laadittu erityisesti väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisytyötä tukemaan, mutta löytää toivottavasti lukijansa myös laajemman yleisön keskuudesta.

Raportti on tehty samanaikaisesti ja samassa tutkimusryhmässä kuin *Jihadistinen liikehdintä Suomessa* -raportti, jossa käsitellään jihadistisen liikehdinnän kokonais kuvan kehittymistä Suomessa 2010-luvun aikana.

Raportin kirjoittajat haluavat lämpimästi kiittää kaikkia tutkimukseen haastateltuja henkilöitä ja sen tekemisessä eri tavoin auttaneille. Esitämme kiitokset Tarja Mankkisen (sisäministeriö) johtamalle ohjausryhmälle, jonka kommenteista oli suuresti apua tutkimuksen eri vaiheissa. Ohjausryhmään kuuluivat Marko Juntunen (Helsingin yliopisto) Timo Kilpeläinen (poliisihallitus), Marja Tiilikainen (Siirtolaisuusinstituutti) ja Oussama Yousfi (Radinet).

Kiitokset myös tutkimusavustajillemme Fairuz Muthanalle, Taru Tervahaudalle ja Lauri von Pfalerille sekä raporttiluonnoksia eri vaiheissa kommentoineille kollegoillemme.

Leena Malkki ja Matti Pohjonen
Helsingin yliopisto, Eurooppa-tutkimuksen keskus
Maaliskuu 2019

Tiivistelmä

Tämä tutkimus käsittelee jihadistista verkkoviestintää vuosina 2014–2018 Suomen näkökulmasta. Siinä kartoitetaan ja analysoidaan Suomen ja Suomeen liittyvien henkilöiden esiintymistä jihadistisessa verkkoviestinnässä sekä sitä, millaista aineistoa Suomessa asuvat tai asuneet henkilöt ovat levittäneet ja tuottaneet eri verkkoalustoilla ja -kanavilla. Tarkastelu keskittyy tänä ajanjaksona avoimesti verkossa saatavilla olleeseen jihadistiseen aineistoon. Raporttiin on lisäksi sisällytetty jihadistisen verkkoviestinnän kehittymistä koskeva osio, jotta Suomen kannalta olennaista aineistoa koskevat havainnot olisi mahdollista asettaa laajempaan kansainväliseen kontekstiin ja arvioida niiden merkitystä.

Suomi on aina 2010-luvun alkuun asti loistanut lähes täysin poissaolollaan jihadistisessa aineistossa. Tässä tapahtui muutos Syyrian konfliktin alkuvaiheessa, jolloin jihadistinen verkkoviestintä lisääntyi yleisesti länsimaissa. Suomikin tuli samoihin aikoihin ensimmäistä kertaa näkyväksi osaksi kansainvälistä jihadistista keskustelua. Suomeen liittyvää jihadistista verkkoviestintää oli konfliktin alkuvuosina enemmän kuin koskaan ennen. Määrää ei tule kuitenkaan liioitella, sillä Suomeen liittyvän viestinnän määrä oli edelleen kansainvälisesti katsoen vähäinen.

Suomi on tullut mainituksi ja Suomesta lähteneet henkilöitä on esiintynyt joitakin kertoja Isisin julkaisuissa ja videoissa. Suomesta lähteneet henkilöt ovat esiintyneet jutuissa ja videoissa, jotka on pääosin tarkoitettu laajemmin länsimaiselle yleisölle. Suomi tulee Isisin julkaisuissa niin ikään mainituksi osana Isisin vastustajamaiden pitkää listaa sekä pakanallisena maana, jossa oikeaoppisia muslimeja ei ymmärretä.

Suomea koskevat maininnat jihadististen ryhmien julkaisuissa ovat olleet vähäisiä eivätkä ne muodosta selvää kuvaa Suomesta tärkeänä toiminnan kohteena. Suomesta lähteneiden henkilöiden esiintyminen jihadistisissa lehdissä ja videoilla on Isisin puolelta todennäköisesti ollut etupäässä tehokeino, jonka avulla viestintää on kohdistettu länsimaisille yleisöille laajemmin. Vastaavissa jutuissa ja videoissa nähdään myös lukuisista muista länsimaista lähteneitä henkilöitä. Nämä jutut ja videot tarjoavat kuitenkin myös uudenlaista samastumispintaa, joka voi tehdä jihadistiseen liikehdintään osallistumisesta myös Suomessa aiempaa luontevamman ajatuksen. Kuinka suuri vaikutus tällä lopulta on jihadistisen liikehdinnän kehittymiseen Suomessa, on paikallaan suhtautua tässä vaiheessa jossain määrin epäilevästi.

Jihadistista verkkoviestintää ovat jihadististen ryhmien lisäksi tuottaneet myös niiden kannattajat itsenäisesti. Useat Suomesta Syyriaan ja Irakiin lähteneet ovat toimineet aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Tähän toimintaan on sisällynyt sosiaalisen median keskusteluille tyypillisen arkipäiväisen viestinnän lisäksi raportointia olosuhteista

paikan päällä, vastaamista muiden kysymyksiin siitä ja myös muiden rohkaisemista Syyriaan tai Irakiin lähtemiseen. Viestintä on sisältänyt myös joitakin Suomeen kohdistuneita uhkailuja sekä uhkauksia esimerkiksi shiiamuslimeja kohtaan. Toiminta vaikuttaa olleen aktiivisinta Facebookissa ja Twitterissä, mutta aineistoa on löydettävissä myös muiltakin keskustelualustoilta.

Suomessa asuvat ja asuneet henkilöt ovat levittäneet ja jossain tapauksissa myös tuottaneet jihadistista aineistoa suomeksi. Suurin osa sosiaalisen median ulkopuolella kuten verkkosivuilla, blogeissa tai keskustelufoorumeilla suomeksi saatavilla olleesta ja jaetusta aineistosta on käännetty muilta kieliltä. Suomenkielisen aineiston määrä on ollut varsin vaatimatonta ja sen lukijakunta on kaikesta päätellen ollut tuskin kovin mitava.

Avoimen jihadistisen verkkoviestinnän määrä on vähentynyt merkittävästi viimeisen kolmen vuoden aikana, kun teknologiayritykset ovat alkaneet aktiivisesti poistaa väkivaltaan kehottavaa tai sitä ylistävää verkkoaineistoa. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta tutkimuksessa käsitelty aineisto ei ole enää saatavilla verkossa. Avoimen jihadistisen verkkoviestinnän aika on tällä hetkellä pitkälti ohi myös Suomeen liittyvän ja suomenkielisen aineiston osalta. Vaikka Suomeen liittyvä verkkoaineisto on lähes kadonnut julkisilta alustoilta, tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että sellaista aineistoa ei enää olisi. Avoimen verkkoviestinnän vaikeuduttua jihadistinen verkkoviestintä on siirtynyt yleisesti suljetuille ja salatuille kanaville. Tutkimuksen yhteydessä havaittiin merkkejä siitä, että myös Suomeen liittyvän jihadistisen aineiston jakamista ja siihen liittyvää vuorovaikutusta on tapahtunut ja saattaa edelleen tapahtua näillä suljetuilla ja salatuilla kanavilla.

Jihadistisen verkkoviestinnän vaikutus Suomeen ei rajoitu Suomi-sidonnaiseen aineistoon eikä se aineisto, jossa on tavalla tai toisella ”Suomi mainittu”, ole välttämättä Suomen kannalta automaattisesti kaikista olennaisinta. Verkkoviestintää tuotetaan lukemattomilla eri kielillä, ja sitä kulutetaan usein muillakin kielillä kuin pelkästään omalla äidinkielellä. Jihadistisen verkkoviestinnän tuottajat ja kuluttajat eivät ole useinkaan samasta maasta vaan ovat osa kansainvälisen liikehdinnän monimutkaista verkkomiljöötä.

Verkon kautta tapahtuvan viestinnän kautta voi syntyä hyvinkin merkityksellisiä ihmisuhteita. Tämä mahdollisuus saattaa edesauttaa erityisesti sellaisten ihmisten kiinnostumista jihadistiseen liikehdintään, joiden on vaikea löytää samoin ajattelevia lähiympäristöstään. Samaan aikaan on huomattava, että jihadistiseen liikehdintään mukaan lähtemiseen liittyy tutkimusten mukaan edelleen lähes aina myös kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta.

1 Johdanto

Vuonna 2004 Abu Bakr Naji¹, yksi modernin jihadismin keskeisistä strategeista, julisti väkivaltaista nykyterrorismia laajalti inspiroineessa kirjassaan *The Management of Savagery*, että globaalit jihadistiliikkeen tulisi hyödyntää uuden median tuomia mahdollisuuksia psykologisessa sodankäynnissä länsimaita vastaan.² Samoihin aikoihin myös Abu Musab al Suri, yksi al-Qaidan strategisista ajattelijoista, ehdotti kirjassaan *The Global Islamic Resistance Call* uudentyypistä informaatioosotaa, jossa käytettäisiin viestintäteknologiaa liikkeen sanoman levittämiseksi ja kannatuksen kasvattamisessa.³ Suurelle yleisölle uudentyypinen jihadistinen viestintä lienee tullut tutuksi vasta viime vuosina, kun Isisin verkossa levittämät väkivaltaiset videot sekä nuoria Syyriaan ja Irakiin matkustamaan kannustava verkkoviestintä on saanut paljon julkisuutta.⁴

Sosiaalisen median tarjoamat uudet mahdollisuudet ovat vaikuttaneet merkittävästi jihadistisen liikehdinnän kehittymiseen Euroopassa. Helposti internetissä löydettävissä olevaa väkivaltaan yllyttävää materiaalia ja sosiaalisen median tarjoamia vuorovaikutusmahdollisuuksia pidetään osasyynä siihen, että tuhannet nuoret ovat matkustaneet Syyriaan ja Irakin konfliktialueelle. Uusia viestintämahdollisuuksia on käytetty hyväksi myös lukuisissa terrori-iskuissa, joissa väkivaltaisten iskujen psykologista shokkivaikutusta on pyritty korostamaan esimerkiksi sosiaalisen median kampanjoilla ja suoran videokuvan välittämällä Facebookin kautta.⁵

---

¹ Arabiankieliset nimet ja termit on tässä raportissa kirjoitettu suomalaisessa uutisoinnissa vakiintunutta kirjoitusasua käyttäen. Niistä termeistä, joista ei ole vielä vakiintunut käytäntöä suomenkielisessä julkisessa keskustelussa, käytetään englanninkielisessä tutkimuskirjallisuudessa vakiintunutta kirjoitusasua. Mikäli kyse on esim. järjestön, median tai henkilön itsestään käyttämästä nimestä (esim. vierastaistelijoiden taistelijanimistä), käytetään sitä kirjoitusasua, jota kyseinen taho on itse käyttänyt.

² Katso Abu Bakr Naji, *The Management of Savagery: The Most Critical Stage Through Which the Umma Will Pass* (Cambridge, Mass.: John M. Olin Institute for Strategic Studies, Harvard University, 2006), <https://azelin.files.wordpress.com/2010/08/abu-bakr-naji-the-management-of-savagery-the-most-critical-stage-through-which-the-umma-will-pass.pdf>.

³ Katso mm M.W. Zackie Masoud, "An Analysis of Abu Mus'ab al-Suri's "Call to Global Islamic Resistance", *Journal of Strategic Security* 6, nro 1 (2013), 1–18. Hyvä yleiskatsaus asiaan liittyvään akateemiseen kirjallisuuteen on myös Alexander Meleagrou-Hitchens ja Nick Khaderbhai, *Research perspectives on online radicalisation: A Literature Review 2006–2016* (VOX-Pol Network of Excellence, 2017).

⁴ Charlie Winter, *The Virtual 'Caliphate': Understanding Islamic State's Propaganda Strategy* (London: Quilliam, 2015).

⁵ Maura Conway ja Joseph Dillon, *Case study: future trends: live-streaming terrorist attacks* (VOX-Pol Network of Excellence, 2017), http://www.voxpol.eu/download/vox-pol_publication/Live-streaming_FINAL.pdf.

Vaikka viranomaisten ja teknologiayritysten vastatoimet ovat onnistuneet vähentämään julkisesti saatavilla olevan jihadistisen aineiston määrää verkossa ja sosiaalisessa mediassa viime vuosina, terroristijärjestöt ovat myös osoittaneet pystyvänsä muuttamaan toimintatapojaan nopeasti muuttuvan digitaalisen mediaympäristön mukana. Esimerkiksi salatut pikaviestipalvelut kuten Telegram ovat kasvattaneet suosioitaan keinoina levittää aineistoja ja rekrytoida kannattajia.⁶ Lisäksi tutkijat ovat varoittaneet "pimeän verkon" kasvavasta käytöstä väkivaltaisten iskujen suunnittelussa ja sitä tukevan verkkoviestinnän levittämisessä.⁷

Suomen rooli kansainvälisessä jihadistisessa liikehdinnässä on ollut historiallisesti marginaalinen. Tämä on koskenut myös jihadistista viestintää, tarkoitti sillä sitten Suomea koskevia mainintoja, suomeksi tuotetun aineiston määrää tai Suomessa oleskelleiden roolia aineiston tuottajina. Viime vuosina on kuitenkin ilmaantunut viitteitä tilanteen muuttumisesta. Vaikka Suomen rooli on edelleen selvästi marginaalinen, Suomessa asuneita henkilöitä on esimerkiksi esiintynyt Isisin videoilla ja julkaisuissa ja suomenkielistä jihadistista aineistoa on ollut saatavilla internetissä.

Tutkimusprojektin tarkoituksena on ollut selvittää jihadistisen verkkoviestinnän kytköksiä Suomeen. Kyseessä on ensimmäinen tutkimus aiheesta Suomessa. Tämä raportin tarkoituksena on samalla toimia johdantona laajemmin jihadistisen verkkoviestinnän kehittymiseen myös niille, jotka eivät ole aikaisemmin tutustuneet sitä koskevaan keskusteluun ja kirjallisuuteen.⁸

Tutkimus on tehty sisäministeriön tilauksesta erityisesti väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisytyötä tukemaan. Se on tehty samanaikaisesti jihadistista ympäristöä ja Suomea käsittelevän *Jihadistinen liikehdintä Suomessa* -raportissa käsiteltävänä tutkimuksen kanssa osana saman tutkimusryhmän toimintaa.

---

⁶ Ahmat Shehabat ja Teodor Mitew, "Black-boxing the Black Flag: Anonymous Sharing Platforms and ISIS Content Distribution Tactics", *Perspectives of Terrorism* 12, nro 1 (2018), 81–99.

⁷ Gabriel Weinmann, "Terrorist Migration to the Dark Web", *Perspectives of Terrorism* 10, nro 3 (2016), 40–44.

⁸ Hyviä kirjoja aiheeseen yleisemmin liittyen ovat mm. Christina Archetti, *Understanding Terrorism in the Age of Global Media: A Communication Approach* (New York: Palgrave MacMillan, 2013); Akil Awan, Andrew Hoskins ja Ben O'Loughlin, *Radicalisation and Media: Connectivity and Terrorism in the New Media Ecology* (London: Routledge, 2011); Anne Aly, Stuart McDonald, Lee Jarvis ja Tomas Chen, *Violent Extremism Online: New Perspectives on Terrorism and the Internet* (London: Routledge, 2016).

1.1 Tutkimuksen kohde ja tavoitteet

Tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä käytetään raportissa ilmaisua jihadistinen verkkoviestintä. Sen keskiössä on (salafi-)jihadistinen, väkivallan käyttöön myönteisesti suhtautuva viestintä ja sen levittämiseen erikoistuneet toimijat ja verkostot. Lyhyesti sanoen jihadismilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa al-Qaidan ja Isisin kaltaisten liikkeiden toimintaa ja ideologiaa. Jihadististen liikkeiden historiaa, tavoitteita ja maailmankatsomusta sekä suhdetta useisiin muihin ilmiöihin on käsitelty laajemmin *Jihadistinen liikehdintä Suomessa* -raportissa.

Verkkoviestinnällä tarkoitetaan tässä viestintää, jonka tarkoituksena on edistää jihadistista ideologiaa ja/tai tukea sitä jakavia toimijoita ja verkostoja. Tutkimus keskittyy nimenomaan internetissä ja sosiaalisessa mediassa olevaan tämänkaltaiseen aineistoon. Akateemisessa tutkimuksessa tällaiseen aineistoon viitataan usein termillä *violent online political extremism*.⁹ Tähän lukeutuu väkivaltaisia toimintatapoja käyttävien liikkeiden oma viestintä sekä niiden kannattajien itsenäisesti tuottama liikettä tukeva viestintä.

Jihadististen liikkeiden toimintaan liittyy monenlaista verkossa tapahtuvaa toimintaa kuten esimerkiksi rahankeruuta. Tämän tutkimuksen kohteena on kuitenkin vain se osa verkkoviestinnästä, joka on suunnattu laajemmalle yleisölle tai kannattajille ja joka näin ollen oletettavasti pyrkii myös myötävaikuttamaan siihen, että toiminta saa laajempaa huomiota tai että uusia ihmisiä värväytyy mukaan sen toimintaan tai ryhtyy muutoin tukemaan sitä. Tutkimuksessa ei siis analysoida jihadististen ryhmien sisäistä viestintää (liittyen esim. iskujen suunnitteluun tai toiminnan koordinointiin), vaan keskittyy nimenomaan sellaiseen viestintään, joka on ollut avoimesti verkossa nähtävillä. Sellainen liikkeen kannattajien välinen viestintä, joka on suhteellisen helposti myös ulkopuolisten löydettävissä (esimerkiksi avoimissa sosiaalisen median profiileissa käydyt keskustelut) sisältyvät tarkasteltuun aineistoon.

Tutkimuksen tarkoituksena on tehtäväksiannon mukaisesti kartoittaa jihadististen liikkeiden ja verkostojen verkkoviestintää erityisesti suhteessa Suomeen sekä sitä, miten se on muuttanut muotoaan viime vuosina. Koska kyseessä on voimakkaasti kansainvälinen ilmiö, raportti sisältää laajan taustoittavan osion, jossa kuvataan jihadistisen viestinnän kehittymistä ja pääpiirteitä laajemmin.

---

⁹ Katso mm. VOX-Pol-verkoston kuvaus termistä "violent online political extremism": www.vox-pol.eu/about.

Suomeen keskittyminen tarkoittaa sitä, että tutkimuksen erityisenä kohteena ovat a) suomen kielellä tuotettu tai suomeksi käännetty aineisto, b) Suomessa oleskelevien/oleskelleiden osallistuminen aineiston tuotantoon ja levittämiseen sekä c) aineisto, jossa käsitellään Suomea, suomalaista yhteiskuntaa, politiikkaa ja Suomessa oleskelevia tai oleskelleita henkilöitä. Tutkimus sisältää myös analyysin siitä, mitä Suomeen liittyvää jihadistista aineistoa on käsitelty suomenkielisessä mediassa.

Tutkimuksen keskeiset kysymykset ovat:

- Miten Suomea ja suomalaisia on käsitelty jihadistisessa verkkoviestinnässä?
- Millaista aineistoa Suomessa asuvat tai asuneet ovat tuottaneet ja levittäneet? Millaisia kanavia tässä on käytetty?
- Mitkä ovat tuotetun ja välitetyn aineiston keskeiset viestit? Millaista kuvamateriaalia viestinnässä käytetään? Miten viestinnässä käsitellään laajemmin Suomea koskevia kysymyksiä ja tapahtumia?
- Ajallisesti tutkimus keskittyy toimeksiannon mukaisesti ensi sijassa vuosiin 2014–2018. Lisäksi käsitellään myös paria edeltävää vuotta, jolloin julkisesti saatavilla oleva materiaali oli runsaampaa ja/tai helpommin julkisesti löydettävää. Tutkimus keskittyy pääosin suomen- ja englanninkieliseen aineistoon, koska sen potentiaalinen kohderyhmä on Suomen osalta laajin. Lisäksi tutkimuksessa käsitellään rajatunmyös muilla kielillä julkaistua aineistoa.
- Suomessa asuvilla/asuneilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa kaikkia Suomen asukkaita, mukaan lukien ns. kantaväestön edustajat. Niin jihadistiseen liikehdintään Suomessa ylipäänsä kuin jihadistiseen verkkoviestintään on osallistunut lukuisia syntyperältään ja sukujuuriltaan suomalaisia henkilöitä.
- Tutkimus ei ota kantaa siihen, miten jihadistiseen verkkoviestintään tulisi suhtautua. Siinä ei myöskään käsitellä seikkaperäisesti aineiston sisältöä ja esimerkiksi sitä, miten Syyriaan ja Irakiin lähteneet henkilöt ovat itse käsitelleet päätöksensä syitä sekä uskonnollisia ja poliittisia näkemyksiään. Jälkimmäisestä aiheesta on olemassa jo aiempi tutkimus.¹⁰ Sen sijaan tarkoituksena tässä on luoda yleiskuva siihen, millaista Suomi-sidonnaista jihadistista verkkoviestintää on ollut havaittavissa.

---

¹⁰ Marko Juntunen, Karin Creutz-Sundblom & Juha Saarinen, *Suomesta Syyrian ja Irakin konfliktikentälle suuntautuva liikkuvuus*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja nro 43/2016.

1.2 Aihepiiriä koskeva aikaisempi tutkimus

Vaikka jihadistinen viestintä nousi julkisen keskustelun aiheeksi Suomessa laajemmin vasta Isisin saaman medianäkyvyyden myötä, ilmiön historia ulottuu aikaan ennen internetin ja sosiaalisen median käytön yleistymistä. Esimerkki tästä on mm. kasettien käyttö hengellisen johtajan Khomeinin saarnojen levittämisessä Iranin vallankumouksen aikana, mikä loi osaltaan ideologisen pohjan maan islamistiselle vallankumoukselle.¹¹ Al-Qaidan johtohahmot Osama bin Laden ja Ayman al-Zawahiri tulivat myös tunnetuiksi 1990- ja 2000-luvulla siitä, että he levittivät video- ja ääninauhoja kannattajilleen ja sitä kautta myös kansainvälisille uutiskanaville.¹²

Nykyisin jihadistisesta viestinnästä puhuttaessa viitataan kuitenkin yleensä internetin ja sosiaalisen median yleistyneeseen käyttöön jihadististen liikkeiden viestinnässä. Aiheen kansainvälinen tutkimus on ollut poikkeuksellisen aktiivista viimeisen viiden vuoden aikana. Tutkimuksessa on käsitelty eri jihadististen liikkeiden (varsinkin al-Qaidan ja Isisin) median käyttöä ja sen roolia niiden toiminnan eri ulottuvuuksilla, kuten uskonnollisten oppien, koulutus- ja opetusmateriaalien levittämisessä, tiedon hankkimisessa, toiminnan rahoituksessa, iskujen suunnittelussa, taistelijoiden rekrytoinnissa ja uusien kannattajien tavoittelussa.¹³

Jihadistista viestintää koskevassa tutkimuksessa on hyödynnetty useiden eri tieteenalojen teorioita ja menetelmiä sisältäen esimerkiksi politiikan tutkimuksen, kriminologian, historiantutkimuksen, sosiologian ja mediatutkimuksen. Aiheen tutkimus on ollut erityisen aktiivista varsinkin Yhdysvalloissa, Isossa-Britanniassa ja Ranskassa, joissa jihadistinen toiminta on ollut kaiken kaikkiaan enemmän esillä niin julkisessa keskustelussa kuin politiikan teossakin kuin esimerkiksi Suomessa.

Ilmiötä Suomen näkökulmasta kartoittavaa tutkimusta ei ole toistaiseksi tehty. Ylipäänsä jihadistista toimintaa ja Suomea koskeva tutkimus on ollut hyvin vähäistä. Jihadistisen viestinnän käsittely suomenkielisissä julkaisuissa on rajoittunut tähän asti lähes yksinomaan joihinkin suojelupoliisin antamiin kommentteihin sekä uutisjuttuihin, joita on julkaistu sen jälkeen, kun Suomi-mainintoja tai Suomessa asuneita henkilöitä on esiintynyt jihadistisessa viestinnässä.

¹¹ Annabelle Sreberny-Mohammadi ja Ali Mohammadi, *Small Media, Big Revolution: Communication, Culture and the Iranian Revolution* (St. Paul: Minnesota University Press, 1994).

¹² Flagg Miller, *The Audacious Ascetic: What the Bin Laden Tapes Reveal About al-Qa'ida* (London: Hurst & Company, 2015). Katso myös Martin Rudner, "Electronic Jihad: The Internet as Al Qaeda's Catalyst for Global Terror", *Studies in Conflict & Terrorism* 40, nro 1 (2010), 10–23.

¹³ Ks. mm. Aly ym., *Violent Extremism Online*.

Jihadistista liikehdintää Euroopassa koskevalle tutkimukselle on ollut laajemminkin tyypillistä se, että se keskittyy joko tarkastelemaan sitä kansainvälisellä tasolla tai käsittelee kehityskulkuja lähinnä niissä maissa, joissa on ollut perinteisesti vahvimmat jihadistiset verkostot (erityisesti Ranska ja Iso-Britannia). Suomen kaltaisia maita, jotka ovat tämän liikehdinnän periferiamaita, on sen sijaan tutkittu paljon vähemmän. Harvinaisia ovat olleet myös tutkimukset, joissa jihadistista viestintää tarkastellaan nimenomaan yhden tietyn maan näkökulmasta. Tämä tutkimus on näistä syistä akateemisen tutkimuksen kentässä varsin poikkeuksellinen.

1.3 Aineistot ja menetelmät

Jihadististen liikkeiden tutkimus on harvoin helppoa. Näin on jo siksi, että tällaiset liikkeet harvoin haluavat kertoa toiminnastaan laajemmin ulkopuolisille. Laajalle yleisölle tarkoitetun jihadistisen viestinnän tutkimus on asteen verran helpompaa, sillä silloin tutkimuskohteena on juuri se osa liikkeiden toiminnasta, jonka toivotaankin saavan huomiota. Kuitenkin kun siirrytään viestinnän sisällöstä siihen, kuka sitä tuottaa ja miten sitä levitetään, jihadismin tutkimukselle tyypilliset haasteet aineiston saatavuuden suhteen tulevat nopeasti eteen.

Jihadistisen verkkoviestinnän tutkimus eli lyhyttä kultakauttaan noin vuosina 2013–2015. Syyrian ja Irakin konfliktin alkuvaiheessa jihadistinen viestintä sosiaalisessa mediassa lisääntyi voimakkaasti, ja erityisesti Isis-myönteistä aineistoa oli laajasti ja täysin avoimesti saatavilla esimerkiksi Twitterissä ja Facebookissa. Tämä tarjosi tutkijoille ainutlaatuiset mahdollisuudet viestinnän sisältöjen ja sosiaalisten verkostojen tutkimukseen, kun aineistoon ei alkuvaiheessa kiinnitetty samanlaista huomiota viranomaisten taholta kuin vain muutamaa vuotta myöhemmin. Tutkijoille oli tänä aikana mahdollista kerätä ainutlaatuisia ensikäden aineistoa eri jihadististen liikkeiden toiminnasta ja viestintästrategioista sellaisessa mittakaavassa, mikä ei ollut ennen likimainkaan mahdollista.

Tilanne on sittemmin merkittävästi muuttunut, kun sosiaalisen median sisältöjen valvonta on kiristynyt voimakkaasti ja viranomaiset ja teknologiayritykset ovat alkaneet poistaa väkivaltaan kehottavaa aineistoa verkosta hyvin nopeasti. Tämän vuoksi aineistoa jihadistisen sosiaalisen median viestinnän vilkkailta vuosilta ei ole enää julkisesti saatavilla ja uuden aineiston suhteen tilanne on yhtä lailla heikko. Uutta aineistoa julkaistaan ja levitetään edelleen sosiaalisessa mediassa uusia peiteprofileja luoden, mutta tämä aineisto poistetaan usein sitä mukaa kuin sitä ilmenee ja on siksi paitsi vaikeasti tallennettavissa tutkimuskäyttöön niin myös varsin merkityksettömä.

Jihadistinen viestintä ei ole kuitenkaan loppunut verkkoympäristössä. Sen sijaan se on siirtynyt entistä enemmän suljetuimmille kanaville. Näiden kanavien sisällöistä ja käyttäjäkunnasta on erittäin vaikea muodostaa kattavaa kuvaa. Suljetuilla kanavilla jaettuun aineiston käsiksi pääseminen vaatii yleisesti peiteprofiilien käyttöä ja usein myös aktiivista osallistumista siellä käytäviin keskusteluihin. Tämä puolestaan tuo mukanaan hankalia tutkimuseettisiä kysymyksiä ja vaatii paljon aikaa ja resursseja.¹⁴ Alan urauurtavat tutkijat ovatkin seuranneet keskusteluja sosiaalisessa mediassa täysipäiväisesti jo vuosikausia. Tällainen vuosien kuluessa hankittu ymmärrys ja kokemus on ollut melko lailla välttämätöntä, jotta keskusteluja pystyy seuraamaan nykyisessä alati muuttuvassa jihadistisessa mediaympäristössä. Aineiston saatavuuden rajoitteet ovat erityisen ongelmallisia silloin, kun tutkimuskohteena on nimenomaan jihadistinen verkkoviestintä liittyen Suomen kaltaisiin maihin, sillä tällaisissa tapauksissa materiaalia on jo lähtökohtaisesti olemassa vähän.

Paitsi että aineisto on ylipäänsä vaikeammin saatavilla, sen käytettävyyttä hankaloittaa myös se, että teknologiarytykset ovat tiukentaneet käytäntöjään avoimen datan jakamisessa tutkijoiden kanssa. Sosiaalisen median aineistojen käytettävyyttä on aikaisemmin helpottanut merkittävästi se, että aineistoa on ollut mahdollista ladata suoraan eri yritysten (mm. Twitter tai Facebook) ns. ohjelmointirajapintojen (API) kautta. Tämä oli ennen yleisesti käytetty tapa koota laajoja sosiaalisen median aineistoja tutkimuskäyttöön. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että julkisen sosiaalisen median aineiston pystyi lataamaan koneelle automaattisesti mm. Twitteristä tai Facebookista eri hakusanoja käyttäen ilman, että aineistot piti tallentaa esimerkiksi manuaalisesti kuva-kaappauksina tai muilla tavoin käymällä sitä päivitys päivitykseltä läpi. Nyt tämä on huomattavasti vaikeutunut, ja tämä on rajoittanut varsinkin tutkimuksellisesti tärkeiden laajamittaisten otantojen tekemistä ja suurempia aineistoja vaativien tutkimusmenetelmien käyttämistä.¹⁵

Tässä tutkimuksessa on hyödynnetty seuraavanlaisia aineistoja:

- Sosiaalisen median profiilit - Tämä aineisto sisältää mm. Suomesta Syyriaan ja Irakiin lähteneiden vierastaistelijoiden Facebook-profiileja ja Twitter-toimintaa. Pieni osa tästä aineistosta on edelleen verkossa saatavilla, mutta valtaosa on peräisin tutkijoiden henkilökohtaisista arkistoista. Lisäksi tutkimuksessa on ollut käytössä vierastaistelijailmiötä aktiivisesti seuranneen Ylen toimittajan Sara Rigatellin keräämää sosiaalisen median aineistoa.

¹⁴ Ks. mm. Nico Prucha, "IS and the Jihadist Information Highway – Projecting Influence and Religious Identity via Telegram", *Perspectives of Terrorism* 10, nro 6, (2010), 48–58.

¹⁵ Joe Whittaker, *Methodological Problems in Online Radicalisation* (VOX-Pol Network of Excellence, 2017), <https://www.voxpol.eu/methodological-problems-online-radicalisation/>.

- Kansainväliset Twitter-arkistot - Tutkimuksen käytössä on ollut kansainvälisiä Twitter-arkistoja. Laajin näistä arkistoista on TRAC-organisaation Shadows of ISIS -tutkimusaineisto, johon sisältyy 9,3 miljoonaa ISIS-aiheista twiittiä.
- Suomalaiset verkkofoorumit - Tämä osa aineistoa sisältää suomalaiset verkkofoorumit ja sivustot, joissa jihadistista aineistoa on julkaistu vuosina 2014–2018 (mm. *An-Nida*). Suuri osa tästä aineistosta on niin ikään jo poistettu verkosta ja peräisin tutkijoiden henkilökohtaisista arkistoista. Aineistoa on täydennetty jonkin verran archive.orgin avulla.
- Jihadististen liikkeiden mediatuotanto - Tutkimusta varten on käyty läpi tärkeimpiä avoimesti saatavilla olleita ja tunnetuimpia jihadistisia verkkolehtiä, videoita yms. keskittyen erityisesti Isisin länsimaiselle yleisölle suunnattuun mediatuotantoon (mm. *Dabiq*, *Rumiyah*, *Al-Amaq*, *Al-Naba* ja *Inspire*).
- Videot - Aineistoon sisältyy myös videoita. Näistä videoista suuri osa on ollut aiemmin tai on edelleen saatavilla YouTubesta tai vastaavista videopalveluista sekä tutkijoiden arkistoista. Videot on identifioitu pääosin sosiaalisen median profiilien, uutisoinnin ja haastattelujen avulla.

Aineiston analyysin tukena on käytetty tutkimuskirjallisuuden ohella seuraavia lähteitä:

- Haastattelut - Yhdessä *Jihadistinen liikehdintä Suomessa* -tutkimuksen kanssa tehdyt haastattelut mm. muslimiyhteisön ja viranomaisten kanssa. Lisäksi johtavia kansainvälisiä jihadistisen verkkoviestinnän tutkijoita on haastateltu sen selvittämiseksi, millä tavalla Suomeen liittyvät seikat nousevat esiin heidän aineistoissaan.
- Oikeusasiakirjat - Tutkimus perehtyy myös oikeudenkäynteihin ja rikostutkintoihin liittyviin aineistoihin siltä osin, kun niissä käsitellään internetin ja sosiaalisen median käyttöä.
- Valtamedian uutissisällöt - Tutkimusta varten on kerätty tärkeimmistä suomalaisista uutisjulkaisuista jutut, joissa käsitellään Suomeen liittyviä aineistoja ja kytköksiä jihadistisessa verkkoviestinnässä. Aineiston hankinta on tehty yhteistyössä *Jihadistinen verkkoviestintä ja Suomi* -tutkimuksen kanssa. Lisäksi on tehty analyysi siitä, miten Suomea on käsitelty arabiankielisessä ja Lähi-idän alueen mediassa.

1.4 Tutkimuksen rajoitteet

Tutkimuksessa on pyritty niin kattavaan ja huolelliseen analyysiin kuin käytössä olevien resurssien puitteissa on ollut mahdollista. Samaan aikaan on selvää, että tutkimuksen jäljiltä ilmiötä koskevaan tietämykseen jää edelleen monia aukkoja paikattavaksi seuraavissa tutkimushankkeissa.

Tutkimuksen merkittävimmät rajoitteet juontuvat edellä kuvatuista aineiston saatavuuteen liittyvistä haasteista. Vaikka tutkijoiden käytössä on ollut runsas määrä sellaista sosiaalisen median aineistoa, mitä ei ole enää verkossa saatavilla, aineisto tuskin kattaa kaikkea sitä Suomeen liittyvää aineistoa, mitä verkossa on aiemmin ollut. Tämä rajoite pätee käytännössä kaikkien jihadististen sosiaalisen median aineistojen historialliseen tutkimukseen, jossa aineiston keruuta ei ole pystytty tekemään juuri kyseisen projektin tarpeisiin ennen tiukentuneita käytäntöjä. Arkistoaineiston käyttäminen tutkimuskeinona aiheuttaa tutkimusmenetelmällisiä lisähaasteita, koska niiden kautta saa vain rajallisen otannan usein dynaamisista ja nopeasti muuttuvista sosiaalisen median keskusteluista. Lisäksi sosiaalisen median päivitysten jakamista ja ”tykkäämiä” on arkistomateriaalin pohjalta huomattavasti hankalampaa ja rajoitetumpaa analysoida.

Toinen rajoite on tutkimuksen keskittyminen avoimesti saatavilla olevaan aineistoon. Tämä jättää nykyisin tärkeässä asemassa olevan suljettujen kanavien kautta tapahtuvan verkkoviestinnän tutkimuksen ulkopuolelle. Siinä missä suljettujen kanavien viestinnän tutkiminen on ilman muuta tarpeen, samalla on syytä olla tietoinen siitä, että suljetut kanavat ovat myös jihadistisen liikehdinnän itsensä kannalta erilainen viestintämuoto. Aiemmin kuvatut hankaluudet jäljittää ja seurata aineistoa pätevät nimittäin myös jihadistisen verkkoviestinnän mahdollisiin yleisöihin. Keskustelujen seuraaminen mm. Telegramissa vaatii usein sitä, että saa linkin tai kutsun oikeille kanaville ja oikeisiin ryhmiin.¹⁶ Nämä lukuisat kanavat ja ryhmät taas muuttuvat jatkuvasti. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi Telegramin kautta tuotettavan aineiston näkyvyys ja saatavuus on olennaisesti rajoitetumpaa ja hankalampaa kuin se oli Facebookissa ja varsinkin Twitterissä. Tämän ovat laittaneet merkille myös Telegramissa aktiivisesti toimi-

---

¹⁶ Telegram-viestintäsovelluksessa kanavat ovat tarkoitettu viestien vastaanottamista varten ja niitä voi käyttää vain kanavien ylläpitäjät kommunikoidessaan seuraajilleen. Ryhmät taas koostuvat keskusteluista, joihin kaikki jäsenet voivat osallistua. Ryhmiä voi olla lisäksi sekä normaaleja ryhmiä (enintään 200 jäsentä) että myös superryhmiä (enintään 100 000 jäsentä). Lisäksi nämä molemmat voivat olla sekä julkisia (hakukoneiden löydettävissä) että salaisia (kanavia tai ryhmiä, joita ei julkisesti löydy ilman tarkkaa osoitetta). Lisäksi Telegramissa on myös keskustelumahdollisuus, jonka kautta eri jäsenet voivat kommunikoida keskenään salatusti. Hyvä katsaus Telegramiin liittyvän tutkimuksen realiteetteihin katso Mia Bloom, Hicham Tiflati ja John Horgan, ”Navigating ISIS’s Preferred Platform”, *Terrorism and Political Violence* (2017).

vat jihadismin kannattajat. Sosiaalisen median tarkempi valvonta on käytännössä ajanut Isis- ja al-Qaida-myönteiset toimijat takaisin suljetuille keskustelufoorumeille omiin ”kaikukammioihinsa”, ja tämän monet heistä kokevat hyvin valitettavana.

Toisin sanoen suljettujen kanavien käytön kautta verkkoviestinnästä on tullut entistä pirstaloituneempaa ja se tavoittaa todennäköisesti aiempaa huonommin laajempia yleisöjä. Lisäksi viestintä on luonteeltaan monilta osin toiminnassa jo mukana olevien välistä kommunikaatiota. Telegramin kohdalla keskusteluja seuraavien määrän ja identiteetin arviointia vaikeuttaa myös se, että jihadististen kanavien tilaajista on todennäköisesti merkittävä osa tutkijoita, toimittajia ja tiedustelupalveluiden edustajia.¹⁷

1.5 Tutkimuseettiset näkökohdat

Akateemisten periaatteiden mukaiseen tutkimukseen kuuluu aina tutkimuseettisten kysymysten huomioiminen. Tutkimuseettisten näkökohtien huolellinen pohtiminen on erityisen olennaista silloin, kun tutkimus koskee yhteiskunnallisesti arkaluontoisia aiheita. Tässä projektissa, samoin kuin sen jihadistista liikehdintää Suomessa käsittelevässä rinnakkaisprojektissa noudatetaan ihmistieteiden tutkimuseettisiä periaatteita. Molemmista projekteista on pyydetty ennakoarviointi Helsingin yliopiston ihmistieteiden eettisen ennakoarvioinnin toimikunnalta.

Käytettyjen menetelmien ja aineistojen osalta tutkimus on monin tavoin tavanomainen yhteiskuntatieteellinen tutkimus. Haastatteluaineiston käyttämisessä ja säilyttämisessä on noudatettu *Jihadistinen liikehdintä Suomessa* -raportissa tarkemmin läpikäytyjä periaatteita. Tämän lisäksi erityistä pohdintaa on internetin ja sosiaalisen median aineistojen kohdalla vaatinut se, miten niitä käsitellään tässä raportissa. Vaikka tässä käytetty sosiaalisen median ja internetin aineisto on ollut alun perin julkista ja siten kaikkien tarkasteltavissa, kaikkea verkosta tai sosiaalisesta mediasta kerättyä materiaalia käsitellään tässä raportissa anonyymisti ja ilman, että siitä ilmenee henkilöiden yksityisyyttä vahingoittavia tietoja. Tästä poikkeuksen muodostavat henkilöt, joiden osallisuus jihadistisessa toiminnassa on jo julkista ja vahvistettua tietoa sekä henkilöt, jotka ovat esiintyneet tuottamassaan avoimesti saatavissa olevassa

---

¹⁷ Ks. mm. Bart Schuurman, ”Research on Terrorism, 2007–2016: A Review of Data, Methods, and Authorship”, *Terrorism and Political Violence* (2018); myös Deven Parekh, Amarnath Amarsingam, Lorne Dawson, Derek Ruths, ”Studying Jihadists on Social Media: A Critique of Data Collection Methodologies”, *Perspectives on Terrorism* 12, nro 3 (2018), 5–23.

verkkoaineistossa omalla nimellään. Tässä tutkimus seuraa verkkotutkimuksen vakiintuneita käytäntöjä.¹⁸

Tässä raportissa käytetään jonkin verran kuva-aineistoa havainnollistamaan jihadistiseen verkkoviestintään liittyviä teemoja ja piirteitä. Kaikki raporttiin sisällytetty kuva-aineisto on ollut jo laajassa levityksessä ja osa siitä on ollut esillä myös valtamediassa. Olemme kuitenkin tietoisesti vältäneet käyttämästä kaikista shokeeraavinta kuva-aineistoa (kuten esimerkiksi ns. Isisin brutaali viestintä ja teloitusvideot). Samoin on vältetty pitkiä lainauksia teksteistä silloin, kun niiden lisäämisellä ei ole ollut lisäarvoa tutkimuksen kannalta.

Nämä periaatteet ovat linjassa tutkimuksen tavoitteiden kanssa. Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa yleiskuva jihadistisen verkkoviestinnän suhteesta Suomeen eikä selvittää yksittäisten henkilöiden osallisuutta tähän toimintaan tai tehdä seikkaperäistä teksti- tai kuva-analyysia.

---

¹⁸ Annette Markham ja Elisabeth Buchanan, "Ethical Decision-Making and Internet Research: Recommendations from the AoIR Ethics Working Committee (Version 2.0)", *Association of Internet Researchers (AoIR)* (2012), <https://aoir.org/reports/ethics2.pdf>.

2 Jihadistinen verkkoviestintä kansainvälisenä ilmiönä

Tässä luvussa käydään läpi, mitä tutkimuksen kautta tiedetään jihadistisesta verkkoviestinnästä laajemmin. Aluksi avataan lyhyesti historiallista taustaa eli miten eri jihadistiset ryhmät ovat aiemmin käyttäneet eri mediamuotoja ja -kanavia päämääriensä ja ideologiansa edistämiseksi. Sen jälkeen käydään läpi kolmen Suomessa huomiota saaneen jihadistisen ryhmän eli al-Qaidan, al-Shabaabin ja Isisin verkkoviestintää ja niiden erityispiirteitä. Lopuksi vedetään yhteen tutkimustuloksia verkkoviestinnän roolia jihadistiseen toimintaan radikalisoitumisessa sekä luodaan katsaus siihen, millaisia kehityskulkuja jihadistisessa verkkoviestinnässä on tällä hetkellä havaittavissa ja lähivuosina odotettavissa.

2.1 Jihadistinen verkkoviestintä ja muuttuva mediaympäristö

Jihadistisen verkkoviestinnän kehittyminen on heijastanut muuttuvan mediaympäristön tarjoamia mahdollisuuksia. Koska digitaalinen mediaympäristö on muuttunut voimakkaasti viime vuosikymmenten aikana, samoin on käynyt myös jihadististen liikkeiden viestinnälle. Jihadistisen verkkoviestinnän kehittyminen voidaan jakaa karkeasti neljään eri vaiheeseen sen mukaan, mitä eri alustoja ja viestintämuotoja on ollut milloinkin käytössä.¹⁹ Nämä vaiheet eivät ole olleet kuitenkaan toisiaan poissulkevia vaan ovat usein esiintyneet päällekkäin. Monet aikaisemmin luodut alustat kuten verkkosivut tai -foorumit ovat jatkaneet toimintaansa, vaikka sosiaalinen media tai salatut pikaviestintäpalvelut ovat nousseet keskeisiksi viestintämuodoiksi.

Varhaisin vaihe jihadistisessa verkkoviestinnässä käsitti ns. staattiset verkkosivut, jotka olivat yleisin verkossa tapahtuvan kommunikaation muoto jihadististen liikkeiden piirissä 2000-luvun alussa. Nämä sivustot tarjosivat liikkeiden johtajille keinon levittää sanomaansa laajemmin kuin oli ollut mahdollista ennen verkkoviestinnän ja sosiaalisen median yleistymistä. Sivustot olivat kuitenkin usein hierarkkisia, ja ne toimivat pääasiassa alustana tekstien (esim. ideologisten pamflettien, uskonnollisten saarnojen ja sota-alueilta tehtyjen raporttien) jakamiselle sekä väylänä liikkeiden johtajille kommunikoida sanomaansa sisäpiirin ulkopuolelle. Alkuvaiheen verkkosivut eivät tarjonneet samanlaista laajamittaista mahdollisuutta toimia nimettömästi tai osallistua

---

¹⁹ Meleagrou-Hitchens ja Khaderbhai, Research perspectives on Online Radicalisation, 38–49.

henkilökohtaiseen keskusteluun kuin verkkofoorumit ja varsinkin sosiaalinen media myöhemmin tarjosi. Verkkosivustoja oli myös suhteellisen helppo valvoa, ja ne olivat haavoittuvaisia viranomaisten ja palveluntarjoajien vastatoimille.²⁰

Seuraavassa vaiheessa käyttöön tulivat verkkofoorumit. Näiden kautta mahdollistui kahdensuuntainen vuorovaikutus jihadististen liikkeiden aktivistien ja niistä kiinnostuneiden välillä. Verkkofoorumien kautta liikkeiden kannattajat pystyivät myös keskustelemaan samanhenkisten kanssa maailmanlaajuisesti ja näin luomaan laajempia globaaleja verkostoja ideologisen pyrkimysten ympärille. Varsinkin verkkofoorumien luoma mahdollisuus anonyymiin viestintään edesauttoi ryhmien toimintaa verkkoympäristössä. Verkkofoorumien myötä tuli aivan uudella tavalla mahdolliseksi rakentaa yhteenkuuluvuuden tunnetta "virtuaalisen" yhteisön kesken. Anonyymi viestintä puolestaan mahdollisti sellaisten asioiden käsittelyn, joiden kohdalla keskustelijan henkilöllisyyden paljastuminen saattaisi johtaa vastatoimiin.²¹ Toisin kuin alkuvaiheen staattiset verkkosivut, monet keskustelufoorumeista sisälsivät arabiankielisen aineiston lisäksi myös enemmän aineistoa englanniksi ja muilla länsimaisilla kielillä. Näin liikkeiden viestintää ja toimintaa pystyttiin levittämään laajemmin kansainvälisesti ja varsinkin länsimaissa asuvien muslimien keskuuteen.

Verkkofoorumien ja niiden ympärillä toimivien ns. chatroomien käyttö oli huipussaan varsinkin 2000-luvun keskivaiheella. Esimerkiksi monet jihadistisessa verkkoviestinnässä myöhemmin keskeiseksi nousseet teemat ja strategiat kuten ns. avoimien lähteiden jihad (engl. *open source jihad*), jossa kannustetaan ja opastetaan iskujen tekemiseen omin avuin ilman suoraa yhteyttä liikkeiden johtajiin, juontavat juurensa näillä foorumeilla käytyihin keskusteluihin. Jos aikaisemmat staattiset verkkosivut toimivat enemmän liikkeiden johtajien virallisina viestintäkanavina, nämä verkkofoorumit poistivat osaltaan jihadistisen viestinnän aikaisemman elitismin ja hierarkian avaamalla sen tavallisille kannattajille ja heidän väliselle keskustelulle.²²

Yksi versio tällaisista uusista keskustelua tukeneista verkkoalustoista olivat blogit, joita varsinkin yksittäiset henkilöt käyttivät usein jihadistisen aineiston levittämisessä.

---

²⁰ Meleagrou-Hitchens ja Khaderbhai, *Research perspectives on Online Radicalisation*, 39–40.

²¹ Ks. myös Thomas Hegghammer, "Interpersonal Trust on Jihadi Internet Forums", in Diego Gambetta (toim.), *Fight, Flight, Mimic: Identity Signalling in Armed Conflicts* (Oxford: Oxford University Press, 2014).

²² Aaron Zelin, *The State of Global Jihad Online* (Washington, D.C.: New America Foundation 2013); katso myös Akil Awan, "Radicalization on the Internet? The Virtual Propagation of Jihadist Media and its Effects", *The RUSI Journal* 152, nro 3 (2007), 76–81; Meleagrou-Hitchens ja Khaderbhai, *Research perspectives on Online Radicalisation*, 40–42.

Varsinkin 2000-luvun keskivaiheen jälkeen blogit ja niiden luomista helpottavat sisälönhallintajärjestelmät kuten Wordpress tarjosivat monille helpon ja usein anonyymintavan myös luoda verkkosivuja ja jakaa sisältöä tätä kautta.

Kolmas vaihe eli sosiaalisen median käytön yleistyminen eri ryhmien toiminnassa toi mukanaan merkittäviä muutoksia. Varsinkin Facebookin, Twitterin ja YouTuben käytön nopea leviäminen 2010-luvun jälkeen tarjosi ennennäkemättömän tilaisuuden tavoittaa pienillä resursseilla, anonyymisti ja nopeammin entistä laajempia yleisöjä kuin oli vielä muutama vuosi sitten ollut mahdollista. Facebook ja sen uudet keskustelujen ja sisällön jakamisen mahdollisuudet edesauttoivat uudenlaisen yhteyden luomisessa ideologiasta kiinnostuneiden ja jo aktiivisten liikkeiden kannattajien välillä, mikä taas osaltaan mahdollisti tiedon levittämisen uusille yleisöille ja kohderyhmille. Twitter tarjosi samaan tapaan tilaisuuden levittää viestiä nopeasti laajalle yleisölle ja samalla johdattaa asiasta kiinnostuneita muualla verkossa sijaitseville alustoille, joilla oli runsaasti lisämateriaalia saatavilla. YouTube mahdollisti myös visuaalisen materiaalin kuten videoiden vaivattoman levittämisen verkossa ja tarjosi samalla tilaisuuden keskustella videoista YouTuben kommentointifunktion avulla.²³

Isisin kannattajien matkustaminen Syyriaan ja Irakiin avasi jälleen uusia mahdollisuuksia verkon kautta tapahtuvalle vuorovaikutukselle. Eri puolilta maailmaa tulleet kannattajat kykenivät levittämään liikkeen aineistoa laajemmin eri puolille maailmaa ja henkilökohtaisesti värväämään uusia kannattajia sosiaalisen median alustoilla. Varsinkin Isisin mediatuotanto (videot, meemit ja uutislehdet) tuli tunnetuksi monimuotoisista tavoista tuottaa ja kohdistaa erityyppistä aineistoa eri maihin ja eri kohdeyleisöjä varten.²⁴ Sosiaalisen median hyödyntäminen oli huipussaan varsinkin vuosina 2013–2015. Vaikka sosiaalista mediaa edelleen käytetään laajalti tähän tarkoitukseen, se on kuitenkin vaikeutunut huomattavasti laajojen vastatoimien takia, varsinkin mitä tulee englanninkieliseen materiaaliin.

Nykyisin jihadistinen viestintä on hajaantunut useammille, monissa tapauksissa salatuille kanaville. Varsinkin pikaviestintäpalvelu Telegram on noussut suosituksi alustaksi kommunikoida kannattajien kanssa ja levittää aineistoa, mutta jihadististen liikkeiden kannattajat ovat myös käyttäneet muita vastaavia salattuja pikaviestintäpalveluita kuten SureSpot, Kik, Wire, Signal ja WhatsApp. Tässä neljännessä vaiheessa on lisäksi ilmennyt myös kaksi uutta trendiä, jotka poikkeavat tavoista, joilla jihadistiset

---

²³ Ks. Gabriele Weimann, *New Terrorism and New Media*, Research Series 2 (Washington, D.C.: Commons Lab of the Woodrow Wilson International Center for Scholars, 2014).

²⁴ Ks. mm. Charlie Winter ja Dounia Mahlouly, *A Tale of Two Caliphates: Comparing the Islamic State's Internal and External Messaging Priorities* (VOX-Pol Network of Excellence, 2018), https://www.voxpol.eu/download/vox-pol_publication/A-Tale-of-Two-Caliphates-Mahlouly-and-Winter.pdf.

ryhmät ovat aikaisemmin toimineet verkossa. Ensimmäinen on ns. etäohjaustyyppinen (*virtual plotter*) toiminta, jossa Irakissa, Syyriassa tai Afganistanissa sijaitsevan liikkeen taistelijat ovat pystyneet Telegramin välityksellä koordinoimaan iskuja länsimaissa.²⁵ Hyviä esimerkkejä tästä ovat viime vuosien paljon Euroopassa näkyvyyttä saaneet terrori-iskut kuten isku Berliiniin joulumarkkinoille sekä pappien suorana lähehtyksenä videoidut murhat Normandiassa vuonna 2016. Molemmat olivat tämänhetkisen tiedon perusteella ainakin osaksi Isisin etäohjaamia.²⁶

Toinen on sisällönsäilyttämisalustojen (kuten justpaste.it, sendvid.com, dump.to) ja ns. harmaan verkon yleistynyt käyttö aineiston levittämiseen viranomaisten ja yritysten vastatoimien kiertämiseksi. Sosiaalinen media kuten Twitter ja Facebook (yhä enemmän myös pikaviestintäpalvelut Telegram ja WhatsApp) toimivat nyt sisällön levittämisen sijasta ensi sijassa portteina, joiden kautta kiinnostuneet henkilöt voidaan ohjata varsinaisen jihadistisen sisällön pariin. Tämä sisältö on puolestaan entistä enemmän hajaantunut erilaisille vaikeammin löydettäville alustoille, joille ei yleensä löydy helposti ilman tarkkaan osoitetta.²⁷ Tämä on mahdollistanut sen, että jihadistista aineistoa on voitu säilyttää siellä ilman laajemman huomion herättämistä. Jihadistisen sisällön säilyttäminen on näin pirstaloitunut lukuisille eri alustoille, ja tätä sisältöä on vaikea poistaa pysyvästi, koska sen voi nopeasti lisätä uudelleen eri osoitteisiin.²⁸

Tähän asti tässä luvussa on puhuttu jihadistisesta verkkoviestinnästä yhtenä kokonaisuutena. Tosiasiassa jihadististen ryhmittymien verkkoviestinnässä on merkittäviä eroja riippuen niiden päämääristä, alueellista pyrkimyksistä ja resursseista. Verkkoviestinnän keinoihin ja tavoitteisiin on jossain määrin ollut vaikuttamassa niiden toiminta-alueen, politiikan, kulttuurin sekä mediaympäristön ominaispiirteet ja historia. On siksi vaikea esittää yhtään tarkempia yleistyksiä laajasta ilmiöstä, joka käytännössä kiinnittyy hyvin erilaisiin ja erilaisissa olosuhteissa toimiviin liikkeisiin sisältäen esimerkiksi Boko Haramin Länsi-Afrikassa, al-Shabaabin Somaliassa, Isisin Syyriassa

²⁵ Ks. mm. Rukmini Callimachi, "Not 'Lone Wolves' After All: How ISIS Guides World's Terror Plots From Afar", *The New York Times*, 4.2.2017; Amarnath Amarasingam, "An Interview with Rachid Kasseem, Jihadist Orchestrating attacks in France", *Jihadology*, 18.11.2016, <https://jihadology.net/2016/11/18/guest-post-an-interview-with-rachid-kassim-jihadist-orchestrating-attacks-in-france/>.

²⁶ Ks. mm. Daveed Gartenstein-Ross ja Madeleine Blackman, "Virtual Planners: a Critical Terrorist Innovation", *War on the Rocks* (2017), <https://warontherocks.com/2017/01/isils-virtual-planners-a-critical-terrorist-innovation/>.

²⁷ Ks. mm. Shehabat ja Mitew, "Black-boxing the Black Flag", 81–99; myös Maura Conway ym., "Disrupting Daesh: Measuring the Take-down of Online Extremist Material" (VOX-Pol Network of Excellence, 2017), http://www.voxpol.eu/download/vox-pol_publication/DCUJ5528-Disrupting-DAESH-1706-WEB-v2.pdf.

²⁸ Esimerkiksi justpaste.it-sivusto on käytännössä yhden henkilön pyörittämä, mikä vaikeuttaa siellä olevan sisällön laajamittaista seuraamista toisin kuin mm. Twitterissä tai Facebookissa. Carmen Fishwick, "How a Polish student's website became an Isis propaganda tool", *The Guardian* 15.8.2014.

ja Irakissa sekä Abu Sayyafin Etelä-Filippiineillä. Siksi on hyvä lisätä vielä tässä vaiheessa, että tässä luvussa käsitellään jihadistisen verkkoviestinnän kehittymistä painottuen kehityskulkuihin ja liikkeisiin, jotka ovat olleet keskeisimpiä länsimaiden näkökulmasta.

Seuraavassa jihadististen liikkeiden verkossa tapahtuvaa avointa viestintää havainnollistetaan tarkemmin käsittelemällä kolmen jihadistisen liikkeen eli al-Qaidan, al-Shabaabin ja Isisin mediatuotantoa.

Al-Qaidan osalta parhaiten tunnettu esimerkki on ehkä Arabian niemimaan al-Qaidan (AQAP) tuottama verkkolehti *Inspire*, jonka kautta se on pyrkinyt levittämään ideologiansa länsimaissa ja reagoimaan laajoihin sotatoimiin liikkeen johtoa vastaan Irakissa ja Afganistanissa. Al-Shabaab on taas kehittänyt varsinkin somalinkielistä video- ja radiotuotantoa tukemaan liikkeen toimintaa Somaliassa sekä swahilinkielistä mediatuotantoa varsinkin Keniaa varten. Ryhmän aineistoa on myös levitetty verkon kautta Somalian ulkopuolelle mm. värväystarkoituksessa muillakin kielillä.²⁹

Tunnetuinta ja laajinta on kuitenkin ollut Isisin mediatuotanto. Isisin saama kansainvälinen huomio perustuu tietenkin suurelta osin sen sotilaalliseen menestykseen Syyrian ja Irakin alueella, mutta yhtä lailla siihen ovat vaikuttaneet myös sen tuottamat shokeeraavat videot sekä uudenlainen ja monipuolinen tapa käyttää sosiaalista mediaa aineiston levittämisen ja vierastaistelijoiden houkuttelemiseen alueelle. Isisin mediatuotantoa ja erityisesti sen innovatiivista digitaalisen median käyttöä pidetään uudenaikaisen aseellisten ryhmien verkkoviestinnän prototyypinä, jota monet muut ryhmät ovat pyrkineet kopioimaan.

2.2 Al-Qaida

Al-Qaidalla on ollut perinteisesti merkittävä rooli jihadistisen viestinnän kehityksessä. Siinä missä Isis on ollut viime vuosina edelläkävijä väkivaltaisten videoiden ja sosiaalisen median taktisessa käytössä, al-Qaida oli internetin käytön pioneeri varsinkin 1990- ja 2000-lukujen taitteessa. Monet jihadistisen verkkoviestinnän nykikäytännöistä ovat saaneet inspiraationsa al-Qaidan strategisilta ajattelijoilta, jotka käsitelivät varsinkin uuden median ja internetin roolia osana globaalin jihadistisen liikkeen toimintaa. Esimerkiksi ryhmän 20-vuotisessa strategisessa suunnitelmassa (2001-2020)

---

²⁹ Ks. mm. Alexander Meleagrou-Hitchens, Shiraz Maher ja James Sheehan, *Lights, Camera, Jihad: Al-Shabaab's Western Media Strategy* (London: The International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence ICSR, 2012). Myös Christopher Anzalone, "The Resilience of al-Shabaab", *CTC Sentinel* 9, nro 4 (2017), 13–20.

“Military Studies in the Jihad Against the Tyrants” kuvataan ryhmän pyrkimyksiä kasvattaa sen globaalia vaikutusvaltaa. Yksi strategian keskeisistä elementeistä oli ns. elektroninen jihad, joka tarkoitti internetin strategista käyttämistä jihadistisen tietoisuuden lisäämisessä, uusien kannattajien värväämisessä, koulutuksessa, rahankeruussa sekä ryhmän toiminnassa. Esimerkiksi useita länsimaissa tehtyjä iskuja inspiroinut ja Jemenistä käsin toiminut amerikkalaissyntyinen Anwar al-Awlaki puhui tarpeesta luoda uusi sukupolvi “internet-uskonsotureita”, jotka voisivat levittää al-Qaidan viestiä ja aineistoa, mobilisoida kannattajia ja yllyttää terrori-iskuihin verkon kautta.³⁰

Al-Qaidan verkkoviestinnällä 2000-luvun puolivälin tienoilla on katsottu olleen kolme tavoitetta. Ensimmäinen tavoite oli luoda verkkokirjastoja ja -arkistoja, joiden avulla pystyttiin kokoamaan ja jakamaan liikkeelle keskeistä uskonnollista, ideologista ja sotilaallista materiaalia. Toisena tavoitteena oli luoda alusta, jonka kautta Anwar al-Awlakin kaltaisten militanttien ideologioiden sanomaa voitaisiin levittää laajalle. Kolmas tehtävä oli kehittää jihadistisia sivustoja ja verkkofoorumia, joiden kautta jihadistinen ideologinen keskustelu olisi mahdollista ja joissa voitaisiin suunnitella toimintaa ja vahvistaa ryhmähenkeä.³¹

Al-Qaida-mielistä aineistoa on levitetty verkossa useiden kanavien kautta. Yksi näistä on 2001 perustettu As-Sahab Foundation for Islamic Media Publication, joka on toiminut al-Qaidan virallisena mediatuotanto-organisaationa. Al-Qaidaan on usein liitetty myös Global Islamic Media Front- ryhmään (GIMF), joka on tuottanut runsaasti jihadistista materiaalia ja myös kääntänyt sitä länsimaisille kielille kuten saksaksi, englanniksi ja ranskaksi. Se on julkaissut lisäksi verkossa mm. Voice of the Caliphate -nimistä videosarjaa, jonka avulla se on vuodesta 2005 lähtien yrittänyt levittää sanojensa valtamedian kanavien ulkopuolella. Molemmat näistä olivat erityisen aktiivisia varsinkin vuosina 2001–2007, vaikka niiden toiminta on jatkunut viime vuosille saakka.³²

Kuuluisin länsimaiselle yleisölle suunnattu al-Qaidan viestintämuoto lienee jo aiemmin mainittu *Inspire*-lehti, jonka julkaiseminen aloitettiin vuonna 2010 ja jota levitettiin ensisijaisesti elektronisena versiona verkossa. Tämä lehti sisälsi muun muassa Osama bin Ladenin puheita ja tarkkoja ohjeita esimerkiksi siitä, miten liikkeen kannattajat voisivat osallistua iskujen tekemiseen länsimaissa ilman isompia sotilaallisia resursseja

---

³⁰ Ks. mm. Carl J. Ciovacco, “The Contours of Al Qaeda’s Media Strategy”, *Studies in Conflict & Terrorism* 32, nro 10 (2009), 853–875; tai Haroro Ingram, “An Analysis of Inspire and Dabiq: Lessons from AQAP and Islamic State’s Propaganda War”, *Studies in Conflict & Terrorism* 40, nro 5 (2016), 357–375.

³¹ Ks. mm. Rudner, “Electronic Jihad”, 10–23.

³² Steven Stalinsky, *The Rise And Fall Of Al-Qaeda’s ‘Al-Sahab’ Media Wing And Its American Architect* (Memri & Cyber-Jihad, 2017), <http://cjab.memri.org/analysis-and-special-reports/the-rise-and-fall-of-al-qaedas-al-sahab-media-wing-and-its-american-architect/>.

tai liikkeiden johtajien koordinoitua. Juuri tällaiseen avoimien lähteiden jihadiksi kutsuttuun toimintaan kannustaminen on ollut yksi lehden keskeisimmistä teemoista. Tällaiseen väkivaltaiseen toimintaan kannustaminen oli osa al-Qaidan mukautumista sen vuoden 2001 jälkeen kokemiin sotilaallisiin tappioihin (mm. Irakissa ja Afganistanissa) ja niiden mukanaan tuomiin rajoitteisiin. Toimintatapaa ovat kehittäneet myöhemmin eteenpäin muut jihadistiset liikkeet kuten Isis varsinkin viime vuosien alueellisten tappioiden myötä. Alla oleva kuvakaappaus vuonna 2014 ilmestyneestä *Inspire*-lehden 13. numerosta kuvaa hyvin tällaista avoimien lähteiden jihadin toimintatapaa.

Kuva 1. Kuvakaappaus al-Qaidan *Inspire*-lehdessä, joka sisältää ohjeita mm. pommien tekoon ja käyttöön sekä lentokenttien turvatarkastuksen kiertämiseen

2.3 Al-Shabaab

Kun al-Shabaab perustettiin 2000-luvun puolivälissä, sen päätarkoitus oli aluksi pelkääntään alueellinen taistelu Somaliassa. Ryhmän alkuvaiheen viestintä koostui pääasiassa virallisista tiedonannoista ja sotilaallisista raporteista, joita jaettiin eri verkkosivustoilla ja uutiskanavilla. Tämä alkuvaiheen materiaali oli pääosin arabiankielistä ja sisälsi kuvauksia mm. sotatoimista ja väkivallan teoista. Al-Shabaab alkoi tuottaa myös somalinkielistä sisältöä jo vuoden 2006 loppuvaiheilla.

Al-Shabaab käytti alusta asti verkkosivuja myös kommunikoinnissaan varsinkin maan ulkopuolella asuville somalialaisille. Tätä tarkoitusta palveli mm. Ansar al-Mujahideen -keskustelufoorumi. Ryhmä alkoi nopeasti hyödyntää mediatuotantoa tietoisesti osana pyrkimystä vallan keskittämiseksi itselleen. Sodan jatkuessa ja vaikeutuessa tämä

tuotanto sisälsi myös videoita, joilla ryhmä pyrki rekrytoimaan ulkomaalaisia ja erityisesti ulkosomalialaisia taistelijoita alueellisen taistelunsa tueksi. Materiaalin tuottamista koordinoi mm. Echo of Jihad Center for Media (Markaz Sada al-Jihad li-l'I'lam) -niminen ryhmä, joka on myös yhdistetty al-Qaidaan ja laajemmin jihadistista taistelua tukevaan Global Islamic Media Front (GIMF) -organisaatioon.³³

Vuoteen 2009 mennessä ryhmän mediatuotanto oli kehittynyt huomattavasti. Se sisälsi monilla eri kielillä tuotettua audiovisuaalista aineistoa ja radiomateriaalia. Ranskan- ja englanninkielisen sisällön lisäksi ryhmän videot sisälsivät mm. *Gaidi Mtaani* -nimisen pääasiassa swahilinkielisen, mutta myös englanninkielisiä artikkeleita sisältävän lehden, jonka kautta ryhmä pyrki rekrytoimaan taistelijoita varsinkin Itä-Afrikan muslimivähemmistön parista. Monet al-Shabaabin tuottamista videoista ja muusta aineistosta sisälsivät globaalin jihadistisen liikkeen viestinnälle tyypillisiä teemoja kuten raportteja voitoista sotarintamalla, länsimaiden toiminnan kritisointia (liittyen esimerkiksi ns. pilakuvakiistaan Jyllands-Postenin julkaisemien Muhammed-piirrosten jälkeen), al-Shabaabin hallinnoimien alueiden idyllisen elämän esittelyä sekä uusien kannattajien rekrytointia ja kouluttamista. Seuraavalla sivulla oleva kuvakaappaus *Gaidi Mtaani* -lehdestä (numero 4) kuvastaa al-Shabaabin viestintästrategiaa. Kuvassa näkyvässä jutussa se kertoo oman versionsa Keniassa vuonna 2013 tapahtuneesta Westgaten ostoskeskuksen iskusta.

Muita al-Shabaabin kytkeytyviä kanavia ovat tai ovat olleet Al-Kataib Media Foundation, joka tuottaa muun muassa erilaisia videoita ja tiedotteita iskuista, ja Al-Katain News Channel, joka tuottaa ryhmän näkökulmasta uutisia Somaliasta varsinkin Somalian ulkopuolisille yleisöille. Radio al-Andalus puolestaan toimii ryhmän virallisena radiokanavana Somalian sisällä, ja al-Furgan Radio ja Media toimivat myös liikkeeseen yhdistettyinä mediakanavina. Shahada News Agency keskittyy ryhmän sotilaallisesta toiminnasta ja iskuista tiedottamiseen. Lisäksi on ryhmää tukevia uutisverkostoja kuten Somali MeMo ja Calamada, jotka toimivat edelleen myös verkossa. Al-Shabaabilla on myös omia Twitter-tilejä, jotka levittivät varsinkin vuosina 2009–2013 ryhmää tukevaa aineistoa. Nämä tulivat kuuluisiksi muun muassa sitä myötä, kun niiden kautta livetwiitattiin Westgaten kauppakeskukseen Nairobissa vuonna 2013 tehdyn iskun aikana.³⁴

³³ Ks. mm. Christopher Anzalone, *Continuity and Change: the Evolution and Resilience of Al-Shabab's Media Insurgency, 2006–2016* (Hate Speech International: Investigating Extremism, 2016), https://www.hate-speech.org/wp-content/uploads/2016/11/email_722762_Readers.pdf.

³⁴ Ks. mm. David Mair, "#Westgate: A Case Study: How al-Shabaab used Twitter during an Ongoing Attack", *Studies in Conflict & Terrorism* 40, nro 1 (2017), 24–43. Ks. myös Anzalone, *Continuity and Change*, 11.

Kuva 2. Kuvakaappaus al-Shabaabin Gaidi Mtaani -verkkolehdestä, jossa kerrotaan iskusta Westgaten ostoskeskukseen Nairobissa

Al-Shabaabin mediatuotanto alkoi kuitenkin hiipua vuoden 2010 jälkeen, jolloin ryhmä myös koki laajamittaisia sotilaallisia takaiskuja. Al-Qaidaan liittymisen jälkeen al-Shabaabin viestintästrategiassa monikielisyys ja kansainväliselle yleisölle kohdistunut viestintä on korostunut entisestään. Pyrkimyksenä vaikuttaa olevan etupäässä värvätä taistelijoita ja tukea ulkomailta, kun liikkeen toiminta on muuttunut jälleen enemmän sissisodan suuntaan Somaliassa maa-alueiden hallinnan menetysten myötä. Tappioista huolimatta al-Shabaab kuitenkin jatkaa toimintaansa yhä aktiivisena. Ryhmä teki mm. uuden iskun Nairobiin tammikuussa 2019 ja jatkaa edelleen verkkoaineiston tuottamista asemansa vahvistamiseksi.

2.4 Isis

Isis on tullut viime vuosina tunnetuksi monipuolisesta ja uudenlaisia digitaalisen median keinoja hyödyntävästä mediastrategiasta, jonka kautta ryhmä on kohdistanut sanomaansa eri yleisöjen tarpeisiin ja maksimoinut "brändinsä" tunnettuutta.³⁵ Varsinkin

³⁵ Ks. mm. Haroro Ingram, "Three Traits of the Islamic State's Information Warfare", *The RUSI Journal* 159, nro 6 (2014), 4–11; Haroro Ingram, "The strategic logic of Islamic State information operations", *Australian Journal of International Affairs* 69, nro 6 (2015), 729–752.

shokeraavien väkivaltaisten videoiden tuotanto ja käyttö on ollut pitkään osa Isisin viestintää. Esimerkiksi jo vuonna 2004 Isisiä edeltänyt Muntada al-Ansar julkaisi amerikkalaisen liikemiehen Nick Bergin mestausvideon kostoksi amerikkalaisten toimista Irakissa.³⁶ Vuodesta 2012 lähtien Isisin mediatuotanto on sisältänyt elokuvia, videoita, sosiaalisen median toimintaa, uutislehtiä ja kuukausilehden, joka on ollut saatavilla sekä verkossa että älypuhelimien sovellusten kautta. Toisin kuin aikaisempi jihadistinen viestintä, joka koostui usein pitkistä puheista ja uskonnollisista saarnoista, Isisin videot ovat olleet visuaalisesti kunnianhimoisempia, korkealaatuisempia ja tehty selvästi enemmän nuoreen yleisöön vetoaviksi. Ryhmän mediatuotanto käyttää hyväkseen lukuisia elokuvallisia ja graafisia keinoja, peleistä omaksuttua kuvastoa ja kuvaustyyliä sekä dramaattisia ilmaissuokeinoja, joilla viestiä on pyritty tekemään helposti omaksuttavaksi ja puhuttelevaksi eri kohdeyleisöille. Alla ja seuraavalla sivulla olevat kuvakaappaukset englanninkielisestä vuonna 2014 ilmestyneestä "Flames of War" -elokuvasta kuvaavat hyvin tätä usein länsimaiselle ja nuorelle yleisölle tarkoitettua "Hollywood-tyylistä" visuaalista ulkoasua.³⁷

Kuva 3. Kuvakaappaus Isisin videosta, joka kuvastaa videoiden korkealaatuista visuaalista ulkoasua

³⁶Ks. mm. "Zarqawi" beheaded US man in Iraq", *BBC News* 3.5.2004.

³⁷ Ks mm. Meira Svirsky, "ISIS Releases 'Flames of War' Feature Film to Intimidate West", *Clarion Project* 21.9.2014. <https://clarionproject.org/isis-releases-flames-war-feature-film-intimidate-west/>.

Kuva 4. Kuvakaappaus Isisin videosta, jossa Isisin sotilaallista voimaa korostetaan visuaalisesti erikoisefekteillä ja monia eri kamerakulmia käyttäen

Isisin pitkäikäisin mediaorganisaatio on Furqan Foundation for Media Production, joka on edelleen toiminnassa ja tuottaa monenlaista aineistoa (CD, DVD, julisteet, viralliset lausunnot). Tätä mediatuotantoa on moneen otteen laajennettu, esimerkiksi Al-I'tisam Media Foundationin ja Ajnad Foundation for Media Productionin kautta. Nämä keskittyvät lähinnä audioviestintään ja nasheed-lauluihin. Tämän lisäksi Al Hayat Media Center kohdistaa viestintänsä enemmän länsimaiselle yleisölle ja tuottaa materiaalia varsinkin englanniksi, saksaksi, venäjäksi ja ranskaksi. Se on myös julkaissut länsimaissa paljon näkyvyyttä saanutta *Dabiq*-lehteä ja sen seuraajaa Rumiyaahia, jotka sisältävät varsinkin Isisin tekstipainotteista aineistoa (mm. vierastaistelijoiden juttuja ja uskonnollisia analyyseja). Isis julkaisee myös arabiankielistä *Al-Naba*-uutislehteä. Amaq-uutistoimisto puolestaan on Isisin virallinen uutiskanava, joka jakaa sen uutisia eri kanavien kuten Telegramin ja mobiilisovellusten kautta. Ryhmällä on myös virallinen radiokanava, Al-Bayan, joka julkaisee uutisia ryhmän toiminnasta monille eri kielillä.

Isisiin on lisäksi yhdistetty muita toimintaa tukevia puolivirallisia tai epävirallisia mediaorganisaatioita, kuten esimerkiksi Al-Batār Media Foundation. Nämä jihadistista toimintaa laajemmin tukevat organisaatiot ovat tuottaneet paljon Isisiä tukevaa materiaalia, mutta niitä ei ole pidetty osana Isisin virallista viestintäkoneistoa.

Isisin eri viestintäkanavat eroavat toisistaan siinä, millaista aineistoa niiden kautta jaetaan ja mikä on niiden kohdeyleisö. Esimerkiksi Al-Nabaa arabiankielinen viestintä koostuu enemmän uutisista, joissa korostetaan islamistisen valtion rakentamiseen liittyviä käytännönläheisiä asioita ja päivittäisiä sotauutisia. *Dabiq* ja *Rumiyah* ovat puolestaan suunnattu enemmän kansainväliselle yleisölle ja sisältävät enemmän jihadistisen taistelun laajempaa globaalia ulottuvuutta korostavia juttuja ja ideologisten aiheiden syvempää käsittelyä.³⁸ Alla oleva kaavio kuvaa Isikseen liitoksissa olevan media-tuotannon hyvinkin moniulotteista kokonaisuutta.³⁹

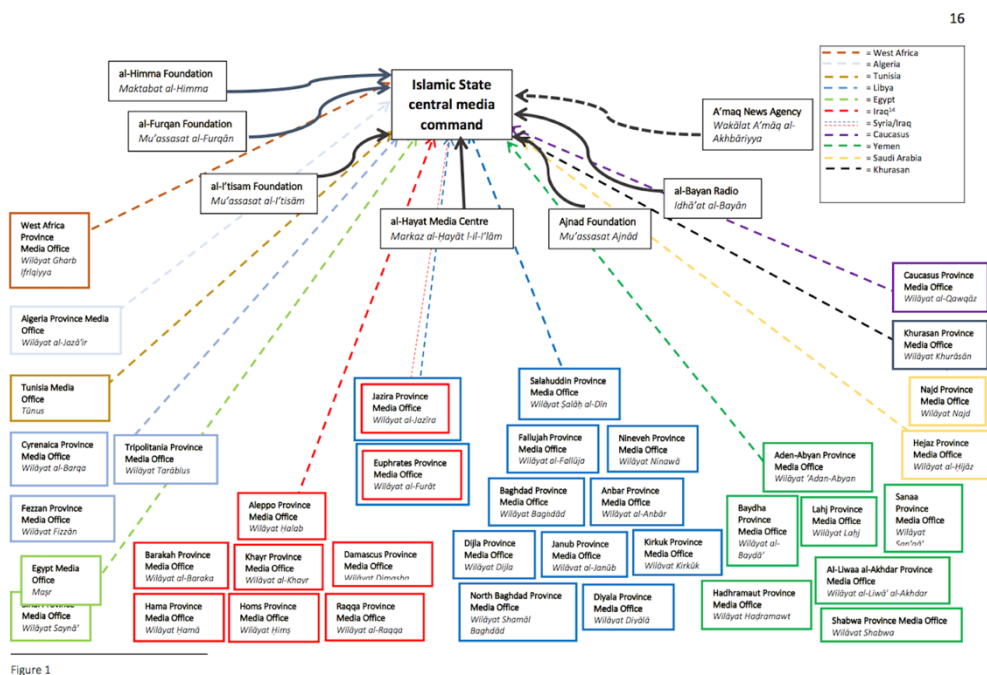

Figure 1

Kuva 5. Kaavio Isisin globaalien mediatuotannon rakenteesta⁴⁰

Isisin mediatuotannon sisällöstä on hahmotettavissa useita eri teemoja ja narratiiveja. Yksi yleinen teema on se, miten sunnimuslimit ja erityisesti lapset ovat kärsineet länsimaiden sotatoimista Lähi-idässä. Tällaisten tarinoiden kautta pyritään puhuttelemaan muslimeita maailmanlaajuisesti. Toinen yleisesti esiintyvä teema on ryhmän saavutusten ja sotilaallisten voimien korostaminen. Tämä aineisto sisältää usein kuvia kuolleista sotilaista, sotilaspartioista, koulutusleireistä ja taisteluista. Sen tarkoituksena on nostattaa sen tukijoiden taisteluhenkettä ja houkuttaa uusia seikkailunhaluisia tukijoita mukaan. Lisäksi sen voi ajatella pyrkivän vastustajan psykologiseen pelotteluun.

³⁸ Winter ja Mahlouly, *A Tale of Two Caliphates*.

³⁹ Winter, *The Virtual 'Caliphate'*.

⁴⁰ Kaavio Winter, *The Virtual 'Caliphate'*, 16.

Yksi paljon länsimaissa huomiota saanut osa Isisin viestintää on ns. brutaali viestintä, jonka avulla se on pyrkinyt luomaan pelkoa vastustajiensa keskuudessa, vakuuttamaan kannattajansa sen toimintakyvystä sekä provosoimaan paikallisia vihollisiaan sekä kansainvälistä mediaa kiinnittämään huomiota ryhmän toimintaan. Tunnetuimpia esimerkkejä näistä lienevät teloitusvideot, joissa Jihadi Johniksi ristitty mies puhuu englanniksi suoraan länsimaisille yleisöille, ilmeisenä tarkoituksena provosoida mediahuomiota länsimaissa ja saada länsimaat reagoimaan ryhmän julmuuteen ja väkivaltaan. Lisäksi englannin kielen ja eurooppalaisten taistelijoiden käyttäminen videoilla on tarkoitettu osaltaan korostamaan sitä, kuinka Isis on myös vaarallinen Euroopan sisäinen vihollinen eikä sen toiminta ole pelkästään rajoittunut Irakin ja Syyrian alueelliseen konfliktiin. Tässä brutaalissa viestinnässä korostetaan usein Isisin julmuutta ja käytetään dramaattisia visuaalisia tekniikoita. Näin luodaan kuva vahvasta sotilaallisesta voimasta, joka ei kaihdakaan käyttämään mitään keinoja epäuskovaisia vastaan. Alla oleva kuvakaappaus Isisin teloitusvideosta on esimerkki siitä, miten Isis luo itsestään kuvaa vahvana vastustajana, joka on häikäilemätön vihollisiaan kohtaan.

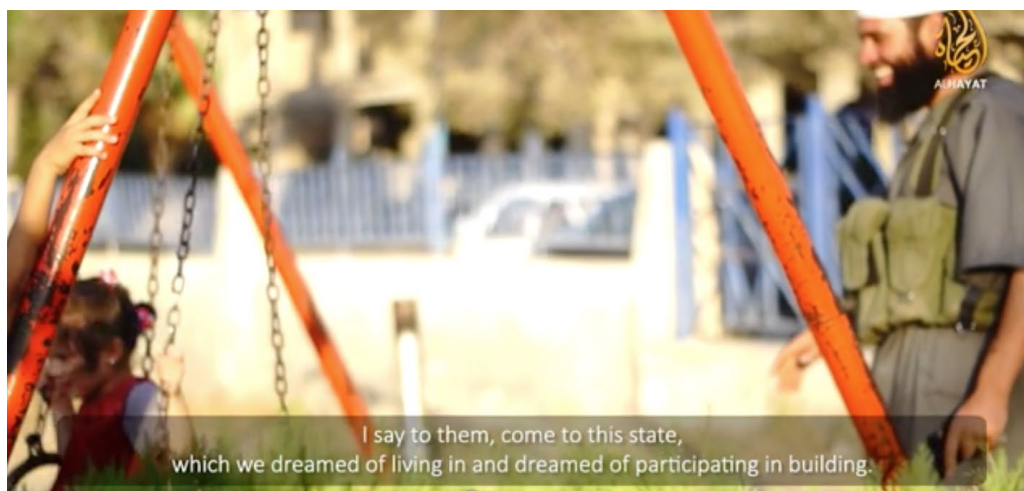

Kuva 6. Kuvakaappaus Isisin teloitusvideosta kuvaa ryhmän ns. brutaalia viestintää⁴¹

Väkivaltaan ja sunnimuslimien kärsimyksen keskittyvän viestinnän vastapainoksi on tuotettu myös materiaalia, jossa esitellään normaalia elämää Isisin hallitsemalla alueella. Harmoninen elämä islamin periaatteiden mukaan järjestetyssä yhteiskunnassa

⁴¹ Kuvakaappaus lähteestä Dashiell Bennett ja Polly Mosendz, "New ISIS Video Reportedly Shows the Execution of British Hostage", *The Atlantic* 13.9.2014.

esitetään nimenomaan vastakohtana väkivallalle. Aineistossa toistuvat kuvat onnellisista lapsista, toimivasta infrastruktuurista ja maanviljelyksestä. Niihin sisältyy myös usein kannustavia kuvauksia taistelijoista, jotka ovat muuttaneet eri puolilta maailmaa Isisin palvelukseen Syyriaan ja Irakiin.⁴² Alla on kuvakaappaus Isisin elokuussa 2014 julkaisemasta videosta nimellä “Islamic State Caliphate Eid Greetings from the Land of Khilafah”, joka näyttää kuvia jokapäiväistä elämää Isisin alaisuudessa Syyriassa.

Kuva 7. Kuvakaappaus Isisin videosta “Islamic State Caliphate Eid Greetings from the Land of Khilafah”, joka korostaa arkipäiväistä elämää Isisin alaisuudessa

Isis on ollut myös aktiivinen sosiaalisessa mediassa, jossa se on jakanut runsaasti aineistoa eri muodoissa ja rekrytoinut kannattajia. Tämä toiminta oli erityisen aktiivista vuosina 2013–2015, jolloin ryhmän toimintaa Twitterissä kartoittaneet tutkijat löysivät maailmanlaajuisesti kymmeniä tuhansia Isis-myönteisiä tilejä.⁴³ Näistä läheskään kaikki eivät olleet suoraan Isisiin liitoksissa olevia tilejä. Tutkimusten mukaan Isisiä tukevassa verkkomiljöössä on tunnistettavissa monenlaisia toimijoita erilaisissa rooleissa, kuten mm. militantit ja aineiston aktiiviset tuottajat ja levittäjät (*disseminators*), kannattajat ja tukijoukot (*jihobbyists*) ja ideologiaa tukevat passiiviset kuluttajat (*fan boys*).⁴⁴ Tämä on käytännössä tarkoittanut sitä, että Isisiä tukevaa aineistoa tuottivat

⁴² Winter, *The Virtual ‘Caliphate’*.

⁴³ John M. Berger ja Jonathan Morgan, *The ISIS Twitter Census: Defining and Describing the Population of ISIS Supporters on Twitter* (Center for Middle East Policy at Brookings, The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, 2015).

⁴⁴ Ks. mm. Jarrett Brachman, *Global Jihadism: Theory and Practice* (London: Routledge, 2008); Joseph Carter, Shiraz Maher ja Peter R. Neumann, *#Greenbirds: Measuring Importance and Influence in Syrian Foreign Fighter Networks* (London: International Centre for the Study of Radicalisation - ICSR, 2014).

ja jakoivat sekä Isisin omat media-aktivistit ja tuotantokoneisto, mutta myös sen ympärille kasvanut laaja kannattajien epävirallinen verkosto, joka on tuottanut suuren määrän ”fanivideoita”, meemejä ja muuta sosiaaliselle medialle tyypillistä aineistoa Isisin inspiroimana, mutta paljolti sen kontrollin ulkopuolella.

Laajat vastatoimet Isisin ja sitä tukevien sosiaalisen median profiileja vastaan ovat sittemmin vaikeuttaneet merkittävästi Isis-myönteistä verkkoviestintää.⁴⁵ Twitter-tilejä perustavien ja ekstremisisiä tilejä sulkevien välille on muodostunut pelihallien myyräpeliä muistuttava tilanne, jossa Isis-myönteisiä tilejä poistetaan jatkuvasti sitä mukaa, kun niitä ilmestyy sosiaaliseen mediaan.⁴⁶ Esimerkiksi vuosina 2015–2016 Twitter sulki 125 000 Isisiä tukevaa Twitter-tiliä. Viime vuosina toimintaa on esiintynyt enää vain hajanaisesti varsinkin arabiankielellä tai keskeisillä länsimaisilla kielillä.⁴⁷ Vuonna 2018 Twitter julisti voittaneensa myyräpelin, sillä uusien innovaatioiden avulla 94% terrorismia tukeneista tileistä oli löydetty automaattisesti ja 74% tileistä oli suljettu ennen kuin ne ehtivät levittämään yhtään viestiä.⁴⁸

Siinä missä Twitter oli aikaisemmin kiistatta keskeinen viestintäkanava Isisille, tämä ei välttämättä pidä enää paikkaansa. Vaikka Twitterillä on edelleen roolinsa osana laajempaa Isisiin kytkeytyvää mediaympäristöä, Isisin toiminta on siirtynyt varsinkin pikaviestintäpalvelun Telegramin suojiin, jossa vuodesta 2016 lähtien on ollut satoja eri kanavia ja ryhmiä. Näiden sisältö on usein arabiankielistä, mutta materiaalia on myös käännetty monille länsimaisille kielille. Isisin virallista mediatuotantoa myös julkaistaan edelleen Telegramissa.

2.5 Jihadistinen verkkoaineisto ja väkivaltainen radikalisoituminen

Internetin ja sosiaalisen median kautta tapahtuvalla viestinnällä ja vuorovaikutuksella on monenlaisia tehtäviä jihadististen liikkeiden toiminnassa, ja muuttuvan mediaympäristön tarjoamat mahdollisuudet ovat vaikuttaneet monin tavoin liikkeen kehittymiseen.

⁴⁵ Ks. mm. John M. Berger, *Nazis vs. ISIS on Twitter: a Comparative Analysis of White Nationalists and ISIS Online Social Media Networks* (Washington, D.C.: GW Programme on Extremism, 2016), https://cchs.gwu.edu/sites/g/files/zaxdzs2371/f/downloads/Nazis%20v.%20ISIS%20Final_0.pdf.

⁴⁶ Ks. mm. Joseph Karam, *Twitter, ISIS and Social Media Whack-a-Mole* (Foreign Policy Association, 2016), <https://foreignpolicyblogs.com/2016/02/09/twitter-isis-social-media-whack-mole/>; myös Conway ym., *Disrupting Daesh*.

⁴⁷ Vuonna 2016 Twitter ilmoitti poistaneensa 125,000 Isis-myönteistä tiliä vuoden aikana. Katso mm. Danny Yadron, ”Twitter deletes 125,000 Isis accounts and expands anti-terror teams”, *The Guardian* 5.2. 2016.

⁴⁸ Ks. Natasha Lomas, ”Twitter claims more progress on squeezing terrorist content”, *Techcrunch* 5.4.2018, <https://techcrunch.com/2018/04/05/twitter-transparency-report-12>.

Monia näitä tehtäviä ja vaikutuksia on sivuttu jo edellä. Luvun loppuksi on kuitenkin paikallaan käsitellä vielä laajemmin yhtä näistä, nimittäin sosiaalisen median kautta tapahtuvan kommunikaation merkitystä radikalisoitumisessa.

Viime vuosina on Suomessakin käyty useaan otteeseen keskustelua ns. verkkoradikalisoitumisen mahdollisuudesta eli siitä, että henkilö saattaa omaksua jihadistisen ajatusmaailman verkon välityksellä ja ryhtyä siltä pohjalta itsenäisesti suunnittelemaan väkivaltaisten iskujen tekemistä. Siinä missä tämä uhkakuva tietokoneen ääressä yksin kenenkään huomaamatta väkivaltaisiin iskuihin radikalisoituvasta henkilöstä on turvallisuusviranomaisten näkökulmasta huolestuttava, tutkimustulokset puolestaan viittaavat siihen, että tällaiset tapaukset ovat harvinaisia.

Verkon kautta tapahtuva viestintä on kiistatta muuttanut monin tavoin jihadistista liikettä. Yhteyttä väkivaltaisten iskujen määrän ja internetin käytön yleistymisen välillä on kuitenkin vaikea näyttää toteen. Vuosina 1990–2011 tapahtunutta terroritoimintaa analysoinut tutkimus on osoittanut, että lisääntynyt internetin käyttö ei ole johtanut terroristisen toiminnan lisääntymiseen. Mitä tulee väkivaltaisiin iskuja yksin toteuttaneisiin, tutkimus on osoittanut, että iskuja toteuttaneista vain ani harvan voi ajatella radikalisoituneen yksinomaan verkkoaineiston ja verkossa käytyjen keskustelujen perusteella. Lisäksi tutkimuksessa on saatu viitteitä siitä, että ainoastaan verkon kautta samanmielisten kanssa kommunikoivien ihmisten todennäköisyys toteuttaa iskuja on pienempi kuin niiden, joilla on ollut sosiaalisia kontakteja samanmielisiin myös reaali maailmassa.⁴⁹

Väkivaltaiseen toimintaan radikalisoitumista on tutkittu runsaasti viime vuosien aikana. Tässä yhteydessä on analysoitu myös jihadistisen verkkoviestinnän roolia tässä prosessissa. Tutkimukset viittaavat vahvasti siihen, että internetin ja sosiaalisen median käyttö tulisi aina nähdä suhteessa verkon ulkopuoliseen toimintaan. Se ei korvaa reaali maailman sosiaalisia suhteita vaan enemmänkin täydentää niitä.⁵⁰ Internetin käyttö voi toisaalta vahvistaa jo voimassa olevia ajatuksia ja täydentää jo olemassa olevia sosiaalisia verkostoja.⁵¹ Yhden teorian mukaan verkon kautta tapahtuva viestintä tapahtuu ikään kuin virtuaalisena liimana, joka liittää yhteen ideologisesti samanhenkisiä jihadistisia toimijoita, myös sellaisia toimijoita, joilla ei ole vahvoja siteitä tai

---

⁴⁹ Ks. mm. Paul Gill, John Horgan ja Paige Deckert, "Bombing Alone: Tracing the Motivations and Antecedent Behaviour of Lone-Actor Terrorists", *Journal of Forensic Sciences* 59, nro 2 (2014), 425–435.

⁵⁰ Ks. Paul Gill, Maura Conway, Emily Corner ja Amy Thornton, *What are the Roles of the Internet in Terrorism? Measuring Online Behaviours of Convicted UK Terrorists* (VOX-Pol Network of Excellence, 2015).

⁵¹ Ks. mm. Ines von Behr, Charlie Edwards, Luke Gribbon ja Anais Reding, *Radicalisation in the Digital Era: The Use of the Internet in 15 Cases of Terrorism and Extremism* (Brussels: Rand Europe, 2013), https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR453.html.

yhteyksiä ei-virtuaalisessa maailmassa.⁵² Internetin ja sosiaalisen median alustat ovat näin toimineet ”jihadisfäärinä” (engl. *jihadisphere*), jonka kautta väkivaltaan kannustavan jihadistisen viestinnän on ollut mahdollista levitä maailmalla nopeammin ja laajemmin kuin oli mahdollista ennen internetiä tai sosiaalista mediaa.

Akateeminen tutkimus on näiden huomioiden myötä yhä selvemmin hylännyt ns. internet-keskeisen lähestymistavan ja suosii sen sijaan kokonaisvaltaisempaa vuorovaikutuksen analysointia. Internetin ja sosiaalisen media käyttö nähdään tällöin osana monimutkaista vuorovaikutusta verkossa ja sen ulkopuolella tapahtuvan toiminnan välillä.

Radikaloituminen tapahtuu monien seikkojen summana, ja sosiaalisilla verkostoilla on siinä keskeinen rooli. Vaikka internet voi johdattaa ihmisiä väkivaltaan kannustavien liikkeiden ja toimijoiden pariin helpommin ja nopeammin kuin aikaisemmin, tämä ei kuitenkaan korvaa henkilökohtaisia kontakteja. Useimmiten vasta sitten, kun henkilökohtainen kontakti väkivaltaisten liikkeiden aktivistien kanssa on syntynyt, siirtyminen kohti itse väkivaltaista toimintaa tai sen hyväksymistä voi tapahtua helpommin.

Internet tai sosiaalinen media toimii näin ennen kaikkea väylänä sellaisten kontaktien luomiseen, jotka ovat merkityksellisiä väkivaltaiseen toimintaan radikalisoitumisessa ja sen kannalta olennaiden henkilökohtaisten suhteiden muodostumisessa. Ensimmäinen kontakti tällaisista ajatuksista kiinnostuneiden yksilöiden ja aktiivisten kannattajien välillä voi tapahtua sosiaalisen median kanavilla kuten Twitterissä tai Facebookissa tai nykyään entistä useammin Telegramissa tai jopa myös verkossa sijaitsevilla videopelialustoilla ja niiden yhteydessä esiintyvissä chatroomeissa.⁵³ Tämä ensimmäisen vaihe kuitenkin koostuu yleensä pelkästään ideologisen ja uskonnollisen materiaalin jakamisesta. Vasta kun kiinnostunut yksilö liittyy rajatummille keskustelukanaville ja alkaa kommunikoida henkilökohtaisesti väkivaltaisten liikkeiden aktiivijäsenten kanssa, heille tarjotaan suoranaisesti väkivaltaan kannustavaa materiaalia ja kehoitetaan liittymään ryhmien väkivaltaiseen toimintaan. Samalla voi syntyä sellaisia ihmisuhteita, jotka ovat usein keskeisiä väkivaltaan toimintaan osallistumisessa.⁵⁴

---

⁵² Ks. mm. Marc Sageman, *Understanding Terror Networks* (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2004); Marc Sageman, *Leaderless Jihad: Terror Networks in the Twenty-First Century* (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2008); Marc Sageman, ”The Next Generation of Terror”, *Foreign Policy* 8.10.2009, <http://foreignpolicy.com/2009/10/08/the-next-generation-of-terror/>.

⁵³ Seamus Hughes, Alexander Meleagrou-Hitchens ja Bennet Clifford, ”A New American Leader Rises in ISIS”, *The Atlantic* 13.1.2018.

⁵⁴ John M. Berger, ”Tailored Online Interventions: The Islamic State’s Recruitment Strategy”, *CTC Sentinel* 8, nro 10 (2015), 19–23.

2.6 Jihadistisen verkkoviestinnän tulevaisuuden trendit

Miltä sitten näyttää jihadistisen verkkoviestinnän tulevaisuus tutkijoiden näkökulmasta? Jihadistisen aineiston levittämiseen verkon kautta pyritään jatkossakin varmasti, sillä jihadistisen liikehdinnän ei odoteta hiipuvan sen paremmin länsimaissa kuin globaalistikaan seuraavien muutamien vuosien kuluessa. Verkkoviestinnän muodot ja siinä käytetyt alustavat tulevat varmasti jatkossakin heijastamaan viestintäteknologian ja verkon tarjoamien mahdollisuuksien kehittymistä. Kehittyvät teknologiat, alustat ja niiden muuttuvat käyttötavat löytävät nopeasti tiensä eri käyttäjien käyttöön ja jihadistinen liikehdintä ei ole tästä poikkeus. Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana jihadistinen verkkoviestintä on muuttanut muotoaan verkkosivuihin ja foorumeista sosiaalisen median hyödyntämiseen ja salattujen viestintäpalveluiden käyttämiseen.

Jihadistisen verkkoviestinnän tulevaisuuden trendit tulevat myös samaan tapaan heijastamaan laajempia muutoksia digitaalisessa mediaympäristössä. Ehkä tärkein näistä liittyy salattujen kanavien yleistyvään käyttöön yhteiskunnassa yleisesti, mutta myös erityisesti jihadistisen aineiston levittämisessä ja sen ympärille kehittyvässä toiminnassa. Viranomaisten ja teknologiayritysten vastatoimien seurauksena on ollut jo pidempään nähtävissä, että jihadistinen viestintä ei pysty toimimaan entiseen tapaan julkisilla sivustoilla tai perinteisessä sosiaalisessa mediassa. Tämä toiminta tulee lisäksi entisestään vaikeutumaan, kun tekoälyyn pohjautuvat keinot kehittyvät aineiston automaattisessa tunnistamisessa ja laajamittaisessa poistamisessa.⁵⁵ Tämä tarkoittaa, että jihadistinen materiaali siirtynee entistä enemmän ns. pimeään verkkoon (*deep web* ja *darknet*), jossa sitä voidaan vielä säilyttää laajamittaisesti ja tarvittaessa jakaa kiinnostuneille.

Julkisen internetin lisäksi on nimittäin olemassa paljon aineistoa ja verkkosivuja, jotka ovat joko salasanojen takana tai hakukoneiden saavuttamattomissa. Tämä ”deep web” on tutkimusten mukaan paljon laajempi kuin julkisesti saatavilla oleva internet, ja se sisältää monia palveluita kuten useita sisällönjakamislustoja, jotka eivät ole hakukoneiden rekistereissä. Tämän lisäksi on olemassa vielä ”darknet”, johon pääsee vain sellaisten ohjelmien kautta, jotka automaattisesti poistavat kaikki käyttäjän tunnistetiedot (mm. tietokoneen IP-osoitteen). Koska tätä verkon osaa on erittäin vaikea löytää ja valvoa, sitä hyödynnetään myös laittomassa kaupankäynnissä ja laittoman materiaalin (esim. lapsipornografian) levittämisessä. Tutkijat ovat tehneet alustavia

---

⁵⁵ Facebook sanoo poistavansa jo n. 99% terrorismiin liittyvästä materiaalista pääasiassa algoritmeja käyttämällä. ”Facebook’s AI wipes terrorism-related posts”, *BBC* 29.11.2017.

havaintoja siitä, että näitä salattuja sivustoja käytetään yhä enemmän myös jihadistisen aineiston levittämiseen tai kannattajien rekrytointiin.⁵⁶

Tämä ei tarkoita sitä, että jihadististen toimijoiden odotettaisiin luopuvan julkisen internetin käytöstä kokonaan. Kuten on jo tullut ilmi, ensimmäinen yhteys kannattajien ja väkivaltaisten liikkeiden jäsenten kanssa luodaan edelleen usein julkisessa verkossa. Julkinen verkko tulee mitä todennäköisimmin myös jatkossa toimimaan tällaisena kohtaamispaikkana, josta kuitenkin nopeasti ohjataan kiinnostuneet henkilöt pimeään verkon puolelle ja/tai salatuille kanaville, joissa aktiivisempi viestintä ja rekrytointi voi tapahtua. Lisäksi pimeä verkko voi toimia jihadistisen materiaalin uutena säilytyspaikkana, löytäen näin aina uuden osoitteen sitä mukaa, kun aineistoa poistetaan verkosta.

Viime aikoina tutkijat ovat pohtineet sitä, miten terroristiryhmät kuten Isis tulevat muokautumaan viranomaisten ja teknologiayritysten laajoihin vastatoimiin. Yksi mahdollinen kehityssuunta on kohti hajautettuja verkkoalustoja. Tutkijat ovat varoittaneet, että varsinkin uuteen lohkoketjuteknologiaan perustuvat viestintäalustat kuten Riot tarjoavat mahdollisia uusia keinoja toimia viranomaisten valvonnan ulkopuolella myös jihadistiselle ryhmille. Sitä, kuinka yleistä näiden uusien innovaatioiden käyttö tulee olemaan tulevaisuudessa, on vielä liian aikaista sanoa.⁵⁷

---

⁵⁶ Nikita Malik, *Terror in the Dark: How Terrorists Use Encryption, the Darknet, and Cryptocurrencies* (London: Centre for the Response to Radicalisation and Terrorism at the Henry Jackson Society, 2018), <http://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2018/04/Terror-in-the-Dark.pdf>.

⁵⁷ Ks. mm. Lorand Bodo, *Decentralised Terrorism: the Next Big Step for the so-called Islamic State* (VOX-Pol Network of Excellence, 2018), <https://www.voxpol.eu/decentralised-terrorism-the-next-big-step-for-the-so-called-islamic-state-is/>.

3 Jihadistinen verkkoviestintä ja Suomi

Suomen rooli ylläkuvatussa moniulotteisessa jihadistisessa verkkomiljöössä on ollut historiallisesti marginaalinen. Esimerkiksi vuonna 2018 julkaistu kattava tutkimus Isisin maailmanlaajuisista Facebook-verkostoista sisälsi vain muutaman ohimenevän maininnan Suomesta.⁵⁸ Jihadistisen (verkko)viestinnän kansainvälinen tutkimus ylipäänsäkin sisältää vain harvoja Suomeen liittyviä mainintoja.

Tässä luvussa tarkastelun kohteena on yleisesti saatavilla oleva tai ollut verkkoaineisto vuosilta 2014–2018. Vastaavan analyysin tekeminen ennen Syyrian ja Irakin konfliktia ei olisi ollut kovin mielekästä. Erityisesti Suomi-maininnat keskeisissä jihadistisissa julkaisuissa ja puheissa ovat olleet hyvin vähäisiä. Ensimmäinen tämän tutkijaryhmän tiedossa oleva maininta on vuodelta 2008, kun Ayman al-Zawahiri eli yksi al-Qaidan johtohahmoista ilmoitti, että al-Qaida ei ”hyökkää brasilialaisten turistien kimppuun Suomessa tai vietnamilaisten kimppuun Venezuelassa.”⁵⁹ Tätä esimerkkiä al-Zawahiri käytti korostaessaan, että ryhmän iskut eivät ole satunnaisia, vaan osa sen harkittua viestintästrategiaa, jonka kautta ryhmä kommunikoi vihollisten kanssa. Suomi mainitaan siis esimerkkinä maasta, jossa al-Qaidan ei olisi strategisesti järkevää tehdä iskuja.

Toinen Suomessakin mediahuomiota aikanaan herättänyt maininta on vuodelta 2011, jolloin henkilö nimeltä Abu Suleiman al-Nasser ylisti jihadistista toimintaa kannattavalla verkkosivulla juuri tapahtunutta iskuyritystä Länsi-Pasilassa sekä polttopulloiskua huoltoasemalle Tapaninvainiolla (Helsingissä). Hän myös kehotti iskemään suomalaisia joukkoja vastaan Afganistanissa. Vaikka tämä uhkaus herätti paljon huomiota Suomessa, se ei lopulta ollut kovin poikkeuksellinen tai merkityksellinen. Vastaavanlaiset uhkaukset muiden länsimaiden joukkoja kohtaan ovat olleet varsin yleisiä. Pasilan ja Tapaninvainion iskuista otti pian tämän jälkeen vastuun paljon uskottavammin kokonaan toinen taho.⁶⁰

⁵⁸ Gregory Waters ja Robert Postings, *Spiders of the Caliphate: Mapping the Islamic State's Global Support Network on Facebook* (Counter-terrorism Project, 2018), <https://www.counterextremism.com/sites/default/files/Spiders%20of%20the%20Caliphate%20%28May%202018%29.pdf>.

⁵⁹ Lawrence Wright, ”The Rebellion Within: An Al Qaeda mastermind questions terrorism”, *The New Yorker* 2.6.2008.

⁶⁰ Ks. esim. Sunnuntaistrategisti, ”Abu Sulaiman al-Nasser, Suomen kauhu?” *The Ulkopolitist* 2.6.2011; Leena Malkki ja Daniel Sallamaa, ”To Call or Not to Call it Terrorism: Public Debate on Ideologically-Motivated Acts of Violence in Finland, 1991–2015”, *Terrorism and Political Violence* 30, nro 5 (2018).

Syyrian konfliktia edeltävältä ajalta on lisäksi tiedossa joitakin suomenkielisiä sisällöltään lähellä jihadistista maailmankatsomusta olevia tekstejä. Näistä huomionarvoisin teksti on vuonna 2009 verkkoon ladattu suomeksi käännetty artikkeli nimeltä ”Siskojen tehtävä Jihaadissa”. Siinä kuvattiin yksityiskohtaisesti naisten roolia väkivaltaisen jihadismin tukemisessa. Artikkelin sisälsi lukuisia ohjeita siitä, kuinka kasvattaa lapsista uskonsotureita sekä kuvia lapsista kantamassa itsemurhaiskun tekemiseen tarkoitettuja pommeja. 2000-luvun puolivälin tienoilla puitiin myös sitä, miten tshetsheenikapinallisille myötämielisen Kavkaz Center -uutissivuston siirtämiseen palvelimelle Suomessa tulisi suhtautua.⁶¹

Suomi-sidonnaisten verkkoviestinnän käsittely on ajettu tässä luvussa kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan sitä, miten ja missä yhteyksissä Suomi on mainittu jihadististen ryhmien keskeisissä verkkoaineistoissa kuten verkkolehdistä ja videoissa. Toinen osa keskittyy siihen, millaista aineistoa Suomessa asuneet tai asuvat ovat levittäneet tai tuottaneet. Lopuksi palataan vielä lyhyesti kysymykseen Telegram-aineistosta sekä luodaan katsaus siihen, miten Suomi-sidonnaista aineistoa on käsitelty suomalaisessa media-aineistossa.

3.1 Suomi jihadististen liikkeiden keskeisissä verkkoaineistoissa

Siinä missä Suomi on tämän hetkisen tietämyksen mukaan pitkälti loistanut poissaolollaan jihadistisessa materiaalissa ennen Syyrian konfliktia, Isisin tuottamasta materiaalista löytyy joitakin Suomi-mainintoja. Nämä maininnat tuovat Suomen osaksi jihadistista keskustelua enemmän kuin ennen. Samalla on kuitenkin syytä korostaa, että maininnat ovat edelleen varsin vähäisiä.

3.1.1 Suomi-maininnat jihadistisissa verkkolehdistä

Suomi tai Suomeen liitetyt henkilöt ovat esiintyneet jihadistisissa verkkolehdistä joitakin kertoja vuosina 2014–2018. Seuraavassa käydään läpi Suomi-maininnat Isisin englanninkielisissä verkkolehdistä *Dabiq* ja *Rumiyah* sekä arabiankielisessä *Al-Naba* -uutislehdessä.

Dabiq. *Dabiq* oli kansainväliselle yleisölle suunnattu Isisin verkkolehti, jota julkaistiin 15 numeroa vuosina 2014–2016. Lehteä oli laajasti saatavilla ns. pimeässä/harmaassa

---

⁶¹ Tästä on maininta mm. suojelupoliisin vuosikertomuksessa koskien vuotta 2004. Aiheesta löytyy myös paljon mediakirjoittelua useiden vuosien ajalta.

verkossa, mutta sitä jaettiin myös sosiaalisen median kautta. Sitä julkaistiin monilla eri kielillä, vaikkakin sen englanninkielinen versio on saanut ehkä eniten kansainvälistä huomiota. Lehden artikkelit käsittelivät varsinkin länsimaissa asuville muslimeille tarkoitettuja aiheita, joissa toistuivat usein mm. uskonnolliset teemat ja kuvaukset elämästä Isisin alaisuudessa. Samaan tyyliin kuin aikaisemmissa jihadistisissa verkkolehdistä (kuten esimerkiksi al-Qaidan *Inspire*) myös Dabiqissa käsiteltiin uskonnollisen sodan ja väkivaltaisten iskujen merkitystä sodassa länsimaita vastaan.⁶²

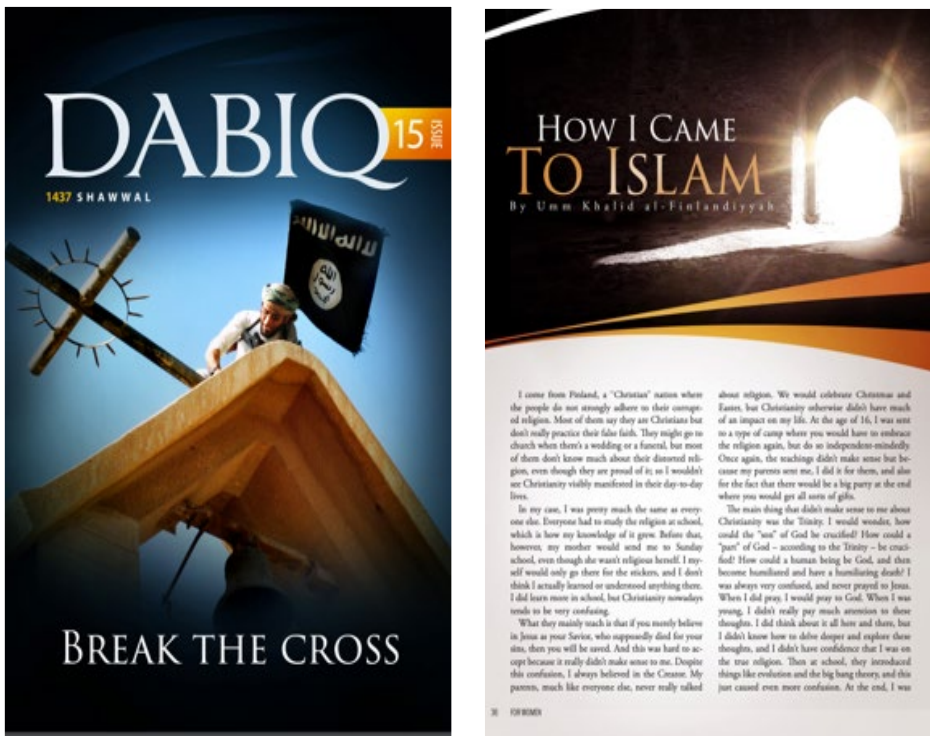
Dabiqissa on julkaistu kaksi artikkelia, joissa viitataan Suomeen. Ensimmäinen näistä on lehden numerossa 11, joka ilmestyi syyskuussa 2015. Tämä numero keskittyi kuvaamaan Isisin sodan oikeutusta ja sen suhdetta historiallisiin taisteluihin länsimaita vastaan. Suomi mainitaan artikkelissa nimeltä "From the Battle of Al-Alzhab to the War of the Coalitions", jossa rinnastetaan historialliset taistelut taisteluun nykyajan länsimaista "ristiretkiliittoutumaa" (engl. *crusader coalition*) vastaan Irakissa ja Syyriassa. Kyseisen artikkelin mukaan tähän sotaan osallistuvat maat sisältävät Albanian, Arabiliiton, Australian, Itävallan, Bahrainin, Belgian, Bosnia-Herzegovinan, Bulgarian, Kanadan, Kroatian, Kyproksen, Tšekin tasavallan, Tanskan, Egyptin, Viron, Euroopan unionin, Ranskan, Georgian, Saksan, Kreikan, Unkarin, Islannin, Irakin, Irlannin, Italian, Japanin, Jordanian, Kosovon, Kuwaitin, Latvian, Libanonin, Liettuan, Luxemburgin, Makedonian, Moldovan, Montenegron, Marokon, Alankomaat, Uuden-Seelannin, Norjan, Omanin, Panaman, Puolan, Portugalin, Qatarin, Etelä-Korean, Romanian, Saudi-Arabian, Serbian, Singaporen, Slovakian, Slovenian, Somalian, Espanjan, Ruotsin, Taiwanin, Turkin, Ukrainan, Arabiemiraatit, Ison-Britannian, Yhdysvallat ja Suomen. Sisällöltään artikkeli on tyypillinen "islam on sodassa" -teeman teksti. Tämä teema on näkyvästi esille monissa muissa Dabiqin artikkeleissa ja Isisin materiaalissa laajemminkin.⁶³ Artikkelin on siinä mielessä harvinainen, että siinä listataan Suomi vihollismaana. Toisaalta lista on muiltakin osilta normaalia selvästi laajempi ja sisältää myös muut pienet maat kuten mm. Islannin, Luxemburgin ja Latvian.

Toinen Suomi-maininta on *Dabiq*-lehden "Break the Cross" -nimisessä numerossa 15, joka ilmestyi heinäkuussa 2016. Numero keskittyy käsittelemään uskonnollisia teemoja. Tähän teemaan liittyvässä artikkelissa nimeltä "How I came to Islam" suomalainen Umm Khalid al-Finlandiyyah -nimimerkillä esiintynyt nainen kertoi syistä, miksi hän muutti pois Suomesta ja miten hän löysi "oikean" uskon Isisin parissa. Nainen kuvaa artikkelissa Suomea "korruptoituneeksi kristilliseksi maaksi", jossa ihmiset eivät

⁶² Ks. mm. Haroro Ingram, "An Analysis of Islamic State's Dabiq magazine", *Australian Journal of Political Science* 51, nro 3 (2016), 458–477; ks. myös Robert J. Bunker ja Pamela L. Bunker, "Radical Islamist English-Language Online Magazines: Research Guide, Strategic Insights" (Strategic Studies Institute ja U.S. Army War College Press, 2018), <https://ssi.armywarcollege.edu/pdffiles/PUB1381.pdf>.

⁶³ Julian Droogan ja Shane Pettie, "Mapping the thematic landscape of Dabiq magazine", *Australian Journal of International Affairs* 71, nro 6 (2017), 591–620.

noudata oikeaa uskontoa. Artikkelin kertoo lisäksi siitä, miten nainen lopulta päätti muuttaa islamilaiseen maahan eli tässä tapauksessa Syyriaan. Nainen lisäksi kuvaili, kuinka lopullisen herätyksen tähän tarjosi se, kun "epäuskovaiset viranomaiset" pidättivät hänen miehensä terrorismista ja pitivät häntä vankilassa. Nainen on tietävästi Suomen ensimmäisen terrorismioikeudenkäynnin pääsyytetyn vaimo. Koko perhe muutti pois Suomesta ennen kuin juttu käsiteltiin hovioikeudessa.⁶⁴ Siitä, missä määrin artikkeli on nimenomaan hänen kirjoittamansa, ei ole tietoa. Dabiqissa julkaistujen juttujen yhtenevästä tyylistä ja samankaltaisuuksista on otaksuttavissa, että niitä on editoitu varsin vahvasti.

Kuva 8. Kuvakaappaukset Dabiq-lehden numerosta 15, jossa viitataan Suomeen

Tämäkin artikkeli on teemoiltaan hyvin tyypillinen Isisin englanninkieliselle viestinnälle. Se liittyy varsinkin Dabiqissa paljon esiintyneeseen kalifaattiin muuttamisen teemaan. Tätä käsittelevissä artikkeleissa korostetaan yleisesti henkilökohtaisia syitä ja motivaatiota muuttaa Isisin hallitsemalle alueelle.⁶⁵ Lisäksi nimenomaan naiset ovat olleet

⁶⁴ Sara Rigatelli, "Somalimiehen hätkähdyttävä tarina: Vapautui Suomessa terrorismituomiosta, oli jo Isisissä", *Yle* 4.3.2017.

⁶⁵ Droogan ja Pettie, "Mapping the thematic landscape of Dabiq magazine", 591–620.

näkyvästi esillä tällaisissa ”pehmeämmässä” rekrytointijutuissa, joissa ei käsitellä sotilaallisia teemoja tai väkivallan oikeutusta vaan enemmänkin henkilökohtaisia tarinoita ja positiivisista kokemuksista Isisin parissa.⁶⁶

Rumiyah. *Rumiyah* oli Dabiqin tapaan kansainväliseen levitykseen tarkoitettu verkkolehti. Sen ensimmäinen numero ilmestyi syyskuussa 2016, kun *Dabiq*-lehden julkaiseminen loppui. Tutkijoiden tulkinnan mukaan lehden nimi muutettiin Dabiqista Rumiyahiksi, koska Isis menetti taisteluissa Irakissa sijaitsevan *Dabiq*-nimisen kaupungin hallinnan. Kaupunki oli ollut keskeinen osa Isisin symbolista viestintää. Koraanin ennustuksen mukaan lopun aikojen taistelu muslimien ja vääräuskoisten välillä tulisi tapahtumaan juuri Dabiqissa päättyen muslimien voittoon. Julkaisun nimeäminen uudelleen juuri Rumiyahiksi heijasti Isisin muuttunutta kansainvälistä strategiaa alueellisten häviöiden myötä. *Rumiyah*-nimi tarkoittaa Roomaa ja viittaa varsinkin Koraanin ennustukseen siitä, kuinka muslimit valtaavat Rooman.⁶⁷

Rumiyah-lehteä julkaistiin 13 kertaa vuosina 2016–2017. Sisällöltään se oli pitkälti Dabiqin kaltainen. Uskonnollisten teemojen ohella *Rumiyah*-lehti käsitteli Dabiqia enemmän marttyyriuden ja terrori-iskujen merkitystä länsimaisten muslimien keskuudessa. Samaan tapaan kuin al-Qaidan *Inspire*-lehti muutamia vuosia aiemmin, *Rumiyah*-lehti herätti paljon huomiota valtamediassa, kun se julkaisi sarjan ohjeita siitä, kuinka yksittäiset henkilöt voivat osallistua Isisin taisteluun tekemällä itsenäisesti iskuja. Lehti sisälsi mm. yksityiskohtaisia ohjeita siitä, kuinka yksittäiset henkilöt voivat tehdä vähän koulutusta ja resursseja vaativia iskuja esimerkiksi käyttämällä puukkoja tai kuorma-autoja iskujen välineinä.⁶⁸

Suomi mainitaan *Rumiyah*-lehdessä yhdessä artikkelissa. Tämä löytyy maaliskuussa 2017 julkaistusta lehden seitsemännestä numerosta nimeltä ”Establishing the Islamic State: Between the Prophetic Methodology and the Path of the Deviants”. Kyseinen lehti käsitteli erityisesti uskonnon roolia Isisin puolustamisessa. Artikkelissa nimeltä ”What they never told me” toinen suomalaissyntyinen nimellä Umm Musa al-Finlandiyah esiintynyt nuori nainen kertoi henkilökohtaisista kokemuksistaan uskonnosta ja sen roolista Isisin alaisuudessa. Hän on lehtitietojen mukaan ollut naimisissa toisen

---

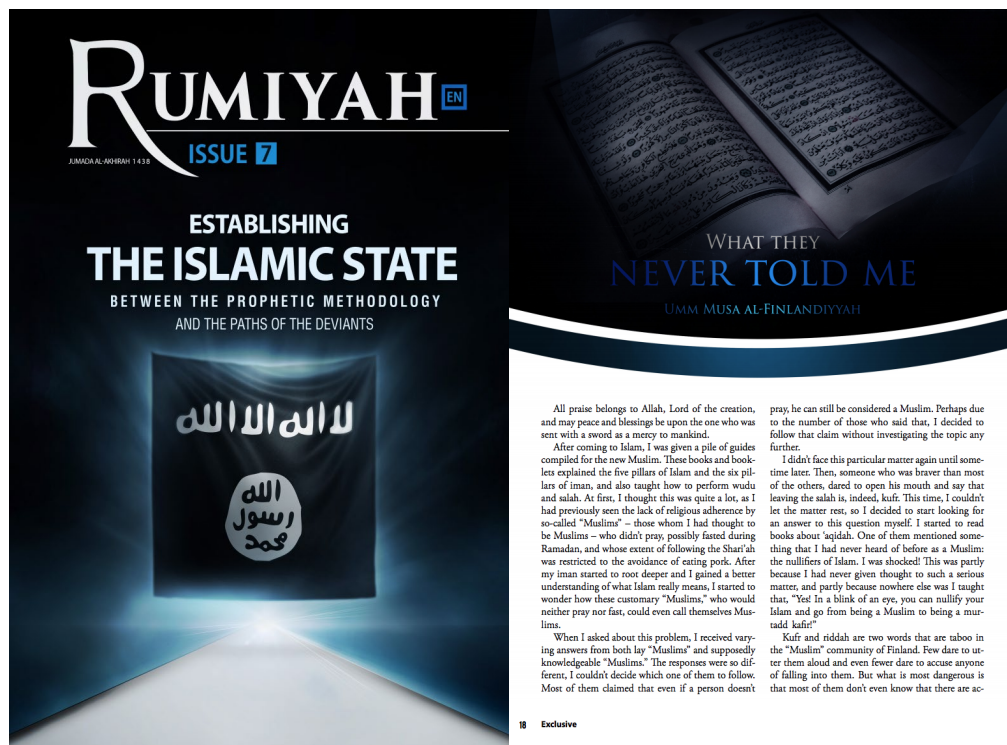
⁶⁶ Ks. *The Women in Daesh: Deconstructing Complex Gender Dynamics in Daesh Recruitment Propaganda* (The Carter Centre, 2017), https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/peace/conflict_resolution/countering-isis/women-in-daesh.pdf. Myös Julia Musial, ”My Muslim sister, indeed you are a mujahidah” - Narratives in the propaganda of the Islamic State to address and radicalize Western Women. An Exemplary analysis of the online magazine Dabiq”, *Journal for deradicalization* nro 9 (2016), 39–100.

⁶⁷ Ks. mm Winter ja Mablouly, ”A Tale of Two Caliphates”, 13–14.

⁶⁸ Ks. mm. Peter Wignell, Sabine Tan, Kay L. O’Halloran & Rebecca Lange, ”A Mixed Methods Empirical Examination of Changes in Emphasis and Style in the Extremist Magazines Dabiq and Rumiyah.” *Perspectives on Terrorism* 11, nro 2 (2017), 2–20.

Suomesta alueelle lähteneen henkilön eli Abu Musa -taistelunimellä tunnetun Suomessa opiskelleen bangladeshilaistaisen miehen kanssa.⁶⁹

Toisin kuin aikaisempi *Dabiq*-artikkeli, tämä artikkeli ei suoranaisesti koskenut Suomea ja siinä esiintyi vain muutama viittaus Suomeen (kirjoittajan taustan ja nimimerkin lisäksi). Ensimmäinen näistä viittauksista liittyi siihen, kuinka kirjoittaja koki oikeaoppisuuden olevan kiellettyä Suomessa ja siksi oikeaoppisten muslimien on tärkeää liittyä Isisin riveihin. Artikkelin mukaan esimerkiksi Suomessa monet jihadismin keskeiset termit vääräuskoisista muslimeista kuten *kufir* (vääräuskoinen) ja *riddah* (muslimi, joka luopuu oikeasta uskonnosta) ovat tabuja muslimien keskuudessa Suomessa ja niistä ei saa puhua ääneen. Artikkelissa on lisäksi kuva Helsingin islamilaisella hautausmaalla sijaitsevasta Pro Finlandia 1939–1944 -muistomerkestä sodissa kaatuneille suomalaisille muslimeille. Nämä sotilaat esitetään tekstissä vääräuskoisina muslimina (*murtaddin*), jotka ovat kääntyneet pois oikeasta islamista.

Kuva 9. Kuvakaappaukset Isisin Rumiya-lehden numerosta 7, jossa viitataan Suomeen

⁶⁹ Sara Rigatelli, "Suomi taas esillä Isisin propagandassa - Yhtenä synnä suomalaistaustaiset Isisjohtajat", *Yle* 10.3.2017.

A memorial to the murtaddin who served in the Finnish army in World War II

Kuva 10. Kuvakaappaus Isisin Rumiya-lehden numerosta, jossa on kuva Helsingissä sijaitsevasta Pro Finlandia -muistomerkistä

Vaikka Suomea koskevat maininnat eivät ole olleet Isisin englanninkielisissä lehdissä kovin runsaslukuisia eivätkä välttämättä erityisen voimakkaasti juuri Suomeen kohdistuvia, Suomen ja Suomesta lähteneiden henkilöiden esiin nostaminen symboloi Suomen muuttunutta roolia kansainvälisessä jihadistisessa miljöössä. Näiden mainintojen myötä Suomi tuli ensimmäistä kertaa avoimesti osaksi kansainvälistä jihadistista viestintää. Jos Suomen rooli näissä kansainvälisissä jihadistisissa aineistoissa oli tätä ennen neutraali tai näkymätön, Suomi liitettiin nyt osaksi listaa Isisin länsimaisista vihollisista, joita vastaan Isis on sodassa. Tämä muutos juontuu epäilemättä merkittävässä määrin siitä, että Suomesta matkusti Syyrian ja Irakin konfliktialueelle kymmeniä ihmisiä eli huomattavasti enemmän kuin muille vastaaville konfliktialueille aikaisemmin. Suomi-maininnat voi nähdä siis heijastuksena suojelupoliisinkin esille tuomasta henkilökontaktien mukanaan tuomasta Suomen paremmasta tunnettuudesta jihadistisissa verkostoissa.⁷⁰

Al-Naba. Jos *Dabiq* ja *Rumiyah* ovat kansainväliselle yleisölle tarkoitettua viestintää, Isisin arabiankielinen *Al-Naba*-uutislehti on sen sijaan sen sisäinen viestintäkanava. *Al-Naba* on Isisin virallinen uutislehti, jota se levitti paperiversioina Irakissa ja Syyriassa asuville taistelijoille sekä muille "kalifaatin" asukkaille. Sitä julkaistaan myös laajalti netissä osana laajempaa Isisin kansainvälistä viestintää. Lehti on ilmestynyt vii-

⁷⁰ Eero Mäntymaa, "Supo: Terrori-iskun uhka Suomessa kohonnut – Suomi mainitaan aiempaa useammin Isisin propagandassa", *Yle* 14.6.2017.

koittain vuodesta 2015 lähtien, ja se sisältää eripituisia uutisartikkeleita sekä katsauksia Isisin sotilaallisesta ja valtiollisesta toiminnasta. Toisin kuin länsimaisilla kielillä julkaistut verkkolehdet, *Al-Naba* antaa tarkemman kuvan Isisin operatiivista haasteista, strategiasta ja toiminnasta sekä elämästä Isisin hallinnoimilla alueilla.⁷¹

Tätä tutkimusta varten käytiin läpi kaikki *Al-Naban* numerot etsien Suomeen liittyviä viitteitä. Haun perusteella Suomea käsitellään vain kerran numerossa 118. Tämä kyseinen uutinen käsitteli elokuussa 2017 tapahtunutta Turun puukkoiskua. Iskun tekijän Abderrahman Bouananen kerrottiin pitäneen itseään Isisin sotilaana ja ilmoittaneen tekonsa syyksi Yhdysvaltojen ilmaiskut Syyriassa. Lyhyt arabiankielinen uutisartikkeli kuvasi iskun syitä ja Suomea seuraavin sanoin: "Suomen – maan, joka sijaitsee maapallon pohjoisessa osassa – poliisi uskoo, että isku liittyy terrorismiin. Poliisi on myös lisännyt, että Bouanane saapui Suomeen vuonna 2016 ja hän asui vastaanottokeskuksessa Turussa, jossa hänen hakemuksensa hylättiin." Artikkelissa ei kommentoitu mitenkään iskun mahdollista suhdetta Isisiin tai sitä, että tekijä itse ilmoitti toimineensa Isisin nimissä.

Mikä *Al-Naba*-lehden merkitys on ollut Isisin viestinnässä sen hallitsemien alueiden ulkopuolella, ei ole kovin hyvin tiedossa. Lehdessä käsitellään hyvin vähän Syyrian ja Irakin ulkopuolella asuviin kannattajiin liittyviä teemoja. Tämän vuoksi ei ole mitenkään yllättävää, että Suomea ei juuri mainita.

3.1.2 Suomi-maininnat jihadistisissa videoissa

Suomesta konfliktialueelle lähteneitä henkilöitä on lisäksi esiintynyt joillakin jihadistisilla videoilla. Monissa tapauksissa näyttää kuitenkin siltä, että vaikka henkilö on ollut Suomesta, tämä suomalaisuus ei ole ollut oleellinen osa videon viestiä tai teemaa. Yksi esimerkki tästä on video, jossa somalialaistautaiset taistelijat houkuttelevat al-Shabaabia liittymään Isisin riveihin. Yksi videolla esiintyneistä taistelijoista on Suomesta Syyriaan lähtenyt somalitaustainen henkilö. Videoista ei kuitenkaan käy mitenkään ilmi, että taistelija on suomalainen eikä siinä käsitellä Suomea.⁷² Samanlaisia esimerkkejä suomalaisten esiintymisiä jihadistisissa videoissa on useampia (ja todennäköisesti enemmän kuin mitä tämän tutkimuksen puitteissa on tunnistettu ja löydetty). Suomen rooli näissä videoissa ei ole välttämättä oleellinen vaan voi toimia etupäässä tehokeinona ja todisteena siitä, että Syyriaan ja Irakiin on matkustettu niinkin kaukaa kuin Suomesta.

⁷¹ Winter ja Mablouly, *A Tale of Two Caliphates*.

⁷² Robyn Kriel ja Lillian Leposo, "In video, Somali ISIS members court Al-Shabaab", *CNN* 22.5.2015.

Vaikka Isis tunnetaan ehkä parhaiten sen väkivaltaisista teloituksista ja taisteluita kuvaavista shokeeraavista videoista, monet sen videot ovat kuvanneet normaalia elämää Isisin alaisuudessa. Näissä "utopiaan" tai "yhteisöön kuulumisen" teemaan keskittyvissä länsimaista Syyriaan muuttaneen muslimit usein kertoivat henkilökohtaisista syistä muuttaa kalifaattiin. Niissä kuvataan idyllistä elämää Isisin alaisuudessa ja kerrotaan yhteiskuluvuudesta, jota taistelijat tuntevat muiden taistelijoiden kanssa kalifaatin alaisuudessa.⁷³

Yksi hyvä esimerkki näistä teemoista on "Islamic State Caliphate Eid Greetings from the Land of Khilafah" -niminen video, jossa Suomesta lähtenyt Isisin taistelija houkuttelee länsimaisia muslimeja liittymään mukaan Isisin taisteluun. Video on siinä mielessä harvinainen, että esiintyvä somalitaustainen mies taistelunimellä Abu Shu'ayb as-Somali puhuttelee yleisöä suoraan suomen kielellä. Videon henkilö on mediassa nimetty pääkaupunkiseudulta lähteneeksi nuoreksi mieheksi, joka myöhemmin sai surmansa Syyriassa.⁷⁴ Tämä paljon katselukertoja kerännyt video aiheutti runsaasti julkista keskustelua Suomessa, sillä video antoi ensimmäisen kerran kasvot Suomesta Syyriaan ja Irakiin muuttaneille vierastaistelijoille ja nosti nuorten suomalaisten radikalisoitumisen uhan laajemmin julkiseen keskusteluun.

Kuva 11. Suomesta Syyriaan lähtenyt Isis-taistelija puhuttelee yleisöä suomen kielellä "Islamic State Caliphate Eid Greetings from the Land of Khilafah" -nimisellä YouTube-videolla

⁷³ Charlie Winter kutsuu näitä "Utopia" ja "belonging" -teemoiksi. Winter, *The Virtual 'Caliphate'*.

⁷⁴ "Miten kaksi miestä lähtee Leppävaarasta pyhään sotaan?", *Helsingin Sanomat* 7.8.2014.

Kuva 12. Suomesta Syyriaan lähtenyt Isis-taistelija puhuttelee yleisöä suomen kielellä "Islamic State Caliphate Eid Greetings from the Land of Khilafah" -nimisellä YouTube-videolla

Video on tekstitetty englanniksi, ja sen kohdeyleisö vaikuttaa olevan yleisemmin länsimaalaiset muslimit. Mies kertoo videolla olevansa Suomesta, ja hän kutsuu kaikkia länsimaalaisia muslimeja liittymään "kalifaatin maahan". Videossa mainitaan myös Suomi nimeltä muutamassa yhteydessä, esimerkiksi kun mies kertoo siitä, kuinka hän uskoo, että sharia tulee kaikkialle länsimaihin kuten myös Suomeen ja kuinka kaikkien muslimien Amerikassa ja Euroopassa, Suomi mukaan lukien, tulisi liittyä kalifaatin alaisuuteen. Suomen käyttö videolla on siksi hyvä nähdä osana laajempaa Isisin strategiaa marssittaa kameran eteen henkilöitä lukuisista eri maista. Viesti puhuttelee toki videolla asuvan henkilön lähtömaassa, mutta eri maista tulevien henkilökohtaisten tarinoiden kautta viesti voidaan yleistää kaikille länsimaalaisille muslimille.

Suomesta lähtenyt henkilö esiintyy myös toisessa Syyriaan ja Irakiin muuttamisen syitä käsittelevässä videossa. Tässä arabiankielisessä tallenteessa, joka on kuvattu vuonna 2013 tietävästi jossain päin Syyriaa, Abu Mansour -nimellä ja Suomesta kotoisin olevaksi esittäytyvä henkilö on kadulla kuulijajoukon edessä. Hän vastaa tilaisuuden vetäjän kysymykseen ja kertoo yleisölle lyhyesti englanniksi tulleensa alueelle perustamaan kalifaattia.⁷⁵ Videolla lisäksi vitsaillaan siitä, kuinka Abu Mansour voi hioittaa viisumin Suomeen kaikille niille, jotka haluavat sekularismia Syyriaan ja Irakiin.⁷⁶

⁷⁵ Jukka Huusko, "Suomalaiseksi väitetty mies esiintyy äärijärjestö Isisin tv-ohjelmassa", *Helsingin Sanomat* 14.6.2014.

⁷⁶ "Daily: Man Claims to Be Finnish in ISIS Video", *Yle* 14.6.2014.

Kuva 13. Kuvakaappaus Isisin videosta, jossa Suomesta lähtenyt taistelija vastaa yleisön kysymyksiin ja viittaa Suomeen

Kuva 14. Kuvakaappaus Isisin videosta, jossa Suomesta lähtenyt taistelija vastaa yleisön kysymyksiin ja viittaa Suomeen

3.2 Suomenkielinen tai Suomi-sidonnaisten henkilöiden tuottama jihadistinen verkkoaineisto

Varsinkin vuosina 2013–2014 Suomessa oli suhteellisen paljon julkista Syyrian hallintoa vastaan taistelevia joukkoja kannattavaa toimintaa, mukaan lukien kiinnostusta ja sympatiaa jihadistisia liikkeitä kohtaan. Irakin ja Syyrian konflikti oli vielä alkuvaiheessa ja esimerkiksi Isisin toiminnan luonne oli vasta hahmottumassa. Isisin kalifaatin julistus vuonna 2014 herätti lisäksi laajaa kiinnostusta konfliktia seuraavien keskuudessa ja Isisin kannattamiseen liittyvää toimintaa sosiaalisessa mediassa ei vielä juurikaan rajoitettu.

Konfliktin alkuvaiheessa useilla Suomessa oleskelleilla henkilöillä oli sosiaalisessa mediassa profiileita, joissa he ilmaisivat avoimesti tukensa Assadia vastaan taisteleville liikkeille ja myöhemmin Isisille. Näissä profiileissa keskusteltiin avoimesti uskonnollisista teemoista ja jaettiin Isisiä tukevaa materiaalia. Syyriaan lähteneet vierastaistelijat pitivät myös yhteyttä Suomessa asuviin ystäviin ja verkostoihin sosiaalisessa mediassa ja näin omalta osaltaan välittivät kuvaa tilanteesta paikan päällä ja jakoivat tukemiensa ryhmien materiaalia. Pienen Syyriaan ja Irakiin lähteneiden taistelijoiden ydinryhmän lisäksi oli myös muita jihadistista aineistoa yleisemmin levittäneitä tahoja ja ideologiaa passiivisesti tukeneita kannattajia.

Tilanne kuitenkin muuttui vuoden 2014 jälkeen, kun Isisin väkivaltaiset videot ja järjestöön liitetyt väkivaltaiset iskut Euroopassa johtivat vastatoimien kiristämiseen sosiaalisessa mediassa. Vierastaistelijoiden ja Isisin tukijoiden julkisia profiileita on sen jälkeen suljettu, ja varsinkin länsimaisilla kielillä oleva jihadistinen viestintä on laajalti esitetty sosiaalisessa mediassa.

Kansainvälisellä tasolla tästä eri jihadistiryhmien kannattajien toiminnasta sosiaalisessa mediassa tiedetään suhteellisen paljon. Jihadistisen aineiston tuottajien ja kulluttajien kirjoa verkossa on pyritty jäsentämään erilaisten typologioiden kautta. Kuten edellisessä luvussa käytiin läpi, nämä typologiat ovat käsitelleet sekä eri tyyppisiä toimijoita, verkostoja ja heidän mahdollisia motivaatioita levittää jihadistista aineistoa, mutta myös erilaisia sisältöjä ja teemoja, joita tuotettu ja levitetty aineisto on sisältänyt.

Käytämme tässä tutkimuksessa Suomen aineistoon sopivaa toiminnan jaottelua kahteen eri kategoriaan: Ensimmäinen sisältää *militantit jihadistit*. Suomen kontekstissa tämä tarkoittaa pääasiassa Suomesta lähteneitä vierastaistelijoita ja heidän perheitään. Toinen kategoria sisältää jihadistisen aineiston *tuottajat, levittäjät ja kääntäjät*.

Tämä sisältää muut Suomi-sidonnaiset tahot, jotka ovat olleet aktiivisesti mukana tuottamassa ja/tai levittämässä jihadistista aineistoa sosiaalisessa mediassa tai ovat kääntäneet sitä mm. arabiasta suomeksi.

Jälkimmäinen kategoria sisältää myös ns. näppäimistöjihadistit, joita joskus käsitellään omana ryhmänä. Tällä tarkoitetaan henkilöitä, jotka tukevat jihadististen liikkeen toimintaa jakamalla siihen liittyvää aineistoa tai kommentoimalla siihen liittyviä keskusteluja. Heidän toimintansa on siis monilta osin samankaltaista kuin tuottajien, levittäjien ja kääntäjien. Näppäimistöjihadistit eivät kuitenkaan osallistu aktiivisesti toimintaan verkon tai sosiaalisen median ulkopuolella, vaan ovatkin enemmän sen passiivisia tukijoita ja kuluttajia. Heitä on nimitetty kansainvälisessä tutkimuksessa mm. sellaisilla termeillä kuin *“jihobbyists”*⁷⁷ tai *“jihadi fan boys”* tai *“jihadi fan girls.”*⁷⁸ Vaikka “vain verkossa toimiminen” voi kuulostaa jihadistisen aktivismin “larppaamiselta” ilman tosiasiallista tarkoitusta tehdä mitään konkreettista, tällaisten näppäimistöjihadistien verkkokäyttäytyminen on vaikuttanut merkittävästi jihadistisen aineiston näkyvyyteen esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Ylläkuvattu jaottelu auttaa jäsentämään ilmiötä, mutta kategoriat eivät ole kuitenkaan käytännössä yksiselitteisiä ja niiden rajat ovat häilyviä. Sama henkilö voi esimerkiksi tukea liikkeitä eri tavoilla eri ajanjaksoina.

Tässä analysoitu aineisto painottuu vahvasti suomen- ja englanninkieliseen materiaaliin. Koska jihadistisesta toiminnasta kiinnostuneiden henkilöiden joukko Suomessa on hyvin sirpaleinen niin järjestäytymisensä kuin taustansakin suhteen, tämä aineisto ei varmasti kata kaikkea tässä tutkimuksessa tarkoitettulla tavalla Suomi-sidonnaista sosiaalisen median aineistoa. Näin on jo siksi, että jihadistisesta toiminnasta kiinnostuneiden ja vierastaistelijoiksi lähteneiden tiedetään viestineen myös useilla muilla kielillä kuten esimerkiksi kurdiksi, bengaliksi, somaliksi ja arabiaksi. Tähän palataan vielä seuraavassa luvussa.

---

⁷⁷ Ks. Maura Conway. “From al-Zarqawi to al-Awlaki: The Emergence and Development of an Online Radical Milieu”, *CTX: Combating Terrorism Exchange* 2, nro 4 (2012), 2.

⁷⁸ Ks. Maura Conway. “Determining the Role of the Internet in Violent Extremism and Terrorism: Six Suggestions for Progressing Research”, *Studies in Conflict & Terrorism* 40, nro 1 (2016), 86.

3.2.1 Militantit jihadistit

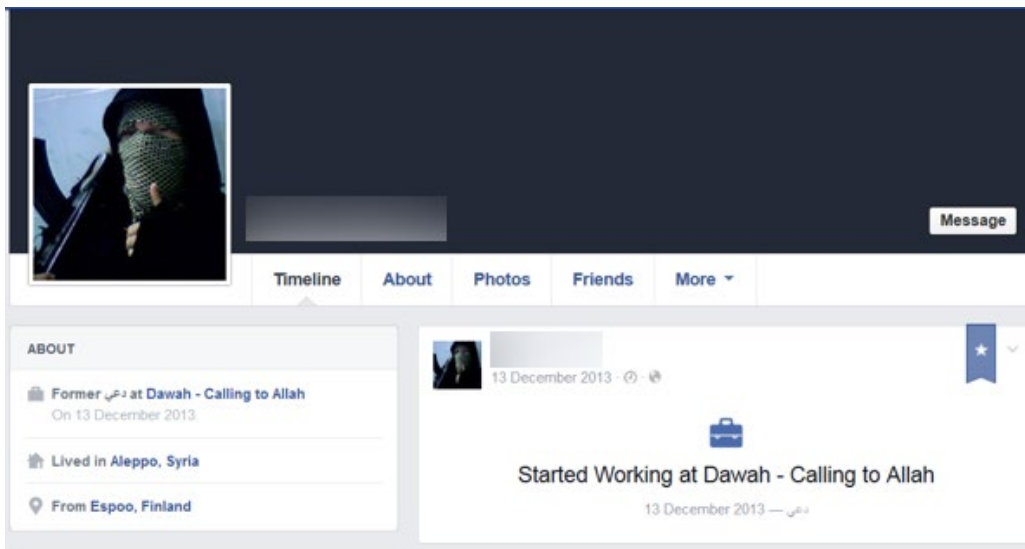
Keskeinen osa Suomeen liittyvää jihadistista aineistoa on Syyriaan ja Irakiin lähteneiden tuottama ja levittämä materiaali. Tätä yleensä Isisiä tukevaa aineistoa oli löydetty useilta alustoilta, joista kenties tärkeimmät ovat Facebook ja Twitter. Taistelijat käyttivät myös muita alustoja viestintään, kuten eri verkkofoorumeita tai -alustoja kuten Ask.fm, jossa Syyriassa ja Irakissa asuvat taistelijat vastasivat mm. kysymyksiin elämästä Isisin parissa.

3.2.1.1 Facebook

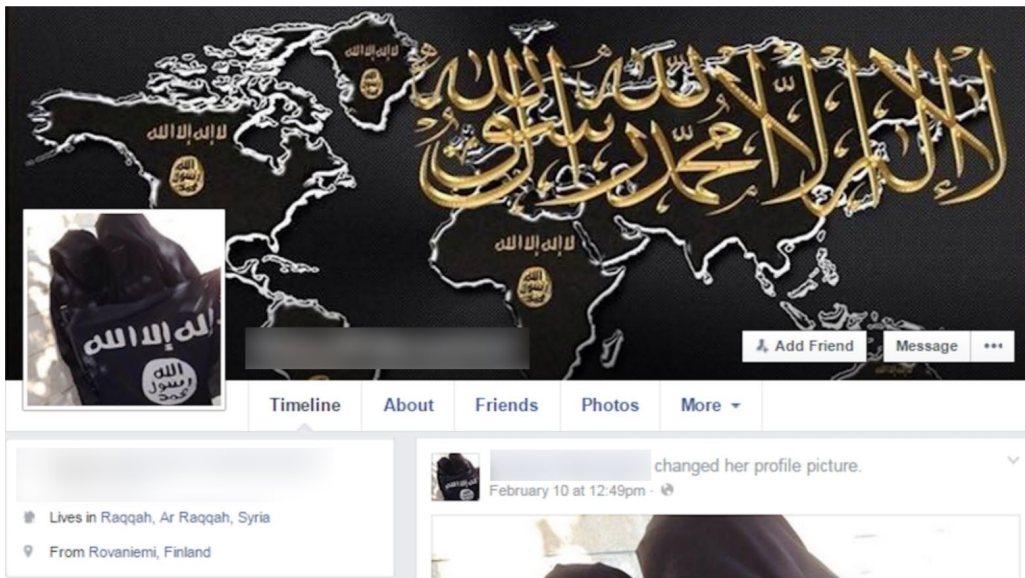
Syyriaan ja Irakiin lähteneiden Facebook-toiminta oli erityisen aktiivista ja avointa vuosina 2013–2014 ennen kuin Facebook alkoi aktiivisesti poistaa sisältöjä ja profiileja ja julkinen Isisin kannattaminen tuli niin Suomessa kuin muuallakin Euroopassa laajemman huomion ja paheksunnan kohteeksi.

Arkistoiduista profiileista hahmottuu monimuotoinen kuva siitä, millaisia teemoja, sisältöä ja visuaalista materiaalia sosiaalisessa mediassa kiersi Syyrian ja Irakin konfliktin alkuaikoina. Eri profiileissa Suomesta Syyriaan lähteneet taistelijat esiintyivät usein omilla nimillään ja kuvasivat sotaa ja elämäänsä Isisin alaisuudessa. He saattoivat ilmoittaa suoraan profiileissaan muuttaneensa jo Syyriaan ja kuvasivat itseään usein Isisin mustan lipun ja aseiden kanssa. Alla olevassa kuvakaappauksessa esimerkiksi Syyrian lähtenyt vierastaistelija ilmoittaa asuinpaikakseen Aleppon Syyriassa ja työkseen ”Calling to Allah.” Hän poseeraa profiilikuvassaan kasvot huivin peitossa rynnäkökiväärin kanssa.

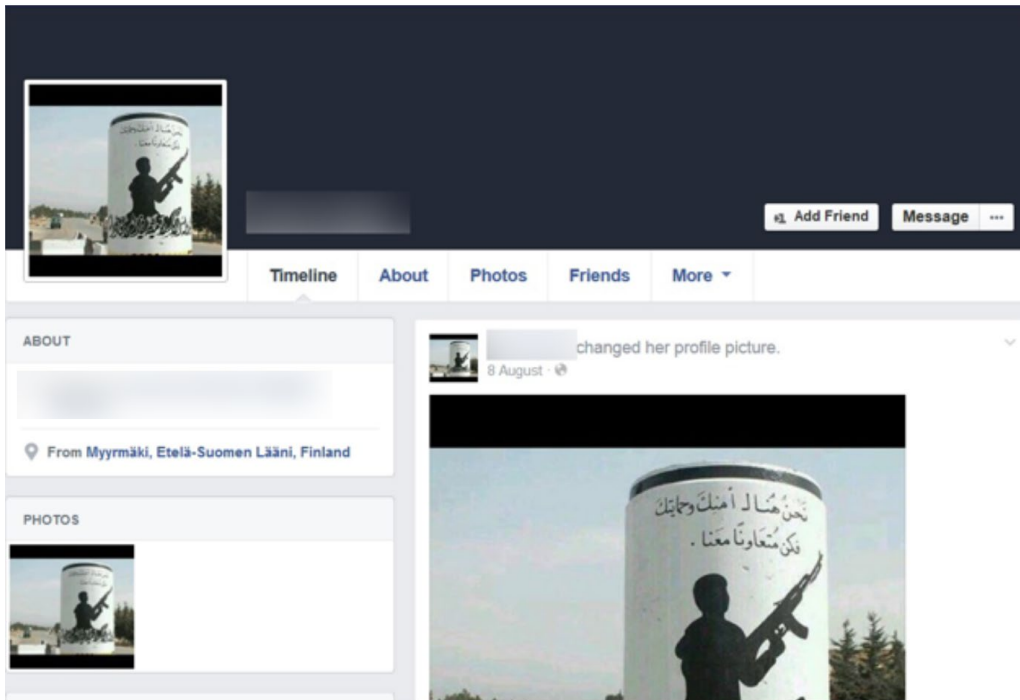
Toisessa kuvakaappauksessa on naisen profiili, jossa on ilmoitettu asuinpaikaksi Raqqah Syyriassa ja profiilikuvassa näkyy Isisin lippu. Kolmannessa kuvakaappauksessa Syyriaan muuttanut henkilö on vaihtanut Isistä tukevan julisteen profiilikuvakseen. Neljännessä kuvakaappauksessa taistelijan profiili kuvastaa hyvin vahvaa Isisiä tukevaa visuaalista kuvastoa, jota esiintyi usein vierastaistelijoiden profiileissa. Jihadistisisältöiset päivitykset on pääosin tehty sen jälkeen, kun henkilö on jo lähtenyt konfliktialueelle, joskin joissakin profiileissa on jaettu jihadistista aineistoa jo tätä ennen.

Kuva 15. Vierastaistelijan profiili rynnäkkökiväärin kanssa

Kuva 16. Naisen profiili Isis-lipun kanssa

Kuva 17. Toisen naisen profiili, jossa on Isisiä tukevaa kuvastoa

Kuva 18. Miehen profiilissa kuvastuu tyypillinen Isisiä tukeva visuaalinen ilme

Joissain Facebook-viesteissä esiintyi myös Isisille tyypillistä länsimaalaisiin kohdistuvaa väkivaltaista uhkailua ja uhoamista. Esimerkiksi seuraavassa kuvakaappauksessa esiintyy niqabiin eli kasvohuntuun pukeutunut nainen, joka kantaa AK-47-rynnäkkökivääriä ja mahdollisesti itsemurhaan tarkoitettua pommia. Suomea ja englantia sekoittavassa postauksessa nainen uhkailee shiioja.

Kuva 19. Niqabiin pukeutunut nainen esiintyy Facebookissa rynnäkkökiväärin kanssa

Tämä kyseinen Facebook-päivitys saavutti suomalaisen lehdistön kiinnostuksen ja viiranomaisten huomion.⁷⁹ Esimerkiksi Yle kirjoitti kyseisen naisen sosiaalisen median toiminnasta jutun. Tätä Ylen artikkelia jaettiin edelleen sosiaalisessa mediassa, jossa kyseisen naisen Facebook-kaverit kommentoivat sitä. Esimerkiksi seuraavalla sivulla olevassa kuvakaappauksessa näkyy, kuinka tämän naisen Facebook-kaveri kommentoi kyseistä Ylen artikkelia sanoilla "My friend" ja lisäämällä tekstin perään sydämen kuvia.

⁷⁹ "Suomalainen mahdollinen naisjihadisti uhkailee shiiamuslimeja Facebookissa", Yle 19.6.2014.

Kuva 20. Ylen artikkelia “mahdollisesta naisjihadistista” jaetaan ja kommentoidaan Facebookissa

Kuva 21. Facebook-päivityksiä, joissa kuvaillaan arkipäivän ongelmia Isisin alaisuudessa⁸⁰

⁸⁰ Hisbah viittaa tässä Isisin uskonnolliseen poliisiin.

Syyriaan ja Irakiin lähteneiden taistelijoiden ja heidän perheidensä profiileja alettiin poistaa aktiivisesti Facebookista vuoden 2014 jälkeen. Tämän jälkeen vastaavia julkisesti saatavilla olevia profiileja ja päivityksiä ei ole ollut löydettävissä läheskään samassa mittakaavassa.

3.2.1.2 Twitter

Facebookin ohella Twitter on ollut vähintään yhtä keskeinen sosiaalinen media Isisin verkkoviestinnässä ja sen toiminnasta kiinnostuneiden verkostoitumisessa. Tämän tutkimuksen käytössä olleet Twitter-aineistot eivät ole kuitenkaan yhtä kattavia kuin Facebook-aineistot, joten johtopäätösten tekeminen on tässä tapauksessa hankalampaa. Vaikka Twitter toimi tärkeänä viestintäkanavana varsinkin Syyriaan ja Irakiin lähteneille taistelijoille, se on mediana erilainen ja kenties sen vuoksi siinä ilmenee vähemmän varsinkin Suomeen liittyviä erityispiirteitä. Suuri osa tiedossa olevasta Twitterissä tapahtuneesta suomalaisesta viestinnästä oli englanninkielistä eikä se ollut erityisesti Suomeen kohdistuvaa. Kuten tutkimuksissa eurooppalaisten Isisin Twitter-taistelijoiden toiminnasta on todettu, Twitteriä käytettiin usein vaihtoehtoisena kanavana saada tietoa siitä, mitä Syyriassa ja Irakissa tapahtui taistelijoiden keskuudessa. Kansainvälinen tutkimus on myös osoittanut, että Twitteriä on käytetty laajasti uusien taistelijoiden rekryointitarkoituksessa.⁸¹ Tämä on toki mahdollista Suomenkin tapauksessa, mutta emme ole kuitenkaan löytäneet aineistossa selkeitä esimerkkejä tapauksista, joissa suomalainen vierastaistelija Syyriassa tai Irakissa olisi kohdistanut avointa rekryointia erityisesti suomalaiselle yleisölle Twitterissä.

Seuraavassa osassa käydään läpi joitakin esimerkkejä suomalaisten vierastaistelijoiden toiminnasta Twitterissä varsinkin vuosina 2014–2015, jolloin Twitter oli Isis-taistelijoiden suosima viestintäalusta. Kaikki nämä tilit ovat sittemmin suljettu, joten toiminnan laajuudesta on vaikea muodostaa selkeää kokonaiskuvaa jälkikäteen. Kaikki viittaa siihen, että Suomi-viitteet ja -yhteydet ovat tässäkin aineistossa varsin marginaalisia, vaikkakin jotkut Suomesta lähteneet vierastaistelijat saavuttivat kansainvälistä huomiota Twitter-toiminnallaan. Esimerkiksi katsaus kansainvälisen TRAC-organisaation Shadows of Isis -aineiston 9,3 miljoonaan aiheeseen liittyvään twiittiin ei tuottanut uusia oleellisia Suomeen liittyviä viittauksia.

Yksi hyvä esimerkki suomalaisten taistelijoiden Twitter-toiminnasta on taistelijanimeä Abu Ibrahim al-Finlandi käyttäneen miehen viestintä. Kyseinen henkilö oli suomalai-

---

⁸¹ Carter ym., *#Greenbirds: Measuring Importance and Influence in Syrian Foreign Fighter Networks*.

nen käännynnäinen, jonka sosiaalisen median toiminnasta myös Yle kirjoitti muutamman artikkelin ja antoi hänelle lempinimen “Isis-Joni.”⁸² Abu Ibrahim al-Finlandin oman tarinan mukaan hän oli kotoisin pieneltä paikkakunnalta ja löysi Isisin ideologian pääasiassa verkossa tapahtuneen viestinnän ja vuorovaikutuksen kautta. Hän sittemmin matkusti Syyriaan taistelemaan ja oli erittäin aktiivinen pääasiassa Twitterissä, jossa hän kertoi elämästä Isisin alaisuudessa, mutta vaikutti muillakin kanavilla kuten Ask.fm.

Alla olevassa kuvakaappauksessa on yksi Abu Ibrahim al-Finlandin useista Twitter-profiileista, joita hän loi sitä mukaa, kun Twitter poisti niitä. Profiilikuvassa esiintyy Isis-taistelijoille tyypillinen AK-47-rynnäkökivääri ja lippu. Twiitissään Abu Ibrahim al-Finlandi kuvailee, kuinka hän näyttää suomalaisten kuvia muille taistelijoille Google-hakukoneen kautta ja he sitten yhdessä nauravat niille.

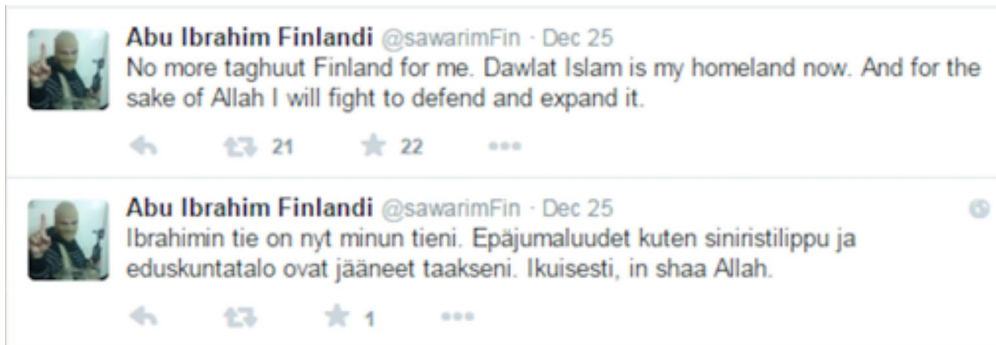

Kuva 22. Abu Ibrahim al-Finlandin yksi monista Twitter-tileistä

Seuraavassa kuvakaappauksessa hän mm. kirjoittaa siitä, kuinka hän on jättänyt paholaisen/vääräuskoisen (*taghuut*) Suomen ja kuinka hänen kotinsa nyt on *Dawlat Islam* (islamilainen valtio). Lisäksi hän kertoo suomen kielellä, kuinka Suomen “epäjumaluudet kuten siniristilippu ja eduskuntatalo” ovat ikuisesti jääneet hänen taaksensa.

⁸² Sara Rigatelli, “Isis-soturi Jonin taustat: Yksinäinen nettieläjä, joka vihasi armeijaa ja haki yliopistoon.” *Yle* 25.2.2015; Sara Rigatelli, “Isis-soturi Joni kertoo Ylelle: En ole vielä päässyt tappaamaan”, *Yle* 25.2.2015. Tapausta käsitellään myös *Jihadistinen liikehdintä Suomessa* -raportissa.

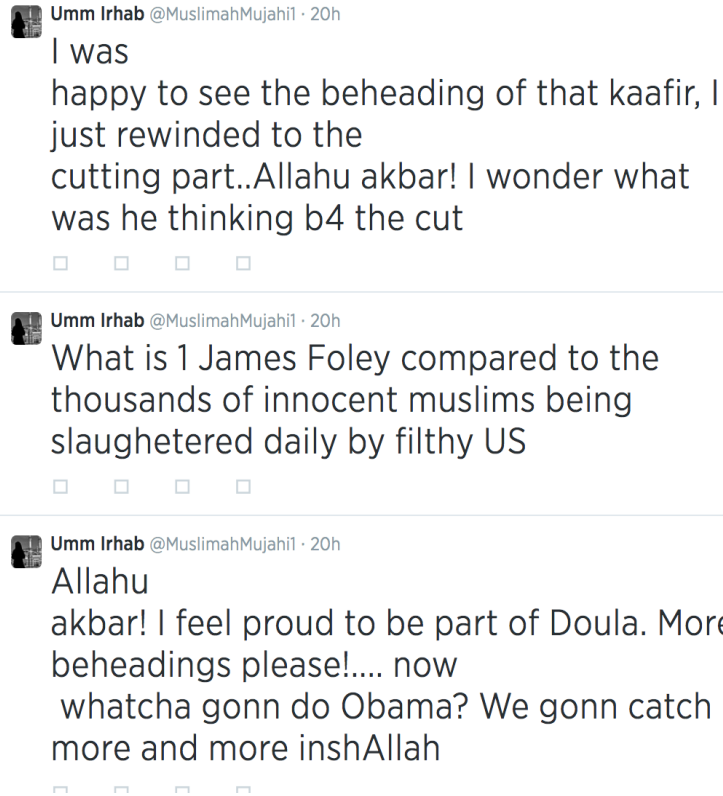
Kuva 23. Kuvakaappauksia Abu Ibrahim al-Finlandin Twitter-keskusteluista

Hyvä esimerkki Syyriassa ja Irakissa asuvien taistelijoiden Twitter-toiminnasta on myös kansainvälistä huomiota saanut Umm Irhabin Twitter-tili. Alla olevassa kuvakaappauksessa näkyy yksi Umm Irhabin tileistä, jonka profiilikuvassa korostuu uskonnolliset teemat kuten moskeija ja niqabin käyttö. Hän kuvaa profiilissaan itseään “sis-koksi, joka yrittää vain päästä lähemmäksi Allahia.”

Kuva 24. Kuvakaappaus Umm Irhabin Twitter-profiilista

Umm Irhab lähestyi Twitter-viestinnässään usein elämää ja uskonnon kysymyksiä naisen perspektiivistä, mutta myös osoittaa aktiivisesti kannattavansa Isisin äärimmäistä väkivaltaa. Alla olevassa kuvakaappauksessa hän puhuu hyväksyvästi amerikkalaisen James Foleyn julkisesta mestauksesta.

Kuva 25. Kuvakaappauksia Umm Irhabin Twitter-keskusteluista, joissa hän tukee Isisin väkivallantekoja

Umm Irhabin Twitter-tili on siinä mielessä mielenkiintoinen, että se noteerattiin myös kansainvälisissä keskusteluissa esimerkkinä siitä, kuinka myös naiset olivat aktiivisesti tukemassa Isisiä ja sen ideologiaa.⁸³

3.2.1.3 Ask.fm ja verkkofoorum-keskustelut

Syyriaan ja Irakiin matkustaneet suomalaiset taistelijat ja heidän puolisonsa kirjoittivat määränpäästä käsin myös ainakin Askbook- ja Ask.Fm-foorumille. Askbook ja Ask.fm ovat kysymyksiin perustuvia sosiaalisia keskustelualustoja, jotka toimivat sekä suomenkielisenä että englanninkielisenä. Suomesta Syyriaan ja Irakiin lähteneiden viestiketjut käsittelevät tyypillisesti kysymyksiä elämästä Isisin alaisuudessa ja siihen liittyviä eri käytännön ja uskonnon asioita. Hyvä esimerkki tällaisesta viestinnästä on yllämainitun Abu Ibrahim Finlandin toiminta. Hän oli aktiivinen molemmilla alustoilla ja vastasi kysymyksiin elämästä Isisin alaisuudessa suomeksi ja englanniksi. Alla ole-

⁸³ Ks. mm. Carolyn Hoyle, Alexandra Bradford & Ross Frenet, *Becoming Mulan? Female Western Migrants to ISIS* (Institute for Strategic Dialogue, 2016), https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2016/02/ISDJ2969_Becoming_Mulan_01.15_WEB.pdf.

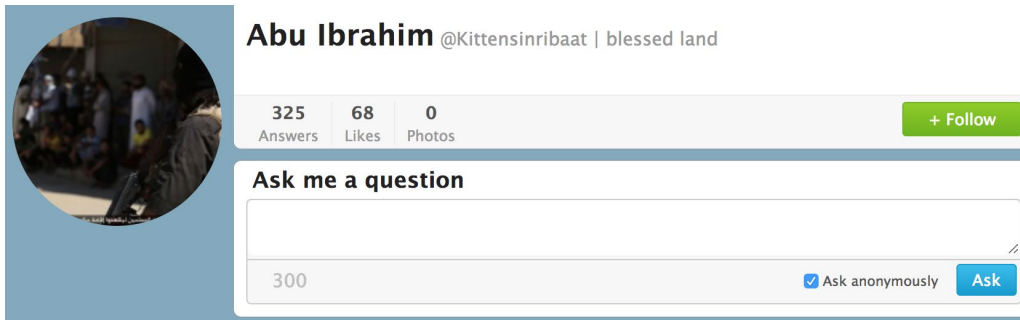
vassa kuvakaappauksessa hän vastaa hänelle esitettyihin kysymyksiin mm. siitä, miten hän suhtautuu Isisin suorittamaan viattomien ihmisten ja sotilaiden teloituksiin tai palaako hän koskaan takaisin Suomeen.

The screenshot shows the Ask.fm website interface. At the top, there is a dark blue header with the 'ask.fm' logo on the left and 'Rekisteröinti' and 'Sisäänkirjautuminen' buttons on the right. Below the header, there is a search bar and a 'Raportoi' button. The main content area is titled 'Kysy minulta kysymys' and features a text input field with a character count of '300' and a blue 'Kysy' button. Below this, there is a section titled 'vastaukset' with an RSS icon. Three questions and answers are visible:

- Question:** Miltä tuntuu elää kalifaatissa? Tunnetko olosi turvalliseksi? Miten suhtaudut ISIS:ksen suorittamiin viattomien ihmisten ja sotilaiden teloittamisiin? Olisitko itse valmis teloittamaan siviilejä "koska käsky"?
- Answer:** Kalifaatti on mukava paikka elää. Väki on pääosin ystävällistä täällä, en ole vielä tavannut ketään joka olisi äkäinen minulle tai muille. 9 minuuttia sitten
- Question:** Is it true you have autism as with most Finnish males?
- Answer:** Don't remember being definitely diagnosed with that. 15 minuuttia sitten
- Question:** Will you move back to Finland after your holy war is over?
- Answer:** No. 15 minuuttia sitten

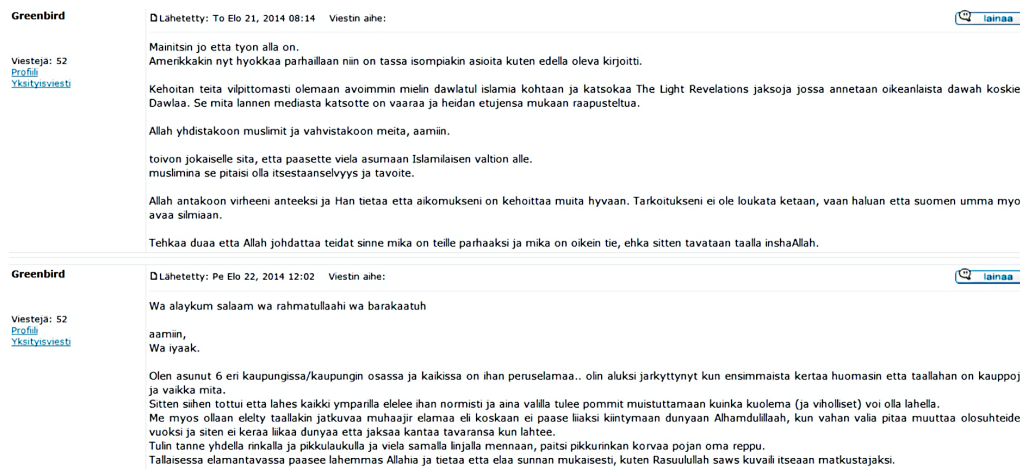
Kuva 26. Kuvakaappauksia Abu Ibrahim al-Finlandin keskusteluista Ask.fm-alustalla

Muillakin Suomesta lähteneillä vierastaistelijoilla on ollut tilejä Ask.fm-alustalla. Alustalla käydyistä keskusteluista ei ole ollut tämän tutkimuksen käytössä varmuudella kattavaa arkistoa, ja sittemmin tilit on poistettu. Vuosina 2014–2015 tutkimuskäyttöön arkistoitujen tilien perusteella syntyy kuva, että näillä alustoilla tapahtui suhteellisen paljon vuorovaikutusta taistelijoiden ja heidän elämästä kiinnostuneiden välillä. Alla olevissa kuvakaappauksissa voi nähdä, että *Abu Ibrahim al-Finlandi* vastasi ainakin 325 kysymykseen, ja hänen profiilistaan ja vastauksistaan tykättiin ainakin 68 kertaa.

Kuva 27. Kuvakaappaus Abu Ibrahim al-Finlandin Ask.fm-profiilista

Samanlaista vuorovaikutusta taistelijoitten ja heidän elämästään ja ideoistaan kiinnostuneiden välillä tapahtui myös suomalaisilla verkkofoorumeilla, esimerkiksi islamilaisella keskustelupalstalla Tulevaisuus.org. Tässä yhteydessä on hyvä huomioda, ettei tämä keskustelupalsta ollut itsessään Isis-myönteinen, vaikka järjestöä käsiteltiin myönteiseen sävyyn joissakin sen kommentitietäjissä. Alla olevassa kuvakaappauksessa elokuussa 2014 näemme, kuinka Greenbird-niminen henkilö kommentoi elämänsä Isisin alaisuudessa. Hän kertoo mm. kuinka hän muutti Suomesta yhden rinkan ja pikkurepun kanssa ja kuinka sodan takia hän joutuu jatkuvasti muuttamaan paikasta toiseen.

Greenbird D Lahetetty: To Elo 21, 2014 08:14 Viestin aihe: [laimaa](#)

Mainitsin jo että työn alla on.
Amerikkakin nyt hyökkää parhaillaan niin on tassa isompiakin asioita kuten edellä oleva kirjoitti.

Kehoitan teitä viipottomasti olemaan avoimmin mielin dawlatul islamia kohtaan ja katsokaa The Light Revelations jaksoja jossa annetaan oikeanlaista dawah koskien Dawlaa. Se mitä lännen mediasta katsotte on vaaraa ja heidän etujensa mukaan raapusteltua.

Allah yhdistäkoon muslimit ja vahvistäkoon meitä, aamiin.

toivon jokaiselle sita, että paasette vielä asumaan Islamilaisen valtion alle.
muslimina se pitäisi olla itsestäänselvyys ja tavoite.

Allah antakoon virheeni anteeksi ja Han tietää että aikomukseni on kehoittaa muita hyvaan. Tarkoitukseni ei ole loukata ketaan, vaan haluan että suomen umma myös avaa silmiään.

Tehkaa duaa että Allah johdattaa teidat sinne mikä on teille parhaaksi ja mikä on oikein tie, ehkä sitten tavataan taalla inshaAllah.

Greenbird D Lahetetty: Pe Elo 22, 2014 12:02 Viestin aihe: [laimaa](#)

Wa alaykum salaam wa rahmatullaahi wa barakaatuh

aamiin,
Wa iyaak.

Olen asunut 6 eri kaupungissa/kaupungin osassa ja kaikissa on ihan peruselamaa.. olin aluksi järkyttynyt kun ensimmäistä kertaa huomasin että taallah on kauppoja ja vaikka mita.

Sitten siihen tottui että lahes kaikki ympärillä elelee ihan normisti ja aina vallilla tulee pommit muistuttamaan kuinka kuolema (ja viholliset) voi olla lähellä.

Me myös ollaan eletty taallakin jatkuvaa muhaajir elamaa eli koskaan ei paase liaksi kiintymään dunyaan Alhamdullillah, kun vahan vala pitää muuttaa olosuhteiden vuoksi ja siten ei keraa liikaa dunyaa että jaksaa kantaa tavaransa kun lahtee.

Tulin tanne yhdellä rinkalla ja pikkulaukulla ja vielä samalla lujalla mennaan, paitsi pikkurinkan korvaa pojan oma reppu.

Tallaisessa elamantavassa paasee lahemmas Allahia ja tietää että elaa sunnan mukaisesti, kuten Rasuulullah saws kuvaili itseään matkustajaksi.

Kuva 28. Kuvakaappaus tulevaisuus.orgin keskustelupalstoilla esiintyneistä Isisiä käsittelevistä keskusteluista

Tällaisia keskusteluja elämästä Isisin alaisuudesta ei kuitenkaan voi pitää välttämättä esimerkkinä jihadistisesta verkkoviestintänä. Ne kuvastavat kuitenkin niitä monia eri keinoja, joilla uudet verkkoalustat mahdollistivat monipuolisen viestinnän Syyrian lähteneiden taistelijoiden ja Suomessa asuvien asiasta kiinnostuneiden tai sitä kannattavien henkilöiden välillä varsinkin vuoden 2014 tienoilla. Lisäksi kysymys ei ollut pelkästään kysyjien ja vastaajien välisestä vuorovaikutuksesta, vaan keskustelut olivat myös muiden luettavissa.

3.2.2 Tuottajat, levittäjät ja kääntäjät

Syyriaan ja Irakiin lähteneiden taistelijoiden tekemien omien päivitysten lisäksi sosiaalisessa mediassa on ilmennyt laajalti myös jihadistisen aineiston levittämistä ja keskustelua uskonnollisista teemoista. Siellä on esimerkiksi toiminut useita hyvin merkittäviä aineistoa levittäneitä tilejä, joiden pitäjät ovat toimineet pitkälti itsenäisesti jihadistisista järjestöistä. Kaikkien näiden tilien ylläpitäjien henkilöllisyyttä ei tiedetä varmuudella, mutta tunnistettujen kansainvälisesti merkittävien profiilien ylläpitäjien joukossa ei ole tiettävästi Suomessa asuvia tai asuneita alla mainittua kansainvälisestikin tunnettua @mujahid4life-Twitter-tiliä lukuun ottamatta. Muitakaan julkisesti tiedossa olevia viitteitä siitä, että esimerkiksi Isisiin liittyvää aineistoa olisi tuotettu tai levitetty merkittävässä määrin Suomesta käsin, ei ole tiedossa.

Jihadismia tukevaa aineistoa on tuotettu jonkin verran myös suomeksi ja ollut julkisesti saatavilla verkkosivuilla ja -foorumeilla. Koska merkittävä osa julkisesti saatavilla olleesta aineistosta on jo poistettu verkosta, sen laajuudesta ja merkityksestä aiempina vuosina on vaikea muodostaa jälkikäteen kattavaa kuvaa. Aineistoa on tuskin ollut paljon, ja tutkimuksen käytössä on ollut ainakin osin tallennettuna tästä merkittävä osa. Aineiston lukijakunnasta on sen sijaan vaikea sanoa juuri mitään.

Sosiaalisten medioiden profiilien ulkopuolella suomenkielisen jihadistisen verkkoaineiston tuottaminen ja levittäminen vaikuttaa keskittyneen vain muutamalle sivustolle ja sitä aktiivisesti tuottaneiden henkilöiden määrä on ollut hyvin pieni. Suomenkielisen aineiston vähyyttä selittää varmasti pitkälti kielen pieni puhujamäärä yhdistettynä siihen, että jihadistinen toiminta suomea äidinkielenään puhuvien keskuudessa on ollut vähäistä ja monin tavoin varsin uusi ilmiö.

Aiheen kannalta keskeisin suomenkielinen verkkoaineisto on An-Nida-media -verkkosivusto, joka toimi lyhyen aikaa ja jakoi Isisiä myötäilevää aineistoa. Lisäksi jotkut yksittäiset henkilöt ovat osallistuneet keskusteluihin suomenkielisillä verkkofoorumeilla, joilla he ovat julkaisseet väkivaltaiseen jihadismiin yllyttävää tai Isisiä kannattavaa viestintää.

3.2.2.1 @Mujahid4life-tilin toiminta Twitterissä

Eniten huomiota saanut ja kansainvälisten jihadistisen verkkoviestinnän tutkijoiden parhaiten tuntema esimerkki Suomi-sidonnaisesta toiminnasta on suomalaisen käännynnäisen Abdullah Al-Finlandin Twitter-toiminta. Hän tuli tunnetuksi Twitter-tilistään @mujahid4life, joka tuki Isisiä aktiivisesti varsinkin Syyrian konfliktin alkuvaiheessa vuosina 2013–2014.⁸⁴ Alla oleva kuvakaappaus näyttää Abdullah Al-Finlandin Twitter-profiilin silloin, kun hän oli vielä aktiivinen Isisin kannattaja.

Kuva 29. Kuvakaappaus Abdullah Al-Finlandin @mujahid4life-Twitter-tilistä⁸⁵

@Mujahid4Life-tilillään oli parhaimmillaan 11 000 seuraajaa, ja se oli vuosina 2013–2014 toiseksi seuratuin Isis-myönteisten kannattajien tili. Abdullah Al-Finlandi oli erittäin aktiivinen Twitterissä ja jakoi laajasti jihadistista aineistoa kuten uskonnollisia tekstejä ja uutisia taisteluista.

⁸⁴ Lara Whyte, "How the World's Safest Country Produced So Many ISIS Fighters", *Vice* 22.8.2017, https://www.vice.com/en_uk/article/bjj7zz/how-the-worlds-safest-country-produced-so-many-isis-fighters.

⁸⁵ Kuvakaappaus artikkelista Whyte, "How the World's Safest Country".

Abdullah al-Finlandista tiedetään oikeastaan vain se, mitä hänen kanssa tehtyihin haastatteluihin pohjautuvissa lehtijutuissa hänestä kerrotaan.⁸⁶ Hän aktivoitui Twitterissä pian Syyrian konfliktin alettua ja alun perin kannatti al-Qaidaa ja siihen kuulunutta Jabhat al-Nusraa. Hän ei kuitenkaan koskaan matkustanut Syyriaan tai Irakiin. Hän on kertonut suunnitelleensa lähtöä Syyriaan taistelijaksi Jabhat al-Nusran riveihin keväällä 2013, mutta luopuneensa suunnitelmasta suojelupoliisin intervention jälkeen. Suojelupoliisi ei ole kommentoinut tätä väitettä mitenkään. Isisin vaikutusvallan kasvaessa hän alkoi kannattaa sitä ja jakaa aktiivisesti erilaista materiaalia sen toimintaan liittyen. Tämän hän havaitsi paljon tehokkaammaksi tavaksi toimia ja on jälkepäin todennut, että hänen kohdallaan Syyriaan lähteminen olisi ollut voimavarojen tuhlausta.

Elokuussa 2014 Abdullah al-Finlandin Twitter-tili suljettiin, ilmeisesti sen jälkeen, kun hän oli jakanut kuvia toimittaja James Foleyn mestauksesta. Hän on sanonut alkaneensa jo sitä ennen empiä kannatustaan Isisille ja vetäytyneensä tämän jälkeen sosiaalisesta mediasta. Nykyisin hän vastustaa aktiivisesti Isisin toimintaa. Hän on kertonut mediahaastatteluissa aikaisemmasta roolistaan Isisin tukijana, mutta myös pyrkinyt selvästi rajoittamaan hänestä saatavilla olevia tietoja. Hänellä on nykyisin uusi Twitter-tili, jota hän ei vaikuta kuitenkaan käyttävän kovin aktiivisesti.

3.2.2.2 Hussein al-Maadidin kirjoitukset

Kuten johdannossa jo todettiin, eri internet-sivustoilta ja sosiaalisesta mediasta on varmasti ollut löydettävissä sellaista Suomessa asuvien tai asuneiden tuottamaa tai levittämää materiaalia, jota on vaikea yhdistää Suomeen. Yksi sellainen henkilö, joka eri aineistoa yhdistämällä kuitenkin nousee esille, on Irakista kotoisin ollut ja 2010-luvulla useamman vuoden Suomessa asunut toimittaja Hussein al-Maadidi.

Al-Maadidin taustoista tiedetään ennen kaikkea hänen Suomessa ollessa antamien lehtihaastattelujen pohjalta. Asuessaan vielä Irakissa hän työskenteli toimittajana ja teki juttuja useille eri medioille ja uutistoimistoille niin Irakissa kuin kansainvälisestikin. Irakin sodan aikana loppuvuodesta 2003 hänet kuitenkin vangittiin ja määrättiin käytännössä elinkautiseen vankeuteen. Hän ehti olla noin vuoden Abu Ghraibin vankilassa, kunnes hänet odottamatta vapautettiin. Vapauduttuaan hän jatkoi toimittajana, mutta hän kertoo tilanteensa käyneen siinä määrin hankalaksi, että hänen oli lähdettävä Irakista syksyllä 2007. Hän päätyi lopulta kiintiöpakolaisena Suomeen. Hänen antamansa haastattelun mukaan hän asui Suomessa vuoteen 2015 asti, jolloin hän

---

⁸⁶ "The Bullied Finnish Teenager who became an ISIS Social Media Kingpin - and then got out", *Newsweek* 6.5.2015; Sonja Saarikoski, "Sinun puolestas elää ja kuolla", *LongPlay* #59 (2017).

muutti ainakin väliaikaisesti takaisin Irakiin. Vuonna 2013 hän julkaisi kirjan, jossa hän kävi läpi kokemuksiaan erityisesti vankila-ajaltaan.⁸⁷

Mitä ilmeisimmin saman toimittaja Hussein al-Maadidin kirjoittama on myös vuonna 2015 julkaistu kirja *Here the Land of Caliphate* (suom. täällä kalifaatissa). Siinä al-Maadidi kertoo vierailustaan kalifaatissa vuodenvaihteessa 2014–2015 eli silloin, kun hän asui vielä Suomessa. Osia tekstistä on julkaistu myös verkossa ensin arabiaksi ja pian myös englanniksi. Kirjan osia on ladattu useille eri sivustoille, ja sitä on levittänyt esimerkiksi runsaasti jihadistista aineistoa julkaissut Isis-myönteinen Al-Batār Media Foundation. Al-Maadidi on esiintynyt myös YouTubessa aikaisemmin saatavilla olleilla, mutta jo poistetuilla samansuuntaisia ajatuksia sisältävillä videoilla.

Al-Maadidi kertoo matkastaan Mosuliin Isisin kalifaattia ihailevaan sävyyn, kuvaten virkeää elämää sen alueella ja kohtaamiensa henkilöiden ystävällisyyttä. Elämä kalifaatissa asetetaan hänen kertomuksessaan toistuvasti vastakkain yhtäältä sen raakalaismaisen kuvan kanssa, joka Isisistä annetaan mediassa ja toisaalta korostaen eroa siihen alistavaan pelon ilmapiiriin, minkä hän antaa ymmärtää vallinneen Irakissa ennen Isisin hallintoa. Tekstissä puhutaan myös hyvin kielteiseen sävyyn shiioista, kurdeista ja amerikkalaisista.

Hänen kertomansa perusteella syntyy vahvasti sellainen kuva, että hänen sympatiansa Isisin kaltaisia toimijoita kohtaan on jatkunut jo vuosia ja että hän on kirjoittanut jihadistisille verkkofoorumeille jo ennen tässä tutkimuksessa tarkasteltua ajanjaksoa. Al-Maadidin toiminnasta Suomessa tiedetään vähän, mutta tutkimuksen aikana tuli esiin viitteitä siitä, että hän olisi tuntenut joitakin Suomesta Syyriaan ja Irakiin lähteneitä.

3.2.2.3 An-Nida

Selvin esimerkki suomenkielisestä avoimesti Isisiä tukevasta verkkomateriaalista on An-Nida -niminen blogi. Tämä sivusto oli aktiivinen elokuun 2016 ja lokakuun 2017 välillä, ja siinä julkaistiin muun muassa Isisin johtajan puheita sekä Isisin verkkolehden artikkeleita suomeksi käännettynä. Sivuston ylläpitäjistä ei ole täyttä varmuutta. Koska Wordpress on sittemmin sulkenut sivuston, emme tiedä myöskään tarkalleen, kuinka kattavaa sivuston julkaisutoiminta oli ja paljonko sillä oli lukijoita. Käyttämällä ar-

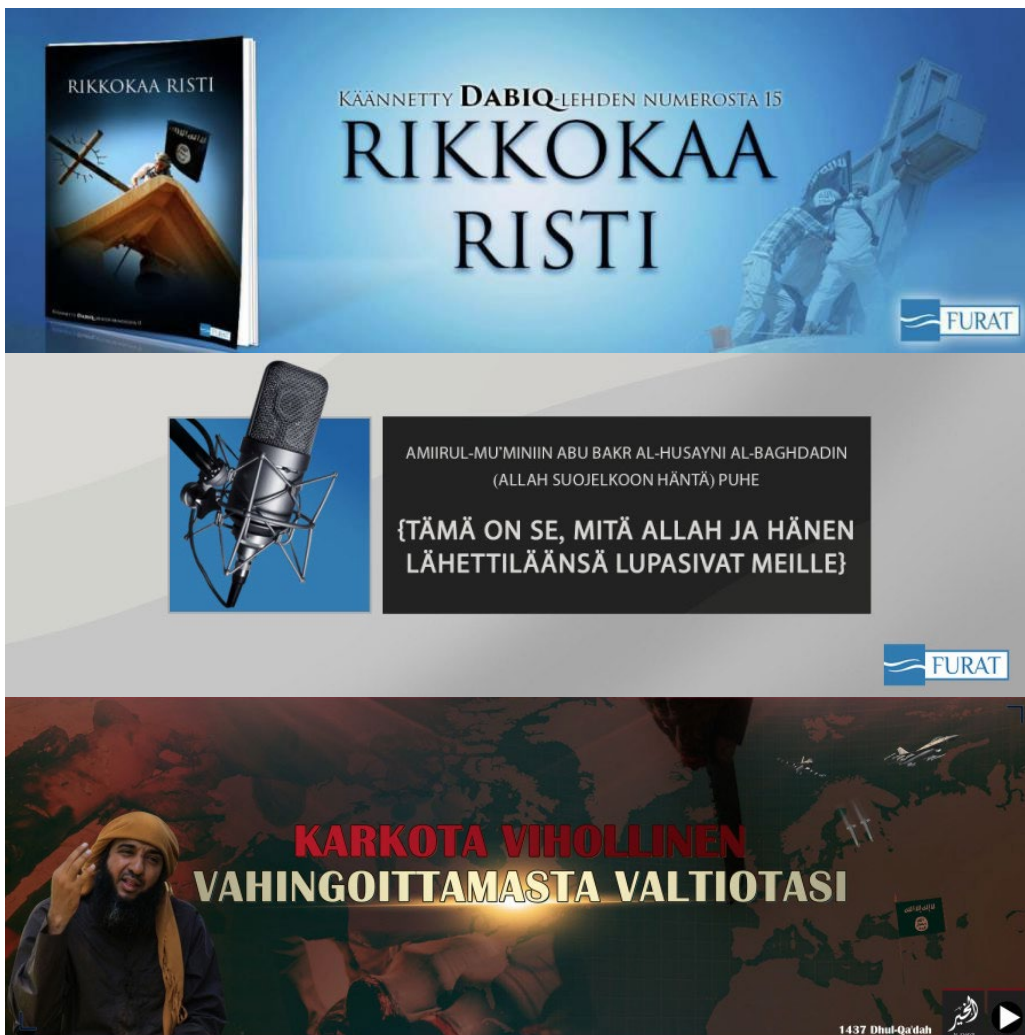
---

⁸⁷ Esim. Angélique Ferrat & Hajar Smouni, *Hundreds of journalists forced into exile in five years since launch of US-led invasion in Iraq*. Reporters without Borders (2008); "Hussein al-Maadidi", *SixDegrees* 18.6.2013, <http://www.6d.fi/index.php/wemet/612-hussein-al-maadidi>; Heidi Höök, "Irakissa ihmisellä on vähemmän arvoa kuin eläimellä länsimaissa", *Pakolainen* 4/2013; Jeanette Östman, "Pennan och kameran är mina vapen", *Österbottens tidning* 24.7.2015.

chive.org-verkkoarkistoa ja tutkijoiden aiempina vuosina tallentamaa arkistomateriaalia on kuitenkin ollut mahdollista muodostaa yleiskuva siitä, minkätyyppistä materiaalia ja keskustelua sivustolla oli silloin, kun se oli vielä julkisesti luettavissa verkossa.

An-Nida-sivustolla julkaistiin 18 suomenkielistä artikkelia, jotka koostuivat sekä tekstistä että visuaalisesta aineistosta kuten kuvista, kalentereista ja uskonnollisia teemoja sisältävistä julisteista ja kuvista. Alla olevassa kuvakaappauksissa näkyy, miten An-Nida-sivusto jakoi Isisin jihadistista aineistoa, kuten mm. aikaisemmin mainitun *Dabiq*-lehden artikkelin, jossa käsiteltiin Suomea. Lisäksi An-Nida-sivusto käänsi mm. Isisin johtajan Abu Bakr Al-Baghdadin ja Isis-tiedottajan Abu Hassan al-Muhajirin puheita suomen kielelle.

Kuva 30. Kuvakaappauksia An-Nidassa esiintyneestä visuaalisesta materiaalista

Hyvä esimerkiksi An-Nidan toiminnasta oli mm. tammikuussa 2017 julkaistu artikkeli nimeltä "Te Tulette Muistamaan sen, mitä olen kertonut teille", joka sisälsi tyyppillistä väkivaltaiseen jihadismiin liittyvää ja varsinkin Isisiä tukevissa julkaisuissa yleisesti esiintyvää tematiikkaa. Alla oleva teksti viittaa keskeisiin Isisin teemoihin, joita on artikkelissa käännetty suomen kielelle:

Oi Irakin ja Shaamin joukot! Oi islamin ghurabaa! Valheen leiri on ohimenevän maailman hämäämä, himojen harhaannuttama ja siitä on tullut itserakas. Shaytaan sai ylimielisyyden nousemaan heidän päihinsä. Joten se nousi holtittomasti, näytteli itseään leuhkasti, vaahtosi vihaisesti ja vapisi kauhusta ja aloitti kampanjan islamin tukikohtaa ja Khilafan maata vastaan, jonka kaltaista historia ei ole kokenut viime aikoina. Tässä ovat ristiretkeläis-Amerikka ja -Eurooppa, ex-kommunistinen Venäjä, tulenpalvoja Iran, sekularisti Turkki, kurdilaiset ateistit, raafidah, nusayriyyah, sahawaat, miliisit, arabi taghuutit ja heidän sotilaansa, kaikki yhdessä rivissä, modernilla sotakalustolla aseistettuina, heidän seuranaan heidän saastainen ja räikeä mediansa, jotka kaikki käyttävät samaa iskulausetta; "Islamin ja sen kansan kukistaminen," ja joilla on sama logiikka [kuten 'Aadin väärauskoisilla, kun he sanoivat], "Kuka on meitä mahtavampi voimassa?" (Fussilat 15).

Kyseinen teksti on suora suomennos Isisin levittämästä aineistosta. Se sisältää mm. lukuisia viittauksia keskeisiin teemoihin, joita esiintyi myös mm. *Dabiq*- ja *Rumiyah*-lehdissä. Näitä ovat esimerkiksi viittaukset Irakin ja Shaamin joukkoihin sekä Amerikkaan ja Eurooppaan ristiretkeläisinä.

Yksi valtamediassakin huomiota saanut artikkeli on vuonna 2017 julkaistu juttu nimeltä "Kaafirin Veri on Halal teille". Tämä artikkeli on suora käänös Isisin *Rumiyah*-lehden ensimmäisestä numerosta, ja siinä puhutaan hyväksyvästi väärauskoisiin kohdistuvasta väkivallasta mm. seuraavasti:

Muslimeita, jotka tällä hetkellä elävät Dar al-Kufrissa, täytyy muistaa, että väärauskoisten veri on halaal, ja heidän tappamisensa on Allahin – Herran, Kuninkaan ja ihmiskunnan Jumalan – palvonnan muoto. Tämä sisältää liikemiehen taksissa matkalla töihin, nuorison (murrosiän ylittäneet "lapset") harrastamassa liikuntaa puistossa ja vanhan miehen jonottamassa ostaakseen voileivän. Todellakin, jopa kukkakioskista ohikulkijoille kukkia myyvän kaafirin veri on halaal vuodattaa – ja kauhun kylväminen kaikkien väärauskoisten sydämiin on muslimin velvollisuus. Ei ole olemassa shar"ii vaatimusta, että on tähdättävä sotilaita, poliiseja tai tuomareita ja poliitikkoja, vaan kaikki kaafirit, jotka eivät ole dhimman sopimuksen alla, ovat vapaata riistaa.

Artikkelissa käytettiin hyväksi suoraan *Rumiyah*-lehden kuvia ja grafiikkaa. Alla olevista kuvakaappauksista käy ilmi englanninkielisen ja suomenkielisen version visuaaliset yhtäläisyydet. An-Nidassa käytetään esimerkiksi samaa kuvaa verisestä puukosta.

Kuva 31. Esimerkki An-Nida-sivuston ja Isisin Rumiyyah-lehden visuaalisen kuvaston yhtäläisyyksistä

Vaikka kyseinen artikkeli oli pääosin käännös, siihen oli kuitenkin lisätty joitakin Suomeen kohdistuvia viittauksia. Esimerkiksi artikkelin lopussa on kuva, jossa esiintyy suomalaisen miehen näköinen "tuulipukumies" kuntoilemassa metsässä. Tämä kuvan alle oli lisätty teksti "siispä älkää antako edes sauvakävelijän kävellä kotiinsa asti" kuin tarkoituksena kohdentaa kehoitus artikkelin väkivaltaisiin tekoihin ihmisiä kohtaan Suomessa.

Siispä älkää antako edes sauvakävelijän kävellä kotiinsa asti.

Kuva 32. Kuvakaappaus an-Nida-sivustolla julkaistun artikkelin “Kaafirin Veri on Halal teille” kuvituksesta

An-Nidassa julkaistiin useita muitakin samantyyppisiä Isisin julkaisuja, jotka oli käännetty usein sanasta sanaan suomen kielelle. On myös hyvä huomata, että vaikka sivu oli aktiivinen vuoden verran, sen artikkeleissa ei ole kommentteja. Tämä ei ole tosin mitenkään epätavallista tällaisille blogityyppisille verkkosivuille. Emme tiedä, kuinka suosittu sivusto oli ja kuinka paljon sitä luettiin. Sivusto suljettiin pian sen jälkeen, kun sen olemassaolo tuli laajemmin viranomaisten ja toimittajien tietoon.

Viimeinen mainitseminen arvoinen seikka An-Nida-sivustosta on se, että yhdessä sen viimeisistä artikkeleista tammikuulta 2017 sen lukijoita pyydetään liittymään sivuston pitäjien Telegram-kanavalle, mikäli haluavat lukea lisää Isisin julkaisuja. Artikkelissa ei ole muuta kuin osoite An-Nidan Telegram-kanavalle. Tämä on esimerkki siitä, miten vastatoimien takia jihadistinen aineisto on Suomessakin vähintään suunniteltu siirrettävän ns. salatuille kanaville. Seuraavalla sivulla oleva kuvakaappaus näyttää linkin nyt suljettuun Telegram-kanavaan, jossa kirjoittajan mukaan olisi saatavilla suomeksi käännettyjä Isisin julkaisuja.

Liity Telegram-kanavaamme saadaksesi islamilaisen Valtion julkaisuja

<https://telegram.me/nidafin>

January 6, 2017 January 6, 2017 annidamedia Leave a comment

Kuva 33. An-Nidan viimeisessä päivityksessä kehoitetaan lukijoita siirtymään Telegram-kanavalle, jossa olisi saatavilla Isisin julkaisuja

3.2.2.4 Kirjoitukset Islamtieto-sivustolla

Jihadismiin myönteisesti suhtautuvaa keskustelua on löydettävissä myös joiltakin avoimilta keskustelualustoilta. Tunnetuin esimerkki tästä ovat Abdullah Rintalan kirjoitukset. Rintala on kääntänyt ja julkaissut omalla nimellään laajasti uskonnollista materiaalia. Hän on osallistunut Islamtieto-sivustolla aktiivisesti keskusteluun erilaisista uskontoon liittyvistä teemoista vuosien ajan julkaisemalla lukuisia radikaaleja islamin tulkintoja tukevia sekä shioja ja muita vääräuskoisia haukkuvia kommentteja. Rintalan lisäksi kyseisellä alustalla osin vastaavan sisältöisiä näkemyksiä on jakanut esimerkiksi Ummuyusuf-nimimerkillä toiminut henkilö.

Rintalan kommentteissa esiintyi mm. vahvaa väkivaltaan kannustavaa kielenkäyttöä, johon yhdistyy erityisesti halveksunta ja vihamielisyys shiiamuslimeja kohtaan. Hän on kirjoittanut muun muassa, että "me muslimit vihaamme shioja, koska heillä on valta ja kansainvälisesti täysi vapaus tappaa muslimeita 'Iraaqissa ja Syyriassa, eikä heitä voi kukaan pysäyttää. Siksi meidän "suomea puhuvien jihadistien" on lähdettävä itse Syyriaan pyyhkimään shioja Kalashnikoveilla nurin ja joukkohautoihin." Lisäksi Rintala osoitti aktiivisesti tukea Isisille ja Syyriaan ja Irakiin lähteneille vierastaistelijoille. Hän kirjoitti edelleen samaisella keskustelupalstalla mm. sellaisia kommentteja kuten "siksi meidän muslimien täytyy antaa kaikki tukemme ISIS:lle" tai "veren vuodattamiseksi ei välttämättä tarvitse opetella rakentamaan pommia tai tekemään itsemurhaiskua, riittää, kun on sarjatuliaseiden käsittelytaitoa".

Abdullah Rintala tuomittiin Islamtieto-sivustolla julkaisemiensa kirjoitusten perusteella törkeästä kiihottamisesta kansanryhmää kohtaan lokakuussa 2017. Islamtieto-sivustolla aktiivisuutensa lisäksi Rintala on ladannut saataville suomeksi käännettyä jihadismia tukevaa kirjallisuutta ja julkaissut niitä verkossa olevilla sisällönjakamislustoilla kuten Scribd. Jaetun materiaalin joukossa on myös Arabian niemimaan al-Qaidan julkaisuja.

3.2.2.5 Yleisluontoisemman radikaalin uskonnollisen materiaalin levittäminen

Jihadistiselle liikehdinnälle olennaisen aineiston levittämisestä puhuttaessa on yhtä aikaa sekä olennaista että erittäin hankalaa vetää rajaa jihadistisen aineiston ja muun uskonnollisen ja yhteiskunnallisen aineiston välillä. Suoranaisesti väkivaltaan kannustavan jihadistisen materiaalin kohdalla on helppo todeta, että kyse on jihadistisesta aineistosta. Tämän lisäksi jihadistisesta toiminnasta kiinnostuneet lukevat kuitenkin paljon muutakin kuin kannattamiensa liikkeiden materiaalia, ja tämä materiaali on yhtä lailla olennainen osa jihadististen liikkeiden ideologista perustaa. Tähän lukeutuu myös monenlaista luonteeltaan salafististista tai wahhabilaista aineistoa.

E erityisen olennaisen tällaisen aineiston muodostavat radikaalit (mutta ei välttämättä suoraan väkivaltaan kannustavat) uskonnolliset saarnat ja tekstit. Hyvä esimerkki tällaisesta jihadismiin liittyvän materiaalista on radikaalin saarnaajan Anwar al-Awlakin saarnat. Awlakia pidettiin yhtenä modernin jihadismin vaikutusvaltaisimpana teoreetikona ja saarnaajana, joka Jemenistä käsin myös suunnitteli al-Qaidan länsimaihin kohdistuneita iskuja. Häntä pidetään lisäksi yhtenä keskeisenä ideologina internetin käytössä jihadistisen toiminnan ja rekrytoinnin tukemisessa. Tämän lisäksi Awlaki on kuitenkin julkaissut myös paljon sellaista uskonnollista verkkomateriaalia, joka ei ole suoraan väkivaltaan kannustavaa.

Rajanveto yhtäältä suoranaisesti väkivallan käyttöön kehottavan tai sitä tukevan jihadistisen materiaalin ja toisaalta yleisluontoisemman samankaltaiseen maailmankatsomukseen pohjaavan uskonnollisen materiaalin välillä on hyvin tulkinnanvaraista. Suomen kohdalla rajanveto on kenties hankalinta sen kaltaisen aineiston kohdalla, jota esimerkiksi Iqra-Islam-yhdistys on jakanut. Yhdistyksen Facebook-profiili on yksi niistä ryhmistä ja profiileista, joissa on levitetty jihadismin kannalta olennaista aineistoa (yllä kuvatussa laajemmassa merkityksessä) varsinkin Syyrian ja Irakin konfliktin alkuvaiheessa vuosina 2012–2014. Alla olevassa kahdessa kuvakaappauksessa yhdistyksen Facebook-profiilin kautta jaetaan linkkejä Awlakin videoihin sekä muiden että oman Facebook-sivun kautta.

 Iqra Islam Kirjat Yhdistys shared a link to timeline.
October 12, 2012 · 🌐

Imaam Anwar al-Awlaki - Diet of the Mujaahideen [Part 1/2]

"O ye who believe! make not unlawful the good things which Allah hath made lawful for you, but commit no excess: for Allah loveth not those given to excess. ...

YOUTUBE.COM

Share

Kuva 34. Facebook-ryhmä jakaa linkin Anwar al-Awlakin saarnaan toisen käyttäjän seinälle.

 Iqra Islam Kirjat Yhdistys
April 22, 2013 · Helsinki · 🌐

As salaamu aleikum, suosittelimme jokaisen kuuntelevan alla olevan luennon. Umman tilanteesta ja mitä propagandaa levitetään maailmanlaajuisesti Islamista, yrittäen tuhota se modernilla islamilla, jota niin monet nykypäivän länsimaalaiset dawahn tekijät levittävät. Suufismin ja tabligh dawan leviämisen myötä ihmisten tiedonmäärä rajoittautuu ja islamin kunnia sekottuu länsimaalaiseen, kaiken sallivaan ja ymmärtävään ideologiaan. Allaah ohjatkoon meitä oikealle tielle, tielle joka on edesmenneiden Profeettojen sekä heidän seuralaistensa tie. Aamiin.
<http://www.youtube.com/watch?v=wmlbMmDV6eQ>

Anwar al Awlaki - Battle of The Hearts and Minds Part 1/1

This lecture was delivered to a South African audience via live phone link on Sunday 11 May 2008. It was part of a Conference held by PureIslam Da'wah and Pu...

YOUTUBE.COM

Like · Share

👍 7 people like this.

🔗 2 shares

Kuva 35. Iqra-Islam-yhdistys jakaa linkin Anwar al-Awlakin saarnaan omalla seinällään

Iqra-Islam-yhdistys ry on 2000-luvun alussa perustettu yhdistys, joka ilmoittaa tehtäväkseen kääntää ja levittää suomenkielistä islamia koskevaa kirjallisuutta. Käännetty kirjallisuus on pääsääntöisesti painottunut Medinan islamilaisen yliopiston edustaman kaltaiseen materiaaliin. Sen toiminnasta päävastuussa ollut käännyttäjä on ollut muillakin tavoin aktiivinen ja osallistunut sosiaalisessa mediassa käytyihin suomenkielisiin keskusteluihin. Yhdistyksen blogissa kerrottiin viime vuonna, että yhdistys oli aktivoimassa uudelleen Koraanien ja muun uskonnollisen materiaalin toimittamisessa vankiloihin lisäten samalla toimitettavan materiaalin kielivalikoimaa.⁸⁸

Kuten todettua, yhdistyksen levittämä materiaali ei ole varsinkaan kokonaisuutena tarkasteltuna yksinomaan jihadistista, mutta aineistossa on sellaisia tekstejä, jotka ovat tärkeitä myös jihadistisille liikkeille.

Vastaavia esimerkkejä aineistoista, jotka eivät ole varsinaisesti jihadistista, mutta myös sen kannalta olennaista, löytyy videoiden joukosta. Yksi esimerkki tästä ovat kaksi vuonna 2013 julkaistua videota, jotka sisältävät Syyrian sotaan houkuttelevaa uskonnollista materiaalia ja joita levitettiin sosiaalisessa mediassa Syyrian ja Irakin konfliktin alkuvaiheessa. Alkuperäiset videot ovat arabiankielisiä, mutta arabiankielisen tekstin päälle on lisätty suomenkielinen käännös. Molemmat videoista olivat vielä tämän tutkimuksen tekohetkellä julkisesti saatavilla YouTubesta, jossa niillä on ollut muutama sata katsomiskertaa. Nimimerkin perusteella tili saattaa kuulua Syyriassa ennen kalifaatin julistamista käyneelle suomalaiselle.

Ensimmäisessä videossa ”Julistus Syyrian uskonoppineiden yhteisöltä” Syyrian uskonoppineet kertovat, miksi puhdasoppisten muslimien tulisi liittyä Assadin vastaiseen taisteluun. Se antaa lukuisia esimerkkejä siitä, kuinka Assadin hirmutyöt velvoittavat muslimit liittymään hänen vastaiseen rintamaan. Toinen video ”Mujahidin viesti Levantin pyhältä maalta” sisältää ääniraidan, jossa kuvataan elämää Syyriassa ja myös tuodaan ilmi, että muslimien tulisi liittyä taisteluun Irakissa. Ääniraidan taustalla on kuva Syyriasta, jonka taustalla nousee savu näyttäen esimerkin taisteluista ja sodasta.

Voiko nämä videot katsoa osaksi jihadistista verkkoviestintää, ei ole selvää. Niissä ei esiinny suoranaisia väkivaltaiseen jihadismiin liittyviä teemoja tai esimerkiksi suorita viittauksia Isisiin. Toisaalta näitä videoita on kuitenkin käytetty Syyrian ja Irakiin lähteneiden vierastaistelijoiden Facebook-profiileissa.

---

⁸⁸ ”Uusia tuulia...”, 23.4.2018, <https://iqraislamkirjat.wordpress.com/2018/04/23/uusia-tuulia/>. Yhdistyksestä katso myös Juntunen ym., *Suomesta Syyrian ja Irakin konfliktikentälle suuntautuva liikkuvuus*, 23–24.

3.2.2.6 Jihadistiset “meemit” ja muu visuaalinen materiaali

Viimeinen aineistossa esiintyvä kategoria on ns. jihadistiset meemit ja muu visuaalinen materiaali, jota levitettiin Syyrian ja Irakin konfliktin alkuvaiheessa sosiaalisessa mediassa. Materiaalissa toistettiin jihadistiselle viestinnälle ominaisia teemoja ja hyödynnettiin varsinkin Isisin kattavaa visuaalista tuotantoa. Tätä aineistoa ei ole yhtä laajasti tallennettuna ja tutkimuksen käytössä kuin esimerkiksi konfliktialueelle lähteiden profiileita, joten ilmiön tarkempi analysointi on näin jälkikäteen vaikeaa. Tässä on hyvä myös korostaa, ettemme tiedä, kuinka laajasti tällaista materiaalia on jaettu tai kuinka monet henkilöt ovat aktiivisesti tuottaneet tai jakaneet tätä aineistoa. Alle ja seuraavalle sivulle on koottu esimerkkejä vuoden 2014 tienoilla sosiaalisessa mediassa jaetuista suomen kielelle käännettyistä Isisiä tukeneista “meemeistä”.

Kuva 36. Kuvakaappauksia suomenkielisestä Isisiä tukevasta visuaalisesta materiaalista, jota jaettiin sosiaalisessa mediassa

Tämän lisäksi sosiaalisessa mediassa jaettiin vuosina 2014–2018 lukuisia samantyyliisiä, mutta englanninkielisiä jihadismia tukevaa visuaalista materiaalia ja meemejä. Koska tätä aineistoa ei ole tuotettu Suomessa eikä se erityisesti ole myöskään kohdistettu Suomeen, sitä ei käsitellä tässä raportissa laajemmin.⁸⁹ On kuitenkin tiedossa, että Isis on myös aktiivisesti kouluttanut ryhmän tukijoita tuottamaan tällaista visuaalista materiaalia mm. Telegram-kanavien kautta. Tutkimus ei kuitenkaan löytänyt erityisesti Suomeen liittyviä viittauksia tässä toiminnassa.⁹⁰

⁸⁹ Ks. Laura Huey, "This is Not Your Mother's Terrorism: Social Media, Online Radicalization and the Practice of Political Jamming.", *Contemporary Voices: St Andrews Journal of International Relations* 6, nro 2 (2015), 1–16.

⁹⁰ Gilad Shiloach, "Where ISIS Fanboys Learn Graphic Design", *Vocativ* 31.1.2017, <https://www.vocativ.com/398135/where-isis-fanboys-learn-graphic-design/index.html>.

3.2.3 Telegram ja salatut kanavat

Kuten johdannossa todettiin, tähän tutkimukseen ei ole sisällytetty suljettuja kanavia kuten Telegramia, koska se ei ollut mahdollista käytettävissä olleiden resurssien puitteissa. Aiemman jihadistista verkkoviestintää koskevan tutkimuksen perusteella tiedetään, että merkittävä osa jihadismia ja varsinkin Isisiä tukevasta toiminnasta on siirtynyt Telegramiin ja muille salatuille alustoille.

Tiedossa ei kuitenkaan ole, kuinka laajaa ja aktiivista suomalainen toiminta eri Telegram-kanavilla on ollut. Esimerkiksi suomalainen An-Nida-mediaan yhdistetty Nidafin-kanava on jo suljettu. Turun puukottajan Abderrahman Bouananen tiedetään katso-
neen Telegramissa olevaa jihadistista aineistoa iskuja edeltäneinä viikkoina ja mahdollisesti kirjoittaneen sinne joitakin kommentteja. Lisäksi hän julkaisi ennen iskun tekemistä kännykällä kuvaamansa videomanifestin ainakin kolmella Telegram-kanavalla. On kuitenkin kyseenalaista, kuinka paljon näillä Telegram-kanavilla oli tämän lisäksi tekemistä Suomen kanssa, koska ne olivat pääasiassa arabiankielisiä eivätkä Suomessa tuotettuja.⁹¹

Vaikka Telegramissa tapahtuvaa viestintää ei tässä tutkittukaan, olemme olleet tutkimuksen aikana yhteydessä lukuisiin jihadistista viestintää Telegramissa aktiivisesti seuraaviin kansainvälisiin tutkijoihin, joilla on tallennettuna isoja Telegram-aineistoja. Heistä kenenkään aineistoissa ei ollut juuri lainkaan Suomeen liittyviä havaintoja. Tämä ei tarkoita sitä, etteivätkö Suomessa asuvat tai asuneet osallistuisi keskusteluihin Telegramissa. Osumien lähes täydellinen puuttuminen viittaa kuitenkin siihen, että Telegramissa ei vaikuttaisi toimivan sellaisia kansainvälisesti huomiota herättäneitä henkilöitä tai kanavia, jotka olisivat helposti yhdistettävissä Suomeen. Se ei sulje pois myöskään sitä mahdollisuutta, etteikö Telegramissakin saattaisi olla edelleen esimerkiksi suomenkielisiä aiheeseen liittyvää toimintaa.

---

⁹¹ Piia Leino ja Olli-Pekka Paajanen, "KRP: Turun puukottaja ihannoit Isisiä ja näki itsensä "Isisin sotilaana", *Keskisuomalainen* 07.12.2018.

4 Johtopäätökset

Tämän raportin tavoitteena on ollut tuottaa ensimmäinen tutkimus Suomeen liittyvästä jihadistisesta verkkoviestinnästä vuosina 2014–2018. Tutkimuksessa kartoitettiin ja analysoitiin tänä ajanjaksona avoimesti verkossa saatavilla ollutta jihadistista aineistoa. Tämän raportin aluksi luotiin katsaus jihadistisen verkkoviestinnän kehittymiseen kansainvälisesti, jotta Suomen kannalta olennaista aineistoa koskevat havainnot olisi mahdollista asettaa laajempaan kontekstiin ja arvioida niiden merkitystä. Tämän jälkeen käytiin läpi Suomen ja Suomeen liittyvien henkilöiden esiintymistä jihadistisessa verkkoviestinnässä sekä sitä, millaista teksti-, video- ja muuta visuaalista aineistoa Suomessa asuvat ja asuneet henkilöt ovat levittäneet ja tuottaneet eri verkkoalustoilla ja -kanavilla.

4.1 Tutkimuksen keskeiset tulokset

Tutkimuksen keskeisimmät havainnot ovat tiivistettävissä seuraavasti:

- Syyrian ja Irakin konfliktin alkuvuosina esiintyi todennäköisesti enemmän Suomeen liittyvää jihadistista verkkoviestintää kuin koskaan aikaisemmin. Suomeen liittyvällä verkkoviestinnällä ymmärretään tässä joko Suomea käsittelevää, Suomessa asuvien/asuneiden tuottamaa tai suomenkielistä aineistoa. Jihadistisen verkkoviestinnän määrä on kansainvälisesti katsoen lisääntynyt merkittävästi viime vuosina, varsinkin mitä tulee länsimaisilla kielillä tuotettuun aineistoon.
- Muutosta ei tule kuitenkaan liioitella, sillä Suomeen liittyvän viestinnän määrä on edelleen kansainvälisesti katsoen verrattain vähäinen. Lisäksi muutokseen on vaikuttanut yhteiskuntien lisääntynyt digitalisoituminen vähintään samassa määrin kuin nimenomaisesti Suomeen liittyvät seikat. Varsinkin sosiaalisen median yleistymisen on tehnyt aineiston tuottamisesta ja levittämisestä myös vähillä resursseilla helpompaa kuin koskaan ennen.
- Suomi ja Suomesta lähteneet henkilöt ovat esiintyneet joitakin kertoja Isisin julkaisuissa ja videoissa. Suomesta lähteneet henkilöt ovat esiintyneet juutissa ja videoissa, jotka on tarkoitettu laajemmin länsimaiselle yleisölle (ml. suomalaiset). Niissä esiintyvä useista Euroopan maista lähteneitä ihmisiä ja kaukaisesta Suomesta lähteneen poimiminen mukaan on todennäköisemmin ollut etupäässä tehokeino, jossa Suomen lisäarvo on ollut enemmänkin symbolinen.

- Useat Suomesta Syyriaan ja Irakiin lähteneet ovat toimineet aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Tähän toimintaan on sisältynyt arkipäiväisen viestinnän lisäksi raportointia olosuhteista paikan päällä, vastaamista muiden kysymyksiin niistä ja myös muiden rohkaisemista Syyriaan tai Irakiin lähtemiseen. Viestintä on sisältänyt myös joitakin Suomeen kohdistuneita uhkailuja. Toiminta vaikuttaa olleen aktiivisinta Facebookissa ja Twitterissä, mutta aineistoa on löydettävissä myös esim. Ask.fm:n kaltaisilta keskustelualustoilta.
- Suomessa asuvat ja asuneet henkilöt ovat levittäneet ja jossain tapauksissa myös tuottaneet jihadistista aineistoa suomeksi. Suurin osa sosiaalisen median ulkopuolella kuten verkkosivuilla, blogeissa tai keskustelufoorumilla suomeksi saatavilla olleesta ja jaetusta aineistosta on käännetty muilta kieliltä. Suomenkielisen aineiston määrä on ollut varsin vaatimaton.
- Suomessa asuvat/asuneet henkilöt ovat tuottaneet ja levittäneet jihadistista aineistoa myös muilla kielillä. Tällaisista henkilöistä kansainvälisesti näkyvimät sosiaalisen median tilit ovat tässä tutkimuksessa käytettävissä olleen aineiston valossa olleet Mujahid4lifen ja Umm Irhabin Twitter-tilit, joiden toiminta oli englanninkielistä. Tämä johtunee laajalti Twitterin kansainvälisyydestä, jossa Isisiä tukevaa länsimaihin kytkeytyvää keskustelua käytiin yleisesti englannin kielellä.
- Kuten muissakin maissa, Suomeen liittyvä avoin jihadistinen verkkoviestintä on vähentynyt merkittävästi viimeisen kolmen vuoden aikana sitä mukaa, kun teknologiarytykset ovat alkaneet aktiivisesti poistaa tämäntyyppistä aineistoa. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta tutkimuksessa käsitelty aineisto ei ole enää saatavilla verkossa. Avoimen jihadistisen verkkoviestinnän aika on tällä hetkellä myös Suomeen liittyvän tai suomenkielisen aineiston osalta pitkälti ohi.
- Vaikka avoimesti saatavilla oleva Suomi-relevantti aineisto on lähes kadonnut, tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että sellaista aineistoa ei enää olisi. Tutkimusaineistossa on merkkejä siitä, että sellaista on löytynyt ja saattaa edelleen löytyä suljetuilta ja salatuilta kanavilta kuten Telegramissa. Suljettujen kanavien kartoittaminen vaatii kuitenkin kokonaan oman tutkimuksensa.

4.2 Jihadistisen verkkoviestinnän merkitys Suomen kannalta

Mitä nämä havainnot sitten tarkoittavat Suomen kannalta? Suomen tuleminen mainituksi Isisin julkaisuissa ja suomen kieltä puhuvien näkeminen jihadistisilla videoilla on herättänyt huomiota ja kysymyksiä, varsinkin kun kyse on monin tavoin uudesta ilmiöstä. Erityisesti Abu Shu'ayb as-Somalin esiintymisestä Isisin videolla sekä Dabiqissa ja Rumiyahissa julkaistujen käännyttäneiden kertomuksista uutisoitiin kaikissa päämedioissa. Näihin viitattiin myös aihepiiriin liittyvässä uutisoinnissa useaan kertaan myöhemmin. Vielä enemmän sai huomiota Abu Hurairah Finland -nimellä esiintyneen vierastaistelijan Isisin nimissä lähettämät uhkaukset suomalaisille poliitikoille.⁹²

Näistä tapauksista vedettiin ajan myötä varsin yksimielisesti se johtopäätös, että Suomesta oli tullut nyt jihadistisen toiminnan kohdemaaksi ja tämä kohotti Suomen uhkatasoa. Jos viestinnän tarkoituksena oli saada Suomi kokemaan entistä voimakkaammin olevansa Isisin potentiaalinen kohde, niin siinä on onnistuttu. Tähän on toki ollut vaikuttamassa myös muut asiat kuin Isisin verkkoviestintä.

Toisaalta Suomen tai suomalaisten esiintymisestä jihadistisessa aineistossa on uutisoitu hyvin Suomi-keskeisesti. Vertailukohtana toimii lähes yksinomaan edeltänyt tilanne, jossa Suomea oli hädän tuskin koskaan mainittu tällaisissa yhteyksissä. Sen sijaan kontekstualisointia jihadistisen verkkoviestinnän kehittymiseen kansainvälisellä tasolla tehtiin paljon vähemmän. Suomi-keskeisyys julkisessa keskustelussa on johtanut myös kapeampaan tapaan ajatella jihadistisen verkkoviestinnän merkitystä kuin mikä olisi tarkoituksenmukaista.

Jihadistisen verkkoviestinnän vaikutus Suomeen ei rajoitu Suomi-sidonnaiseen aineistoon eikä se aineisto, jossa on tavalla tai toisella ”Suomi mainittu”, ole välttämättä Suomen(kaan) kannalta automaattisesti kaikista olennaisinta. Jihadistisen verkkoviestinnän ja Suomen tilanteen suhde on monimutkaisempi, ja tätä moniulotteista vyyhtiä lähdetään hahmottamaan seuraavaksi.

Suomen tilanteen kannalta kenties merkittävin tutkimuksessa esiin tullut yksittäinen seikka on jihadistisen verkkoviestinnän välittämä Suomi-kuva. Jos Suomi aletaan tämänkaltaisessa aineistossa nostaa erityisen voimakkaasti esiin vihollisena, se voi vaikuttaa erityisesti Suomeen kohdistuvien iskujen todennäköisyyteen. Jos Suomi oli miltei näkymätön ennen vuotta 2014, uutta aineistossa oli se, että Suomi oli noussut nyt osaksi Isisin vastustajien pitkää listaa ja mainittu myös pakanallisena maana, jossa oikeaoppisia muslimeja ei ymmärretä. Samalla on todettava, että nämä maininnat

⁹² Tästä tarkemmin katso *Jihadistinen liikehdintä Suomessa* -raportti.

ovat olleet vähäisiä eivätkä ne muodosta Suomesta kuvaa tärkeänä kohteena. Tässä raportissa kuvatun kaltaiset uhkaukset eri maita kohtaan ovat yleisiä.

Jihadistisen aineiston välittämän kuvan lisäksi on olennaista myös, millainen Suomi-kuva on valtamediassa ja missä määrin jihadistisessa aineistossa luodut mielikuvat välittyvät sinne. Esimerkiksi Tanskasta ei tullut jihadistisen liikehdinnän huomion kohde yksin sen vuoksi, mitä jihadistisessa viestinnässä sanottiin, vaan myös sen kautta, millaista huomiota pilakuvakiista sai valtamediassa. Tutkimuksen alustavan kartoituksen mukaan Suomi-kuva on vielä varsin positiivinen arabiankielisessä valtamediassa. Suomea pidetään arabimediassa organisoituneena ja ihmisoikeuksia kunnioittavana hyvinvointivaltiona, joka houkuttelee ihmisiä hyvän elintason takia, joskin muutamia kriittisiä artikkeleita on julkaistu vuoden 2015 jälkeen ja varsinkin ns. pakolaiskriisin ympärillä.⁹³

Suomesta lähteneiden henkilöiden esiintyminen jihadistisissa lehdistä ja videoilla on Isisin puolelta todennäköisesti ollut etupäässä tehokeino. Nämä jutut ja videot yhdessä Suomesta Syyriaan ja Irakiin lähteneiden sosiaalisen median toiminnan kanssa ovat kuitenkin siinä mielessä merkittäviä, että ne tarjoavat uudenlaista samastumispintaa. Jihadistinen aktivismi ei tunnu välttämättä Suomessa asuvalle enää niin kaukaiselta asialta ja mahdollisuudelta silloin, kun näkee siinä olleen mukana itsensä kaltaisia ihmisiä. Kuinka suuri vaikutus tällä lopulta on jihadistisen liikehdinnän kehittymiseen Suomessa, on paikallaan suhtautua jossain määrin epäilevästi. *Jihadistinen liikehdintä Suomessa* -raportissa kuvatuilla kehityskuluilla liittyen verkostojen ja kontaktien kehittymiseen on siihen todennäköisesti suurempi vaikutus kuin tässä käsitellyllä aineistolla.

Kuinka olennaisena voi sitten pitää sitä, että jihadistista aineistoa on (tai ei ole) saatavilla suomeksi? Suomenkielisen jihadistisen aineiston olemassaolo kertoo siitä, että suomea puhuvien joukossa on jihadistisesta ajattelusta kiinnostuneita. Tämä on tosin tiedossa muutakin kautta. Jihadistisen aineiston julkaiseminen uudella kielellä periaatteessa kasvattaa sen mahdollista lukijakuntaa. Suomen kielen kohdalla on kyseenalaista, onko näin käynyt.

---

⁹³ Osana analyysiä laajempaa kansainvälistä mediakenttää, jossa väkivaltainen jihadistinen verkoviestintä tapahtuu, tutkimuksen aikana tehtiin analyysi sitä, miten Suomea on käsitelty arabiankielisessä ja Lähi-idän alueen mediassa. Analyysiin on sisällytetty *Al-Arabiya*, *Al-Jazeera*, *Al-Hurra*, *Al-Rasheed* ja *Al-Sumaria*. Näistä on kerätty Suomeen viittaavat artikkelit hakusanoilla فنلندا (Suomi) ja Finland.

Olemassa olevan tiedon perusteella on vaikea luoda kattavaa kuvaa jihadistisessa aktivismissa Suomessa mukana olevista ja siitä mahdollisesti kiinnostuneista. Sen verran kuitenkin tiedetään, että tämä joukko on moninainen kielitaitonsa suhteen. Useilla on muun kielitaitonsa puolesta mahdollisuus seurata kansainvälisiä kanavia eri kielillä tai olla mukana kansainvälisissä verkkokeskusteluissa samasta kulttuurisesta taustasta tulevien kanssa. Joukossa on merkittävä määrä ihmisiä, jotka osaavat suomea, osa äidinkielen tasoisesti. Samaan aikaan suurin osa suomea äidinkielenään puhuvista osaa hyvin myös ainakin englantia. Näin ollen he ovat voineen osallistua keskusteluihin jo lukemattomilla ja paljon enemmän aineistoa sisältävillä kansainvälisillä kanavilla.

Jihadistisessa liikehdinnässä on ylipäänsä kyse ilmiöstä, joka on voimakkaasti kansainvälinen ja johon liittyvät verkostot rajoittuvat harvoin valtioiden rajojen mukaan. Tämä korostuu vielä voimakkaammin verkon kautta tapahtuvassa viestinnässä. Jihadistisen verkkoviestinnän tuottajat ja kuluttajat eivät ole useinkaan samasta maasta. Verkkoviestintää tuotetaan lukemattomilla eri kielillä, ja sitä kulutetaan usein muillakin kielillä kuin pelkästään omalla äidinkielellä. Suomenkielisen aineiston olemassaolo on siis todennäköisesti hyvin harvalle enää kynnyskysymys jihadistiseen aineistoon tutustumisen kannalta.

Sosiaalinen media ja sen mukanaan tuomat mahdollisuudet verkostoitua virtuaalisesti jihadismista kiinnostuneiden henkilöiden kanssa ovat johtaneet siihen, että Suomessa asuvien henkilöiden ajatteluun ja toimintaan on entistä helpompi vaikuttaa myös muualta käsin. Esimerkiksi sisäministeriön väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsauksessa vuodelta 2014 huomioidaan, kuinka "ulkomailla toimivat radikaali-islamistiset mentorit pyrkivät vaikuttamaan muissa maissa asuviin henkilöihin lietsomalla vihapuhetta ja kehottamalla tukemaan terrorismiin kytkeytyvää toimintaa".⁹⁴ Myös loppuvuodesta 2018 julkaistussa Suomen terrorismintorjunnan strategiassa mainitaan Suomeen kohdistuvien "radikaali-islamistisen ... vaikuttamispyrkimysten kasvu" keskeisenä terrorismin uhkana voimistaneena seikkana.⁹⁵

Kuinka paljon tällaisia vaikuttamispyrkimyksiä on verkossa ja miten ne ovat kehittyneet ajan myötä, on vaikea arvioida tutkimuksen käytössä olleiden tietojen pohjalta. Tämä ei myöskään ollut tutkimuksen tarkoituksena. Julkisissa lähteissä on kuitenkin esiintynyt muutamia esimerkkejä Suomeen kohdistuneista tapauksista ja vaikuttamispyrkimyksistä. Esimerkiksi Alankomaissa asunut "imaami" houkutteli internetin välityksellä suomalaisen käännyttäjänuoren Syyriaan vuosina 2013–2014 käydyissä verk-

⁹⁴ Sisäministeriö, *Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus 1/2014*, 7.

⁹⁵ Valtioneuvoston periaatepäätös kansalliseksi terrorismintorjunnan strategiaksi 2018–2021.

kokeskusteluissa. Kyseinen henkilö vietti lähes kaksi vuotta Syyriassa ennen Suomeen paluuta.⁹⁶ Myös Isossa-Britanniassa vaikuttaneen salafistisen *al-Muhajiroun*-järjestön perustaja Omar Bakri Muhammed on vihjannut välittäneensä Libanonista käsin suomalaisia taistelijoita Syyriaan, mutta tällaisesta toiminnasta ei ole löytynyt viitteitä tutkimuksessa käytetyistä lähteistä.⁹⁷

Tässä käsitelty avoin verkkoviestintä on osa tällaista vaikuttamista, mutta olennaisempia ovat epäilemättä kahdenkeskiset tai pienemmissä ryhmissä käydyt suljetut keskustelut. Yllä mainittua tapaustakaan ei välttämättä voi pitää varsinaisesti sellaisen julkisen verkkoviestinnän seurauksena, jota tässä on analysoitu. Kyse on ollut enemminkin verkon mahdollistamista uusista sosiaalisista suhteista ja verkon välityksellä käydyistä kahdenkeskisistä keskusteluista.

Kuten sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ylipäänsä, niin myös jihadistisesta toiminnasta kiinnostuneiden elämässä kasvokkain ja eri medioiden välityksellä tapahtuva kommunikaatio ja erilaisiin aineistoihin tutustuminen nivoutuvat toisiinsa monin tavoin. Ihmiset harvoin radikalisoituvat pelkästään löytämällä verkosta jihadistista aineistoa, vaan valtaosassa tapauksista kuvaan on kuulunut myös kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta, jonka yhteydessä voidaan taas puolestaan yhdessä katsoa verkosta löytyviä sisältöjä.

Verkon kautta tapahtuvan viestinnän välityksellä voi kuitenkin syntyä hyvinkin merkityksellisiä ihmissuhteita. Niin julkisen kuin pienemmässä piirissä käydyn ulkopuolisille suljetun verkkoviestinnän merkitys voi korostua silloin, kun kiinnostus aihepiiriä kohtaan herää henkilöllä, joka asuu sellaisessa ympäristössä, jossa muita jihadistisesta ajattelusta kiinnostuneita on vaikea löytää. Verkko voi tällöin muodostua ainakin alkuvaiheessa ainoaksi keinoksi luoda yhteyksiä samalla tavalla ajattelevien kanssa.

Tämä huomio saattaa olla erityisen merkittävä Suomen kaltaisten maiden kohdalla, jossa jihadistisesta aktivismista kiinnostuneita on vähän ja ilmiö keskittyy pitkälti suuriin kaupunkeihin. Esimerkiksi Syyriaan tai Irakiin lähtemisestä kiinnostuneita on ollut näiden kaupunkien ulkopuolellakin. Näiden syrjäisillä alueilla asuneiden ensikosketukset jihadistisen liikehdinnän kanssa ovat pakostakin tapahtuneet verkossa. Verkon kautta tapahtuva viestintä on saattanut näiltä osin edesauttaa erityisen merkittävästi jihadistiseen liikehdintään kiinnittymistä Suomessa. Tämä ei ole toki yksin Suomelle

---

⁹⁶ "17-vuotias kantasuomalainen "Jouni" halusi tarkka-ampujaksi - Imaami värväsi ummikkopojan terroristiryhmään Syyriaan", *MTV Uutiset* 19.9.2016.

⁹⁷ Kari Ahlberg, "Radikaali muslimisaarnaaja Libanonissa Yle Uutisille: Syyriassa kymmeniä suomalaistaistelijoita", *Yle* 29.10.2013.

ominainen ilmiö, mutta saattaa näkyä Suomessa jihadistisen miljöön pienuuden ja alueellisen keskittymisen vuoksi selvemmin.

Lisäksi on myös hyvä tiedostaa, että jihadistisen verkkoviestinnän tuottaminen ja kuluttaminen voi olla ns. näppäimistöjihadismia. Se ei kiinnity eikä välttämättä johda väkivaltaiseen toimintaan osallistumiseen tai sen tukemiseen verkon ulkopuolella. Aivan kuten iso osa verkossa ja sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta toiminnasta, se ei johda välttämättä jihadistiseen toimintaan muilla tavoin. Vastaavasti verkon ulkopuolella tapahtuvassa jihadistisessa aktivismissa mukana olijat eivät enää välttämättä kommunikoi verkossa yhtä paljon kuin aikaisemmin tai he osaavat entistä paremmin piilottaa jälkensä uusilla salatuilla viestintäkanavilla. Tämä puolestaan todennäköisesti lisääntyy tulevaisuudessa, kun teknologiayritysten ja viranomaisten keinot poistaa jihadistista aineistoa kehittyvät entisestään ja aktivistit puolestaan keksivät uusia keinoja välttää näitä. Verkossa ja sen ulkopuolella tapahtuvan toiminnan välinen suhde ei siis ole tässäkään mielessä yksiselitteinen ja lisäksi muuttuu ajan myötä.

4.3 Jatkotutkimustarpeet

Tämän tutkimuksen tavoitteena on ollut jäsentää kuvaa Suomi-sidonnaisesta jihadistisesta verkkoviestinnästä. Tutkimuksen tulokset yhdessä tämän luvun jatkopohdintojen kanssa luovat toivottavasti otollisen pohjan aiheen jatkotutkimukselle.

Paljon olennaisia asioita jää nimittäin vielä selvitettäväksi. Tämä tutkimus on keskittynyt yksinomaan avoimesti saatavilla olleeseen aineistoon. Viranomaisten vastatoimien takia jihadistisia liikkeitä tukevan aineiston avoimesta levittämisestä verkossa on tullut erittäin vaikeaa, ja suurin osa materiaalista on siksi siirtynyt viime vuosina ns. salatuille kanaville tai pimeään verkkoon. Näiden uusien kanavien kattava seuraaminen vaatii paljon aikaa ja pitkäjänteisyyttä, jotta pystyy seuraamaan relevanttien keskustelujen siirtymistä eri kanavilta toisille eri verkkoalustoilla. Tähän ei ole ollut tässä tutkimuksessa mahdollisuuksia. Jatkotutkimuksessa olisikin paikallaan selvittää:

- Millaista Suomeen liittyvä jihadistinen aineisto ja vuorovaikutus on suljetuilla kanavilla ja pimeässä verkossa?
- Miten sosiaalisen median tilien ja verkkosivujen poistaminen on vaikuttanut Suomen kannalta olennaiseen jihadistiseen viestintään verkossa?

Lisäksi, kuten on tullut jo ilmi, jihadistisen verkkoviestinnän merkityksen ymmärtämisen kannalta on myös olennaista analysoida kaikkea sitä, mitä tämän viestinnän ympärillä tapahtuu eli mikä on se konteksti missä tätä aineistoa tuotetaan, levitetään ja

miten sitä kulutetaan. Viime kädessä merkitystä on sillä, mitä aineistoa käytetään, kuka sitä käyttää ja miten sitä tulkitaan eikä niinkään sillä, mitä verkosta löytyy. Tutkimusta tarvittaisiinkin ainakin seuraavista aiheista:

- Mitä verkkoaineistoja Suomesta Syyriaan ja Irakiin lähteneet ja muut Suomessa asuneet/asuvat jihadismista kiinnostuneet henkilöt ovat seuranneet, jakaneet ja tuottaneet?
- Minkälaista verkon kautta tapahtuvaa viestintää jihadistiseen liikehdintään Suomessa liittyy? Kuinka suuri osa tästä viestinnästä on ns. suomalaista viestintää ja millä tavoin se kytkeytyy laajempaan jihadistiseen verkkoviestintään ja liikehdintään?

Jihadistisen verkkoviestinnän merkityksen analysointiin ei myöskään riitä se, että katsotaan niiden käyttöä ja tulkitsemista vain potentiaalisten ja tosiasiallisten jihadistisen toiminnan kannattajien keskuudessa. Tutkijoiden mukaan analysoitaessa jihadistisen verkkoviestinnän merkitystä "uudessa mediaekologiassa" jihadistisen verkkoviestinnän merkitys rakentuu kolmen eri seikan yhteisvaikutuksena. Nämä seikat ovat jihadistisen aineiston tuottamisen lisäksi se, miten valtamedia esittää ja kuvaa verkkoaineistojen muodostamaa uhkaa ja sen syitä sekä kuinka eri yleisöt ymmärtävät tämän aineiston ja sen mahdollisen vaikutuksen radikalisoitumiseen, mukaan lukien miten uutismedian kuvaus aiheesta on vaikuttanut tähän laajempaan ymmärrykseen.⁹⁸

Tutkimukset ovat osoittaneet, että jihadistisen verkkoviestinnän saama mittava huomio valtamediassa lisää huomattavasti sen merkitystä. Vaikka avoin jihadistinen aineisto on ollut helposti saatavilla, sen huomioarvo ja tunnettuus sekä sitä kautta potentiaalinen vaikuttavuus kasvaa huomattavasti, kun sitä käsitellään valtamediassa. Isis ja monet muut jihadistiset ryhmät ovat oppineet käyttämään niiden verkkoviestinnän ympärille syntyvää mediakohua oman vaikutusvaltansa kasvattamisessa.

---

⁹⁸ Awan ym., *Radicalisation and Media*.

Verkkoviestinnän merkityksen ja vaikutusten selvittäminen sisältää siis myös sen analysoinnin, miten eri yleisöt tulkitsevat ja kuluttavat tätä aineistoa tai jopa aktiivisesti vastustavat sitä. Konkreettisesti tämä tarkoittaa esimerkiksi seuraavien kysymysten analysointia:

- Miten jihadistista verkkoviestintää (muutakin kuin Suomeen tai Suomessa asuneisiin liittyvää) on käsitelty suomalaisessa valtamediassa?
- Millä tavoin eri suomalaiset yhteisöt ymmärtävät ilmiön merkityksen ja laajuuden varsinkin Syyriaan ja Irakiin suuntautuneen liikehdinnän ympärillä? Miten nämä käsitykset vaihtelevat eri väestöryhmissä?
- Millaista jihadistisen verkkoviestinnän vastaista viestintää on havaittavissa?

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi